

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de .

Das PDF wurde erstellt am: 19.06.2024, 19:05 Uhr.

Henning Rennemann

Explanatio Responsi insignis; qvod e Marciani libr. 2. R. J. in I. accipientis; 15. de auct. & cons. tut. & cur. relatum definitionibus illustrium aliquot controversiarum commode inseruit

[Erfurt]: Excusa prælo Hertziano, Anno MDCXXXII

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1818765934>

Druck Freier Zugang

V. N. — 2 (140.)

~~39~~
24a

EXPLANATIO

Responsi insignis; quod è Marciani libr. 2. R. J. in l.
accipientis; 15. de auct. & conf. tut. & cur. relatum
definitionibus illustrium aliquot controversiarum
commodè inservit;

D. F. G.

Sub præsidio

Viri Amplissimi & Consultissimi,

Dn. HENNINGI RENNEMANNI,
Papæburg. Saxon. Brunsv. D. Jcti, & Profesoris Sen.

Col. Sax. Decan. de Academia Erfurtinâ optimè me-
riti &c. Dn. Præceptoris, ac patroni sui summa
observantiâ jugiter colendi,

In auditorio Jctorum,

Ad diem Septembris,

Publicæ disquisitionis ergò propositæ

ab

HIERONYMO Brückner.

Excusa pralo Hertziano.

ANNO M. DC. XXXII.

THESIS.

Legitimam personam a] standi in iudicio non habentibus b] connumerantur pupilli. c]

- a] Quâ deficiente iudicium fundari nequit; arg. l. 1. C. qui leg. pers. Bl. in l. cum debitoris; 7. in pr. C. de iud. Vant. de null. proc. r. de null. ex. def. mand. n. 16. cum semper prius de personâ, quàm iure litigantis quærat; arg. l. quidam referunt; 14. in pr. v. esse enim debet; de J. C. S. vlt. in fin. J. de J. N. G. & C. Fab. C. def. for. l. 3. t. 5. d. 1. n. 2. Christm. dec. 153. n. 7. vol. 2. Mejer. in coll. tom. pr. l. 5. t. 1. b. 86. b] Ex quorum albo dum, præliminaris dissertatiunculæ ergo, nonnullos perlustrare iuvat; en occurrunt; 1. PERPETVO FVRIOSVS; l. qui; 4. in pr. de in ius voc. l. 2, § 3. junct. § 5. si quis caus. qui, ob continuam mentis alienationem, intellectu; l. D. Marcus; 14. in pr. de O. P. as. sensu; l. si cum; 22. §. si maritus; 7. v. & illud; sol. matr. l. sancimus; 7. in pr. v. qui enim; C. ad SC. Treb. affectu; l. 1. § hoc edicto; 6. ne vñ fiat. ac voluntate destitutus; l. qui servum; 47. de A. vel O. H. l. furiosi; 40. de R. J. nullum negotium contrahere potest; l. in negotijs; 5. eod. § furiosus; 8. J. de invtil. stipul. sed in omnibus, & per omnia, absentis vel quiescentis; l. sei; 2. §. furiosus; 3. de J. C. l. sed si; 17. §. filios familias; 11. de injur. l. vbi non voce; 124. §. 1. de R. J. ignorantis; l. si a furioso; 12. de R. C. l. Julianus; 4. de divorce. § sui autem heredes fiunt; 3. J. de hered. quæ ab. inest. ac quasi mortui loco est; l. qui ad certum; 14. locat. l. 2. §. si pecuniam; 5. de donat. l. bonorum; 24. §. 1. rat. rem hab. sicq; damnum dans L. Aquilæ; l. sed etsi; 5 § & ideo; 2. ad L. Aquil. aut homicidium committens L. C. de ficar. pœnæ se haud alligat, sed infelicitate fati excusatur; l. infans; 12. ad L. C. de ficar. d. l. D. Marcus; l. pœna; 9. §. sanè 2. de L. P. de parric. nec capitalem fraudem admittere videtur; l. cum autem; 23. §. excipitur etiam; 2. de A. E. Impuneq; fit, quod per furorè ejus accidit; l. 3. §. 1. de injur. l. vlt. in fin. de A. & P. T. c. indras; 3. qu. 9. c. aliquos; 15. qui i. D. N. D. D. Carol. V. art. 150. in pr. ibi. Item so lente töden/ die jhre sinne nicht haben. Imò cum nec torqueri, nec puniri posse, ratione delictorum, sanè etiam adhuc mente, admisorum: nec si furor post condemnationem supervenerit; rectè tradunt Clar. pr. crim. qu. 60. n. 7. Men. de A. J. Q. l. 2. sent. 4. cas. 325. u. 12. Cæpell. tr. caus. c. 2. n. 9. Molma. de J. & J. tom. 4.

tom. 4. disp. 37. n. 4. Diff. Vaud. l. 2. qu. 7. n. 2. Hænon. disp. 2. ad d. l. 5.
 qu. 1. de R. J. Intermissum verò furorem habens tempore, quo sanio-
 ris sensus est, in judicio stare ac etiam judex esse potest; l. cum furiosus;
 39. in pr. de judic. actusq; ab illo celebratus eo modo, quo homo sanæ
 mentis eum faceret, pro valido habetur; Boër. dec. 23. n. 56. Farin. fragm.
 crim. p. 1. s. fin. n. 331. Talem fuisse nonnulli memorant sententiam;
 quã olim ejusmodi homo Lutetiæ Parisiorum pronunciavit, nil nisi
 tinnitum denarij Turonensis, ceu purum titivilitium, deberi cupedi-
 nario petenti, ut ante thermopolium suum quissiam egenus panem
 comedens pro svavitate odorum ex assis in illo carnibus, cum ma-
 jori latantis stomachi refectione, perceptorum precium persolve-
 ret. Catum siquidem illa contra odorum venditorem pro famelico
 paupere, mercem ejusmodi haud carius emturo, prolata Catonis ju-
 dicium sapit; Panorm. in c. ad nostram; n. 4. v. sicut narrat; de consvet.
 Grypbland. int. disc. Acad. Arum. de J. P. d. 24. §. 73. vol. 3. Cæterum
 qui furere cœpit, & dignitatem, in quã fuit, & magistratum & po-
 testatem; sicut & rei suæ dominium, retinet; l. qui furere; 20. de stat.
 hom. l. nec mandante; 8. §. 1. de tut. & cur. Idq; multò magis procedit
 quoad eum, qui haud quidem furit, sed tamen, ob stoliditatem quam-
 piam, prudentiæ & consiliorum defectum patitur. Scultorum varias
 esse species satis arguit illud Plutarchi ab Erasmo. chil. 3. cent. 10. adag. 97.
 relatum *μανία γ' ε' πᾶσιν ὁμοία*. Centauro Dn. S. Br. magnã plurimi
 invehuntur, qui in mundo penè soli sapientes & beati sibi esse viden-
 tur, ac interim sua prisca vocabulis tegunt errata, sincerumq; vas
 incrustant; Heig. part. post. qu. 38. n. 22. Et nusquam plus dementiæ est,
 quam in summã sapientiæ persuasione; Keller. de O. juridp. l. 1. c. 4. p. 33.
 Multiq; tum maximè sanos se esse arbitrantur, cum in R. P. guber-
 nandî incurabili furore desipiunt; Bod. de R. P. in præfat. v. interdum
 enim. Tali etiam toties inficiuntur judicia, quoties rimarum igno-
 rantia juris dehiscantium, quibus huc atq; illuc fœdè diffluunt, pleni,
 Sambucam sibi calonibus aptari summopere desudando, judicis offi-
 cium intempestivè affectantes voti sui compotes fiunt; Tuld. de caus.
 corrupt. jud. c. 2 atq; huic muneri tam arduo, contra rectissimum Pho-
 cylidis consilium; Imperitos viros judicare sinas nunquam; Priß; vom
 Amt vnd eigenschafft der Richter; tit. 2. præficiuntur sub quocunq; præ-
 textu, & quidem maximo R. P. vitio; N. 82. in fin. pr. homines anal-

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

- phabeti, LL. imperiti, idiotæ, bardi, stupidi, ad stivam & hiones nati, mechanici, rustici; *M. Steph. l. 1. c. 5. n. 20. & seq. de O. Fad. Schiford. in epist. pralim. l. 2. ad A. Fabr. Hoer. diss. pol. 5. 8. 67.* operarum suarum locutione non tam saluti communi, quam ventri & genio consulentes, horis matutinis pro tribunali sententiam promulgantes, a meridie vilissimis opificijs vnū atq; alterum solidam fibr̄ conquirentes; *Dn. Sibrand de urb. Lubec. & Ansear. nec nō imp. civit. jur. publ. p. 1. sect. 14. n. 74.*
14. quilibetq; alij insipientes & stolidi: die doch nichts desto weniger wetten dörfsten/das ihre Bawrenschiede eben so gut/als die von dem farnembsten Kön. Parl. zu Paris ertheilte arresta; oder vom N. R. Cammergericht zu Speyr außgesprochne bescheid vnd vrtheile weren: prout illis toudem ferē verbis hoc exprobrat *W. Ant. in coroll. 3. ex J. consvet. post anal. de rescript. morat. graviter cum H. Gōd in proces. jud. p. 1. rubr. 14. n. 12.* monens; quod
15. tales iudices sint constituendi, qui salem scientiæ & conscientiæ habent: cum sine hac sint diabolici, sine illā insipidi; *Cui. l. 23. O. vlt. Coras l. 5. misc. c. 19.* ac iudicis ignorantia plerumq; calamitatem pariat
16. innocenti; *August. l. 19. de C. D. c. 6.* Imō haud pauci etiam ex ijs, qui nobilioribus legitimiæ scientiæ exercitiis omne ferē suum tempus terunt, cum bono Homero aliquando dormitantes veritatem comprobant *diverbiij ουδεις ἀνθρώπων αὐτὸς ἀπαύγουστος.* Atq; mortalium nemo ad eam absolutionem pervenit, qui non obnoxie aliquando res suas gerat; eumq; qui in omnibus prudentiæ suæ fidit, haud omnia irreprehensibiliter facere sinit *Deus: N. Leon. 39. in pr. Qvibus adflupulatur illud Comici in mi. glorios act. 3. scen. 3.* Nemo solus satis sapit. His similia in medium conferens Principis cujusdam potentissimi
17. Vicecancellarius semina litis a Canonico lingvæ infrenis in cuiusdā LL. Licentiati ingenium calidius atq; ad intentandam injuriarum actionem maximē pronum eā ratione projecta, quod ille hunc faciemotionem magis quam Jctum repræsentare in pleno comprandentium consiliariorum consellu eructasset, ocysimē ac in herbā adhuc suffocavit; *Dauth. t. qui rest. sac. posf. n. 220. p. 260. in gl. marg.* Et non immeritō veretur *P. Gregor. in syn. J. V. l. 12. c. 5. n. 12.* ne, si omnibus, qui, quamvis in numero stultorum sint, nihilominus sapientiæ opinione turgent, magistratum dare curatores oporteret, pauci forent, qui tali munere fungi possent. De laborantibus melancholiā in summo gradu constitutā quid dicendum? Sane nec hæc facit, vt homines
18. 19. 20. 21.

mixes perpetuò infaniant; ideoq; eos a iudicio excludere nequit; *Heig. d. q. 38. n. 50. & seq.* vbi etiam notat, infanticidæ melancholiâ tali affectæ ordinariam *L. P. de paric.* pœnam remissam fuisse. II. PRODIGVS; *Specul. l. 1. p. 2. rubr. de act. n. 11.* Hujus ingenium a Jctis quibusdam ita depingitur; quod quamvis ex sermonibus mentis suæ esse videatur; attamen quod ad bona ipsius pertinet, furiosum faciat exitum; *l. his qui; 12. §. D. Pius; 2. de tut. & cur.* eaq; cum tanquam libidinum omnium vitiorūq; servus; *l. fin. §. 2. C. de sent. pass.* neq; tempus neq; finem expensarū habeat; dilacerando & dissipando profundat; *l. 1. in pr. de curat. fur.* Der ein vnnützer verschwender seiner gäter ist; *Her. de fidei. c. 7. n. 137.* alles was ihu von seinen voreltern zu erhaltung seines lebens gelassen/ vnd er von anderen auff guten glauben auff sich genommen / zuverprassen/ zuverzehren vnd zuverthun; *Arum. disc. Acad. 4. concl. 1. v. quartò denotat;* vol. 3. darnach die gläubiger zuenterben pflegt; *Vent. de Valent. in parthen. litig. l. 1. c. 13. n. 14.* ideoq; furiosi loco habetur; *l. Fulcinus; 7. §. planè; 11. junct. §. seq. quib. ex caus. in pos.* Cui quidem bonis lege iñterdictum est; *l. 1. de curat. fur. l. i. cui. 18. qui test. fac. l. mutum; 5. §. 1. de A. vel O. H.* vt decretum magistratus necessarium non sit: attamen id pro majori cautelâ & onere probationis sublevando haud invtiliter interponitur; *l. Julianus; 10. in pr. de cur. fur. l. si ab eo; 12. de usurpat. l. 3. C. de in integr. rest. Don. in l. i. cui bonis; 6. de V. O. Fach. 2. contr. c. 63. Dn. Præf. part. 1. Jurispr. Justin. disp. 10. §. 39. lit. a. Aliter Arn. de Reyger disp. 1. Pr. jud. §. 52. lit. b. Merend. contr. J. l. 1. c. 27. Neld. ad d. l. furiosi; 40. in fin. de R. F. Ricmer. decad. 3. qu. 19. Gæhaus. per. Acad. p. 1. per. 5. qu. 38.* Gestæ autem ab eo tali modo, ut in ijs prodigi mores non conspiciantur; omninò firma manent; *l. cui bonis; 3. de novat. d. N. Leon. 39.* In feudis quoq; ille succedere potest; *Vult. l. 1. de feud. c. 9. n. 63. in fin. Gothofr. Ant. disp. feud. 6. §. 10. lit. a. sed facultate feudum noviter concedendi; Rosentb. de feud. c. 3. concl. 18. n. 1. vel etiam antiqū per se renovandi caret; Arum. disp. feud. 3. §. 23.* Diff. Hotom. in disp. feud. c. 13. Illud notatu dignum hic adjicitur, quod privilegium moratorium denegetur mercatoribus, quos prodigalitas pondere contracti æris alieni opprimens ad incitas redigit; die mit ihrem obermässigen pracht/ vnordentlichem wesen vnd leben in abnehmen vnd verderben kommen/ auffstehen/ austreten vnd sich in andere Herrschafften begeben/ *R. G. P. de anno 1548. tit. Von verdorbnen Rauffleuten; §. vnd nach dem/ & de anno 1577. tit. eod §. Wenn auch:* Possumt tamen.

28. tamen ejusmodi decoctoribus ipsimet creditores, vel etiam major eorum pars, inducias solutionis licitè concedere; *Strach. de decoct. p. 6 n. 10. Dn. Finckelth. disp. de morat. rescript. qu. 18. in all. ad lit. b. VVeinman de dilat. §. 26. int. disp. Basil. vol. 7. Val. Hefs. in diss. polit. jurid. §. 39.*
29. *VV. Anton. in d. tr. concl. 23. n. 15. III. MVTVS ET SVRDVS; Specul. d. n. 11. ita comparatus, vt nihil intelligat; l. seruo invito; 65. §. si pupillo; 3. in fin. ad SC. Treb. sed mortuo similis fit; l. jubemus; 29. in pr. C. de testam. Aliud vero dicendum erit de eo, qui integrum intellectum habet. Sæpe enim defectum vocis & auditus supplet ingenium;*
30. *Molina l. 1. de Hispan. primog. c. 14. n. 64. cum natura, quod in vno adimit, in altero largè compensare solet; Cic. libr. 5. Tuscul. Muti cujusdam, in quo singularia perspicacis ingenij bona ac dona emicuerunt meminit Br. in l. 1. in pr. n. 7. de V. O. In oppido Valisoletano quæpiam tali defectu laborantem se novisse recenset Vasqu, de succ. progress. l. 1. §. 1. n. 122. qui omnes ferè concives suos lusu chartaceo vicerit, & de nuncijs vndecunqve relatis per signa alios rectè docere potuerit. Alia exempla αἰσχρομνηστικῶν conferunt Camer. l. 1. hor. succis. c. 37.*
32. *p. 161. Richt. axiom. oeconom. 18. Ex jure item constat, quod mutus & surdus per eum modum, qui procedere potest, procuratorem dare; l. mutus & surdus; 43. in pr. de procur. donare; l. qui id quod, 33. §. mutus & surdus; 2. de donat. bona in feudum concedere; Seyf. spec. feud. tit. qui feud. dar. poss. p. 3. ampl. 3. v. Idem etiam dicit; in quibuscunq; negotijs, vbi sermone opus non est, intervenire; l. in quibuscunq; 48. de O. & A. d. l. ubi non voce; 124. de R. J. coram chartularijs judicibus nutu negotia sua expedire; O. N. C. de anno 1512. §. Es mag auch ein Notarius; atq; testis productus per signa interrogari & respondere non prohibeatur; Rulant. part. 2. de comm. l. 2. c. 16. Disf. Vant. d. c. n. 25. Vmm. disp. ad procesf. 1. §. 4. n. 21. qui mutos & surdos etiam optimè intelligentes quid agant, in judicio stare haud posse asserunt. Cæcus judicandi munere fungitur; l. cæcus; 6. de jud. nisi ocularem inspectionem causa desideret; vt si de finibus agatur; l. si in ruptione; 8. in fin. F. R. aut collatio scripturarum necessaria sit; l. ubi falsi; 22. C. ad L. C. de fals. Disf. Joh. Rob. l. 1. sent. jur. c. 23. Ac retinet ille quidem jam cæptum magilstratum, adspirare autem ad novum prohibetur; l. 1. §. secundo loco; 5. in fin. de post. l. infamia; 8. C. de decur. A successione majoratus haud repellitur; Molina d. c. 3. n. 65. dignitatemq; in eo retinet; admi-*
- nitra -

mstrationem vero alij concedere tenetur; *Mastril. de magistr. l. 2. c. 10.*
 & 13. Idem d. c. n. 17. & seqq. notat, excusationem ejus, quem in mu- 35.
 nere publico constitutum talis casus obruit, admitti, ne invitus am-
 plius eo fungi teneatur: minimè vero illum compelli posse, vt officio
 cedat, sed, si necessitas ita flagitet, coadjutorem dari debere. Ini-
 qvum siquidem est, vt is, qui in munere digniori consenuerit, ob su-
 pervenientem infirmitatem, vel etiam senectutem, ab eodem remo-
 tus salario privetur; arg. l. Lucius; 12. in pr. ibi; *veteranù in pramia assigna-*
tas; de evict. c. quamvis sicut iste; 7. qu. 1. Speckhan. cent. 2. clas. 1. qu. 10. n. 2.
Bejold. in dissert. de stud. Mag. & c. c. 9. n. 107. Cæcus natus de his, quæ 36.
 aliis sensibus percepit, ille vero, qui casu cæcus est factus, de omni-
 bus in sensus cadentibus indifferenter, de ijs etiam, quæ ante cæcita-
 tem obtingentem vidit, testari potest; arg. d. O. N. C. S. Die Notarien
 sollten sich auch hüten; ibi, aber der anderen Sinne haben/ als mit Kosten/ tasten/
 riechen oder schmecken; Alber. de Malet. tr. de testib. c. 5. n. 36. *Aufver. l. 2. de*
rest. n. 16. Farinac. de oppos. contr. pers. test. l. 2. tit. 6. qu. 61. n. 24. & seqq.
 IV. FILIUSFAMILIAS; l. ult. in fin. pr. v. necessitate; C. de bon. quæ lib. 37.
 c. qui generaliter; de procur. in 6. Peculij autem castrensis vel quasi; be-
 neficialium item, aliarumve spiritualium causarum, nomine in judi-
 cio stare non prohibetur; cum in ijs vice patrisfamilias fungatur;
 l. 2. ad SC. Maced. l. fin. §. 1. v. in pluribus; C. eod. l. Imperator; 50. ad SC.
Treb. l. 4. §. 1. de castr. pec. c. fin. de judic. in 6. atq; ejusmodi causarum
 ratione ipsum etiam patrem, cum quo alias agere prohibetur; l. lio
 nulla; 4. de judic. l. actiones; 7. de O. & A. convenire queat; l. si quis; 52. §.
 an autem; 6. de furr. Don. 17. com. J. C. 4. pag. 9. *Vinn. d. h. 4. n. 28.* De ad- 38.
 ventitijs pleno jure acquisitis experiri etiam illi permittitur; H. Pist.
 l. 4. qu. 11. n. 8. cum alijs, si pater vsumfructum in ijs habeat, non nisi
 eo consentiente actionem intentare possit; *Afflic. dec. 180. n. 3.* Tu-
 torio quoq; nomine illi hoc facere, patremq; ipsum etiam sine veni-
 in jus vocare licet; arg. l. questum; 16. de in ju. voc. gl. & Br. in d. v. ne-
 cessitate; n. 6. C. de bon. quæ lib. Gilm. l. 2. rev. jud. dec. 46. num. 12. Alij
 item casus, in quibus filiusfamilias personam standi in judicio ha- 39.
 bet, exprimuntur in l. filiusfamilias; 8. in pr. de procur. l. exigendi; 12. C.
 eod. l. si longum; 18. §. 1. de judic. l. filiusfamilias; 9. de O. & A. l. inter liberas 6. §.
 2. ad L. J. de adult. V. SERVUS. Quamvis enim & hic suum statum;
 l. si ignorans; 3. C. sol. matr. l. non mutans; 11. C. de liber. caus. & personâ; 40.
 l. quæ

- l. qui servunt; 20. in pr. de interrog. l. si pupillus; 21. in fin. ad L. Falco. l. stipulatio; 38. S. hæc quoque; 7. l. si stipulatus; 76. in pr. de V. O. l. potestatis; 215. de V. S. uti contra Vult. ad §. 1. n. 2. §. de jur. pers. defendit Coehaus. per. 1. qu. Acad. 6. servilem nempe; l. in personam; 22. de R. F. caputque servile habeat; l. liberos; 3. de cap. nim. attamen, quod attinet ad jus civile, ex quo actiones compositæ sunt, l. 2. §. deinde ex hu-LL; 6. de O. F. pro nullo habetur; l. quod attinet; 32. de R. F. mortuo adsumilatur; l. cum hic status; 32. S. si donator; 6. de donat. int. vir. & vx. l. intercedit; 59. in fin. de condit & demonstr. l. servitutem; 209. de R. F. nullumque jus habet; d. l. 3. in fin. Cujus regulæ exceptiones nonnullæ traduntur in l. vix certis; 53. de jud.
41. l. 1. C. de prec. Imp. offer. l. 1. C. de quæst. l. 1. C. si per vim. VI. MONACHVS; cum mundo mortuus esse ac Deo vivere, atque a foro, in quo causarum cognitio, conventiones, actus judiciales, publica litigia atque alia fieri solent, quæ professioni ejus adversantur, abstinere debeat; c. nullus monachus; 2. qu. 7. c. de presentium; c. sunt nonnulli; 16. qu. 1. Monasterij autem negotia abbatis licentiâ licite coram iudice tractare; c. monachi a monasterio; d. qu. 1. c. pen. de post. Socin. sen. ad c. cum olim; 2. no. 7. de privil. in causâ monasterij testimonium perhibere; c. tertio loco; de probat. ipsum abbatem, & quidem monasterij sumtibus, accusare potest; c. 3. & c. ex parte; 11. de accus. P. Gregor. in part. jur. Can. l. 5. tit. 9. c. 3. gl. 7. & c. 5. gl. 4. Chokier, in tr. de jurisd. Ordin. in exempt. p. 4. qu. 73. n. 1.
42. VII. BANNITVS; quem S. J. ratione hostem judicatum; l. amissione; 5. S. 1. de cap. min. tanquam actorem forum illius amplius non audit; l. si qui reus; 5. S. 1. in fin. de publ. jud. c. felicis recordationis; ibi, nullus respondere in iudicio teneatur; de pen. in 6. P. P. F. de anno 1548. tit. die Poent ber Fricb- brecher §. 1. 75. darzu auch; O. C. F. p. 2. t. 9. §. 2. ibi, darzu alle versreibungen/ pflicht vnd hündnüss ihm zustehend vnd darauff sie spruch vnd sorderung haben mögten/ gegenden jenigen/ die ihnen verhaftet weren/ ab- vnd todt sein sollen: adeo, ut etiam litem, quam antea cœpit, continuare nequeat; Geil.
43. l. 2. de P. P. c. 12. n. 11. Zang. de except. p. 2. c. 8. n. 9. Tanquam reus vero ad illud citatus comparere tenetur; cum iudicium reddatur in invitum; l. inter stipulantiem; 83. S. 1. in fin. de V. O. atque legitimis remediis se defendere potest; arg. l. 4. in fin. de reqvir. vel abs. damn. l. unius; 18. S. cogniturum; 9. de quæst. Clem. pastoralis; S. cæterum; pen. de sent. & re jud. VV albaum de jurisd. C. F. concl. 8. lit. b. Dn Ernest. Gothofr. Nörtinb. in disp. inaug. de Ban. imp. §. 7 lit. c. IIX. EXCOMMUNICATVS; c. exceptio- nera; de except. c. decernimus; de sent. excom. in 6. Illi autem, qui nulliter se ban-

se bannitos vel excommunicatos fuisse legitimo modo probare conantur, pendente lite à foro arcendi non sunt; *arg. l. furti*; 6. *S. 1. de his qui not. infam. l. vn. S. fin. nih. innov. Becht. de secur. §. 119. v. quintò, int. disp. Basil. vol. 2. IX. INFAMIS*; nempe ne actione famosâ contra emendatioris vitæ hominem experiri; *l. non debet*; *11. de dol. mal.* neve accusare queat; *l. is qui iudicio*; 4. *l. qui accusare*; 8. *de accus. c. pen. 3. qu. 4. c. constituimus*; *ead. qu. 5.* Aliàs autem ab actionis exercitio is haud excluditur; *c. infames*; 3. *qu. 7.* Quamvis enim ei portæ dignitatum non pateant; *c. vbi*; 3. *S. quod si*; *de elect. in 6. c. pen. de R. J. eod.* omnisq; honos auferatur; *d. l. infamia*; 8. *C. de decur. l. iudices*; 12. *C. de dignit.* attamen a iudicio & iustitiâ obtinendâ arceri nequit; nisi tale perpetrasset crimen, quod sui naturâ repelleret, vel infamia esset maxima; *Freher. de infam. l. 3. c. 24 n. 8.* Hac occasione quæritur, an Judæi inter notatos infamiâ juris referantur? Affirmativam responzionem svadere videtur *auth. Gazaros*; *ibi, circumcisos perpetua damnamus infamiâ*; *C. de hæret. d. X. G. P. de anno 1530. c. von der Judentleibung. S. desigleichen*; vbi clavo seu annulo in veste flavo & conspicuo ab alijs distingvi jubentur. Verum *d. auth.* haud de Judæis, sed alijs circumcisis, loquitur; nempe ijs, qui à Christianorum ritibus defectione factâ ad impios Judæorum mores & placita se contulerunt; *N. Leon. ss. in fin.* Quemadmodum enim Judæis circumcidere filios suos permittitur: ita in non ejusdem religionis, qui hoc fecerit, castrantis pœna irrogatur; *l. circumcidere*; *11. ad L. C. de sic. N. 37.* atq; Judæi bonorum proscriptioe & perpetuo exilio damnantur, si nostræ fidei hominem circumcidisse eos vel circumcidendum mandasse constiterit; *l. Judæi*; 16. *C. de Judæ.* Ipsos etiam, qui ita se circumcidi voluerunt, *d. auth. pœna non immeritò manet.* Cujus comminatione impio quorundam populorū mori Imp. antevertere voluit; qui quamvis Ebræi non sunt, tamen circumcisionem receperunt. Inter quos numerantur Colchi, Ægyptij, Phœnices, Saraceni ac Turcæ; *Zuing. in theatr. h. vit. vol. 17. l. 7 p. 314. col. 2.* Ex ipsâ etiam Apostolorum scholâ statim prodibant docentes circumcisionem necesariò ad salutem requiri; *Act. 15. v. 24.* Quorum hæresis latè postea propagata fuit, ejusq; alleclas d. sanctio ferit. Sed & clavi illius gestatio hunc effectum haud habet, vt eum gestare iussos, quorum majores clavis sanctissimas Servatoris nostri manus ac pedes perforari curârunt, infamia juris

notet; *Gratian. tom. 5. discept. forens. c. 845. n. 8. Hunn. in disp. de Juda. b. 32.*
 Peculiaris quidam illius finis exprimitur in *c. in nonnullis; de Juda. Diff.*
 82. *Stiam. de servis. person. l. 1. t. 5. c. 1. n. 122.* Communionem quoque juris ci-
 vilis ut plurimum Judæi habent; *Myns. cent. 5. O. 6. Everh. Jun. conf. 36.*
n. 5. vol. 1. Indeque fit, ut immunitas concessa in eolis alicujus loci por-
 rigatur etiam ad illos ibi habitantes; *Trent. l. 1. res. 3. de LL. & const. n.*
 6. *A. Masc. de stat. interpr. concl. 6. n. 211.* eos socios includat salvis con-
 ductus alicui pro se & socijs datus; *Boer. dec. 179. n. 6.* iisdem fortunæ
 83. injuriâ ad inopiâ redactis rescripta moratoria concedantur; *IV. Ant.*
d. tr. concl. 19. quodque non solum cum sui similibus, sed etiam Christi-
 anis, contrahere; *arg. l. nemo; 9. C. de Juda.* atque pro his fidejuberere
 possint; *Her. de fidei. c. 8. n. 116. & sequ.* Unde seind ihnen auffrichtige handthie-
 rungen vnd commercien in den offenen freyen messen vnd jahrmärkten zuge-
 lassen; *R. N. de anno 1551. S.* diesem zubegegnet; *vs.* vnd doch sollen die Jüden.
 84. Ast cum Christianos in fraudem pellicere, eorumque facultates, ceu
 alterum sanguinem; *gl. in l. Advocati; 14. in v. vitam; C. de A. D. judic.*
Afflict. dec. 24. n. 4. miris artibus exugere illi studeant; *e. quanto; de vsur.*
Bechi. d. disp. b. 95. ideo magistratui, sub quo degunt, severe injungitur,
 summo studio cavere, ne enormibus vsuris, syngraphis vetitis, fide-
 jussionibus, pignoribus, anatocismis menstruis, alijsve fraudibus
 proprios peræque, alienosve subditos, opprimant, utque abstineant
 ab emtione rerum furtivarum, eas emtas dominis, citra dispendiū,
 restituant; vel, si dolo malo eas alienaverint, precium renumerent;
d. R. B. P. de anno 1540. & de anno 1577. d. c. von Jüden vnd ihrem wucher.
 85. Syngtraphas item non, nisi coram Christianorum, quibuscum con-
 trahunt, magistratu conficere, suasque adversus illos actiones Christia-
 no nulla ex causâ cedere licite possunt; sed contra prohibitionem
 cessas amittunt, atque ejusmodi cessiones nulli magistratui, notario
 aut scribæ conficere licet: alioqui de officio & honoribus deijci, cæ-
 teri idem a usuri carcere & alijs modis puniri debent; *d. S.* diesem zube-
 gegnet; *& S. seq. Denau. in J. C. tit. 150. n. 7. & seq.* Regulariter quoque
 Judæi in R. J. degentes LL. Romanorum reguntur ac judicantur;
l. Judæi; 8. C. de Juda. T. Mich. de jur. d. concl. 48. lit. b. Meisn. philos. sobr.
pl. 2. sect. 2. q. 4. n. 2. in pr. v. generalis lex; Grüber. in corol. discurs. de peregr.
stud. Diff. Curt. in enar. c. cum tanto; sect. 9 n. 44. de consuet. existimans
 semper in eorum causis decidendis jus Mosaicum attendi debere.
 Juxta

Juxta hujus dispositionem tamen successiones ab intestato ijs defen-
 runtur; *Schn. ad pr. f. de her. qvæ ab int. n. 9. Speckhan cent. 2. d. 1. qu. 16.*
VVehn. in pr. Obs. vs. Juden; Diss. Huân. d. disp. 8. 155. Idem etiam
 si ipsimet inter se litigent, iudex attendere potest; *arg. l. Judæos; in fin.*
C. de Judæ. l. 2. in fin. C. de const. pec. c. consuluit; 7. de Judæ. Qvod Rota
Rom. in causâ prælationis 20. Novemb. anno 1609. ita observavit; Farin.
l. 2. dec. crim. 315. Secus verò se res haber, si jure communi, qvoad per-
 sonas eorum aliter sit dispositum; prout casum habemus in *l. nemo;*
7. C. d. 1. Id quoq; peculiare est, qvoad Judæus reus forum actoris Chri-
 stiani sequi teneatur; *l. si qvæ; 15. vbi Salic. & Gotofr. lit. c. C. d. tit. Rein-*
king, de R. S. l. 2. cl. 2. c. 3. n. 21. Sed & carnifices ægre ferunt, qvoad i-
 plosinet, aliosve cum ijs conversantes, vulgus pro infamibus habere
 fatagit; ideoq; vnus alterve ex illis consilium sapientum requisivit,
 qvoad vigore juris hâc de vulgari opinione sentiendum esset? Ortum
 ac incrementum ea procul dubio inde habet, qvoad tale munus vbiq;
 fere gentium sordidissimū habetur, eiq; sæpius homines scelerati ac
 facinorosi præfecti fuerint; *Stebenthal colleg. polit. exercit. 12. qu. 12.*
qvorum oblationes ab Ecclesiâ recipi expressè prohibitum fuit; Clem.
Rom. l. 4. const. Apostol. c. 6. P. Gregor. in partit. jur. Can. l. 1. tit. 13. c. 4. in gl. n.
 More apud qvoadam recepto vnus è pluribus reis capitalis delicti o-
 lim hac lege absoluebatur, ut aliis suppliciū inferret. Qvam consue-
 tudinem juri adversari notat *Ziritz. ad const. crimin. Caroli V. c. 97.* Pla-
 nè ea occasione, qvoadam horrendo admodum modo Gandavi ma-
 leficus filius correi parentis jugulūm intrepidè petijt; *Bod. de R. P. l. 3.*
n. 261. Possesq; a iudice vilem personam cogi, vt sit carnifex oppidi,
 ad tempus; aut in perpetuum; tradunt *Br. in l. fin. §. Titius; in fin. de pig-*
nor. act. & in l. 2. n. 10. de publ. jud. Clar. §. fin. qu. 99. n. 4. Bajard. in ad-
dit. n. 5. Du Theod. in coll. crim. disp. 10. 8. §. lit. 9. in med. In odio quoque
 plurimis sunt, qvi exequuntur mortis, etiam merita, supplicium, cum
 naturalis communis sanguinis cognatio alterius hominis interitum,
 condoleat; *arg. l. vt vim; 7. de f. & f. Besold. de trib. domest. societ. specieb.*
p. 108. n. 4. Plebs itaq; in qvâ plerumq; multi sunt, qvi, ob consciam
 scelerum mentem, pœnam ab his infligendam metuunt; *Finck. cent. 4.*
can. Theol. 30. refugiens destructorum naturæ consortium; locumq;
 vbi sint, funestum arbitrans, de levi causâ qvâlibet, occasione arrepti,
 in carnifices insurgit; præsertim, si primo ictu maleficorum ca-
 pita

Explicatio l. accipientis; 15.

38.
 65. *pita non amputent, aut aliter in officio aberrant; P. Gregor. in d. syn. l. 3. c. 38. n. 7. Cui malo mori ut antevertatur, salvo conductu magistratus illis prospicere; d. P. H. D. a. 97. Becht. d. disp. th. 198. v. quod etiam referenda sunt; Zivitz. d. c. 97. eumque violantes severe punire solent. Ac*
 66. *primis quidem auctoribus, gladij; ceteris autem complicitibus, qui auxilium, non tamen ipsi delicto, seu homicidio proximum, praestiterint, relegationis, aliamve poenam arbitrariam, irrogandam esse Scabini Magdeburgenses responderunt. Electorales vero Lipsienses & J. C. i. Jenenses tali in casu fustigationem publicam; Helmstadienses relegationem tantum perpetuam dictandam esse statuerunt; Aleman. cons. 19. p. 945. 965. & sequ. Per LL. censorias carnifici domum in vrbe habere haud licuit; Cic. pro Rabir. sed quae etiam extra portam Metiam, sive Esquilinam; Lipsi. l. 2. ad Tacit. prope solemnem supplicii locum destinata fuit; Taubm. in com. Plaut. de mil. glor. a. 2. sc. 4. n. 6. & in Pseudol. a. 1. sc. 3. n. 97. Gracchus acerbissima prius morte millies perire exoptavit, quam ut in eius concione carnifex consisteret; J. Cas. Buleng. de J. R. l. 6. c. 23. Hodie concessae illis aedicularum, sive intra sive extra oppidorum moenia sint, solent plerumque, a civium & incolarum domibus undique segregari. Qui mos, nec non publica S. J. lex magistratui cuiuslibet loci severe injungens, ut a carnificibus talem vestitum gestari curet, quo ab aliis facile dignosci possint; d. N. G. P. de anno 1530. tit. von Nachrichtern/ satis arguunt, tanto magis illorum confortium ab honestis viris vitandum esse. Dicta quoque N. G. P. de anno 1548. c. 37. in pr. textorum, tonsorum, opilionum, molitorum, publicanorum, tubicinum, tibicinumque & balneatorum liberos, si aliam honestorum natalium vitamque probam sint, a ceterorum opificum consortiis & tribubus excludi prohibens carnifices omittit quorum, si ab infamiae nota immunes esse deberent, mentio utique, magis necessaria fuisset. Praeterea plerumque pessimam vitam in degunt, adeoque pravis actionibus magis sibi honestorum constant odium; Hoen. disp. polit. s. th. sr. in fin. Heider. in syst. phil. polit. c. 2. tit. an carnifices. Quibus nonnunquam ingens accedit immanitas, quam studiosè etiam in vestitu, incesu, gestu ac facie atroces & truces videri volunt, adque supplicium ductos crudeliter tractant, rapiunt & maculant: non secus ac si beluam conficerent; magisque tyrannicis affectibus, quam iustitiae mandatrici, inserviunt; Damboud. in pr. crim. c. 152. n. 5. Per se au-*

se autem munus illorum minimè inhonestum est, neq; infames redditi
Arnise: l. 1. doct. polit. c. 12. Gerhard. loc. de magist. n. 308. Kornm. de mirac. mortuor. c. 19. sed & suo modo publicam vtilitatem concernit; *Vasqu. l. 1. contr. illustr. c. 8. n. 6. Nold. de stat. nob. c. 16. n. 117.* Non frustrà siquidem sunt instituta, potestas regis & cognitoris jus, *ungula carnificis*, arma militis, disciplina dominantis, severitas boni patris. Habent omnia ista modos suos, causas, rationes, vtilitates. Hæc cum timentur, & mali coercentur, & quietius inter malos vivunt boni; *D. Hieron. in epist. 54. ad Macedon. c. non frustra; 23. qu. 5.* Pertinent enim ad ministerium *LL. c. homicidas; ead. imò ipsius Dei, juxta illud D. Pauli ad Rom. 13. v. 4. c. qui malos; c. cum homo; ead.* Ebræis ad mortem damnatos publicè jugulare honestum ac gloriofum fuit; *Zyving. in d. bearr. vol. 26. l. 2. p. 3669. col. 2. Finck. d. l.* Idq; nonnunquam effectui dabat totus populus, nimirum quando lapidibus rei essent obruendi; testibus supplicij facientibus initium; *Lev. 24. v. 14. Deus. 13. v. 9. c. 17. v. 7. Jos. 7. v. 26. Act. 7. v. 58. & seq.* Interdum ipsemet princeps hoc expediebat; prout Gideonis Midianitarum *R. R. Sebah & Zalmuna* mactantis; cum filius Jether a patre iussus hoc facere detrectaret; *Jud. 8. v. 21.* ac Samuelis Agagum *R.* in minutas partes secantis exemplis docetur; *1. Sam. 15. v. 33.* Aliquando etiam honesti principis ministri illud munus obibant. Sic Saul satellites suos jubebat sacerdotes è medio tollere; *1. Sam. 21. v. 17.* ijsq; hoc facere recusantibus, *Doëg Idumæus*, summus rei pecuariae præfectus, à *R.* iussus illorum octoginta quinque; linteo Ephod vestitus vnâ die trucidabat. Mandato item *R.* Davidis vnus è pueris ejus Amaleciten quendam, se regicidium in Saule admisisse commincentem percussit; *2. Sam. 1. v. 15.* Similiter pueri illius, *Rechab & Beana*, qui *Isboeth* filium Saulis in domo propriâ dormientem sustulerant, occidunt, præcisisque manibus & pedibus, super piscinâ suspendunt; *2. Sam. 4. v. vlt.* More Romanorum non modò per carnificem lictoresve, sed sæpius etiam milites, ex principis aut senatus auctoritate, supplicia inferri solita legimus. Ab ijs item Romæ in carcere enectorum corpora vncis ad gradus & scalas Gemonias vt plurimum; indeqve in Tyberim protrahantur. Eadem nonnunquam humanitatis intuitu sepulturæ honore affici receptum fuit; eo tamen à Principe Romæ aut à magistratibus in provincijs impetrato; *P. Fab. l. 2. semestr. c. 9. in pr.* Cujus posteri-

73

74

75

76

77

78

- oris modi exemplum quoad Servatorem nostrum in sacro codice habemus, cum milites pratoriani cruci eum affixissent; *Math. 27. v. 35. junct. v. 57. & seqq. Marc. 15. v. 24. & 42. Luc. 23. v. 33. & 50. Joh. 19. v. 23. & 38.* Multoties etiam adhuc hodiè militibus injungitur, ut ipsimet prolatam contra commilitones maleficos sententiam executioni mandent. Quod plerumque in hastato criminali judicio, a nostratibus das *Spießrecht* vocato, ita fieri solet *Obr. p. 1. disp. 12. §. 1168.* præsertim quando rei mortis glandibus machinularum petendi & necandi sunt;
79. *Gregor. d. l. 31. c. 18. n. 2. in fin.* In oppido quodam imperiali moris quondam erat, ut novissimè in senatum cooptatus fontibus supplicium inferret. In nonnullis Franciæ Orientalis locis longissimam consuetudine receptum fuit, ut is, qui in illo pago, ubi furtum perpetraretur, nuperrimè uxorem duxisset, deprehenso furi in admisso laqueum innecteret; post omnes loci viri, in primis verò jus ibidem dicentes, dato ad hoc signo, simul eademque operam promoverent, ut fur de annosa & mutilata extantibus ramis quercu, ad hanc rem superioribus seculis delecta, suspenderetur. Hæcque ipsorum vernacula *Rindpelsbaum* ipseque suspendij actus vulgò *huigen* vocabatur. *Balduinus XII. Comes Flandriæ* undecim equestri dignitate conspicuus viris, eò, quod tres mercatores spoliassent ac interfecissent, in palatium suum vocatis atque in tabulam collocatis laqueos singulis injeci jusfit; post proprijs manibus subtracta tabulam illis gulam fregit; *Camer. d. l. 1. c. 77.* Apud
80. Lituanos accusatori de reo condemnato supplicium sumere incumbit. Idque illi itidem haud ignominiam, sed potius, propter justitiæ administrationem, aliquid honoris conciliat; *Auct. diss. de stat. rer. politic. l. 2. disc. 59.* Planè existimationi eorum, quos cum carnificibus conversari oportet, vel idem convictus nonnunquam reficit, nihil omnino inde decedit. Idque responso suo quondam hic approbavit inclyta facultas juridica hisce verbis: *Und ob sie wol in des gemeinen mans wohn vnd alter / wie wol ohnvernünfftiger / gewonheit / (darzu ben shter vielen ihr ohnchristl. ärgerliche vnd leichtfertiger wandel grose ursach bisshero geben) für vnedliches stand. personen neben den ihrigen geachtet werden: So ist doch solches so weit keines weges zuziehen / das auch die leute / so mit Nächstern auff vorfallende gelegenheit essen / trincken oder sonst ehrliche gemeinschaft haben / ditzfals ehrelos vnd anrühlig zuachen / viel weniger auß ehrlicher gesellschaft / zänften / zusamentunfft: vnd anderen conversationen außzuschließen.*
81. Idem responderunt *JCu* Jenenses anno 1630, Separatio nihilominus à quoli-

à quolibet populo legitimè facta semper salva maneat, neque contra eam honestiorum civium consortijs carnifices se ingerere conentur; *Auct. d. differt. d. disc. 59.* Quare quidam ex illis se in collegium liberali scolopetariorum exercitio destinatum recipi a magistratu celebrioris oppidi petens non immeritò repullus fuit; haud attento responso, quod a collegio quopiam sapientum emendicârat. Freqventer siquidem in R. P. fieri solet, vt quidam ab vno vel altero ordine, citra vllam infamiæ notam, repellantur, nonnullive per se quidem honesti, vel natalium, vel vitæ generis, moris statutive ratione, quarundam consortionum collegæ esse nequeant; *Brüning. de var. univ. spec. d. 42. lit. b.* Hæcque de carnificibus jam dicta ad tortores etiam reorum, excoriatores cadaverum, castratores porcorum & purgatores cloacarum suo modo rectè referuntur. *c] l. acta; 45. §. fin. l. contra; 54. in pr. de re jud. d. l. 1. C. qui pers. l. si præfos; 6. C. quom. & quand. jud. l. fin. C. si propt. publ. pensit. c. fin. de iud. in 6. Sachsenspiegel l. 1. art. 23. & ibi gl. l. 9. & hurecht. 26. Zang. d. c. 8. n. 3. Socin. sen. ad c. nulli, n. 31. de sent. excomm.* Per quos, juxta propriâ vocabuli significationem, hic intelligimus impuberes, qui in potestate patris esse desierunt; *l. pupillus; 239. in pr. de V. S. Aliquando tamen in eadem adhuc existentes; l. fin. §. pupillus; 2. de V. O. l. cum quidam; 4. C. de necess. serv. hered. Gödd. Svec. & Magr. qd d. l. 239. nec non minores, inspecto initio, abusivè pupilli appellari solent eo modo, quo alibi ager, qui insula quondam fuerat, insulæ nomine adhuc indigitatur; l. insula 56. in fin. de A. R. D. Mayn. l. 3. c. 52. in fin.*

86.

87.

88.

89.

90.

I I.

Idque fit ratione ætatis: a] ob quam idem nonnullis alijs contingere solet. b] Quospiam tamen ex his venia illius, etiam ante annos c] legitimas personas reddidit.

a] Generatim ætas, juxta descriptionē à Dn. Præf. d. p. 1. disp. 3. §. 6. in præpositâ, est vitæ hominis pro annorū numero dimensio. b] Nempe 1. INFANTIBVS; d. l. quiq. litigandi; 4. in pr. de in F. V. adeo vt ij, ne quidē auctotitate tutorū, judiciū suscipere queant, sed hosce illorū nomine id peragere oporteat; *l. r. §. sufficit; 2. v. ita tamen; de A. & P. T. Antiquitus Romani omnes liberos suos, natu quoq; grãdiores, dulcissimi nominis svavitare salutare solebant infantes; prout patet ex l. vxore; 41. §. fin. de legat. 3. l. quæstum; 12. §. vxores; 7. in pr. de instruct. vel instr. leg. Idq; in Hispania*

90.

91.

92.

93. in Hispaniâ adhuc hodie quoad regiam prolem sceptro non potientem, etiam senem, ita obtinet; *Vasa. in Chron. Hisp. n. 965. tom. 1. illustr. Hisp. p. 720. Otto in dissert. jurid. pol. J. R. c. 7. p. 111. Norderm. in disp. de jur. princ. th. 10. lit. a. in fin. Drac. de O. & F. patric. l. 3. c. 2. n. 6.* Cujus consuetudinis originem prædicto Romanorum prisco mori acceptam fert
94. Vall. de Ferd. Arrag. R. l. 1. n. 40. d. tom. 1. p. 739. Aliam ejus rationem, sed minus convenientem, adducit Matth. Steph. l. 2. de jurud. p. 1. c. 7. n. 21. nempe illam ideò infantem appellitari; quod, quamdiu ejus pater aut frater natu major R. vivit, fandi non habeat in R. P. facultatem neq; regni administrationem. Per infantes autem hic tantum ij intelliguntur, qui annum ætatis nondum compleverunt septimū;
95. d. v. ita tamen. l. si infanti; 18. C. de jur. delib. Men. l. 2. A. J. Q. c. 52. n. 7. Romulei. in compend. homicid. p. 2. n. 181. Diff. Molin. ad l. 1. de V. O. n. 4. & seqq. Fab. 1. J. Pap. l. 12. p. 6. illat. 8. pro infante eum haud ulterius haberi statuentes, qui dari potest; quamvis 7. annos nondum compleverit. Quam opinionem refutat Hillig. in D. E. l. 7. c. 9. l. d. circ. fin.
96. In hac ætate constituti, quod jus civile attinet, nullum intellectum;
97. S. sed quod diximus; 10. J. de inur. stip. sensum; l. quamvis; 32. S. 2. v. nam alioquin; de A. vel A. P. vel affectum habere videntur; l. si quis emancipatum; 26. C. de donat. Unde adjunguntur & comparantur furiosis; d. l. quiq; litigandi; l. quod infans; 60. de R. V. l. sed etsi; 5. S. 2. v. sed etsi infans; ad L. Aquil. l. pupillus; 9. de A. vel O. H. l. sancimus; 7. in pr. C. ad SC. Treb.
98. l. 2. in pr. C. de anal. except. d. S. sed quod diximus. Eos igitur delinquentes innocentia consilij in totum à pœnâ excusat; l. infans; 12. ad L. C. de sic. Clem. l. 5. r. 4. de homic. c. vnic. Tir. de pœn. temp. c. 7. n. 6. Tennin. caus. 222. n. 6. Ferin. p. 3. de pœn. temp. qu. 92. n. 46. Diff. Marsil. in d. l. infans; n. 2. & seqq. Caroc. in pr. crim. 2. 17. de homicid. S. circa quartum; n. 3. in fin. Duem. reg. 259. lim. 3. v. & quod infans doli possit esse capax; Geil. 2. O. 110. n. 31. qui existimant infanti doli capaci, si deliquerit, pœnam quidem mitigandam, non verò penitus remittendam esse. At nullus infans doli capax esse censetur; d. l. pupillus; 9. l. impuberem; 23. de furt. l. illud; 3. S. 1. de injur. l. impuberem; 22. in pr. de L. C. de fals. c. illud; 15. qu. 1.
99. Blanc. pr. crim. fol. 78. n. 7. II. IN RELIQUA PVERILI ÆTATE, quæ in principium usq; pubertatis extenditur, CONSTITVTIS; d. l. 1. C. qui leg. pers. Atq; hi propiores sunt vel infantia vel pubertati. Qui nam autem huic vel illi propior verè dicatur, inter DD. non convenit. Qui

nit. Quidam existimant pubertati propiorem esse, cui ad eam complendam semestri tantummodo spatium reliquum fuerit; *arg. l. non tantum; 17. in pr. de excus. c. continebatur; & ibi Innocent. 6. Et attestaciones; 20. de desp. impub.* Quam opinionem in iudicando Rot. R. anno 1589. secutam fuisse testatur Farin. *d. q. 92. n. 12. in fin.* Verum Br. *ad d. §. pupillus; J. de in vtil. stip.* propiorem pubertati eum censet, qui vndecimum annum est ingresus. Host. *in d. c. continebatur;* pro tali tantummodò habet eum, cui triduum adhuc ad pubertatem deest; *arg. l. 3. in fin. de liber. exhib.* Alij arbitrio iudicis id æstimandum relinquunt; *Ugl. in §. testes; n. 12. & sequ. J. de testam. Cor. 6. misc. c. 23. Men. d. cas. 57. n. 44. Althuf. dicæol. l. 1. c. 5. n. 20. Scurc. ad d. l. in negotijs; s. de R. J. Hoem. disp. de R. J. 2. qu. 4.* Cæterum verius docetur, infantix propiorem esse, qui cum mas sit, nondum excessit annum decimum cum dimidio; si fœmmina nonum cum dimidio; *gl. in l. 1. in fin. in l. in diem; de nov. in l. pupillum; 112. de R. J. & in d. §. pupillus; Bocov. tr. de quæst. c. 4. n. 15. Dn. Pras. d. disp. 33. Mauri. de R. in integr. c. 153. n. 8. Hipp. a. Coll. ad d. l. in negotijs; Caroc. in tr. de mid. in delict. excus. qu. 15. Hunn. l. 1. var. resol. tr. 4. qu. 16. circ. fin.* Ac talis in plerisque; præfertim vero quoad excusationem à poenâ, infanti comparatur; *Gothof. ad l. si adulterium; 28. §. incestum; 7. in vb. etate; l. Z. ad L. J. de adult.* Pubertati vero propior, sive ille, qui ad finem fere anni, si mas sit, vndecimi; si fœmina decimi; pervenerit, delinquens ob doli capacitatem poenâ afficitur; *l. excipiuntur; 14. ad SC. Sil. sed extraordinariâ, ob puerilitatem: cum ferè in omnibus poenalibus iudicijs ætati succurratur; l. ferè; 108. de R. J. c. 1. de delict. puer. Farin. d. qu. 92. n. 66. H. Pist. O. 122. n. 9. Dn. Döring in B. J. Ct. vol. 1. l. a. tit. etas; aff. 120. v. in quam sententiam; vbi aliquot præjudicia Scabinorum Lipsiæ & I. Ct. Jen. confert, simulq; notat, pubertati propiorem, si certò constet, eum nondum doli capace[m] esse, infantis instar, à poenâ in totum excusari.* III. ADOLESCENTIBVS; *d. l. acta; 45. in fin. d. l. contra; 52. de re jud. d. l. 1. c. qui legis. pers. l. cum & minores; 4. C. si adv. rem jud. l. in vniversis; 11. C. qui dar. tut. d. l. si præses; 6. C. quom. & quand. jud. Rosbach. pr. civ. r. 11. n. 6. Tess. dec. 99. n. 21.* Nam cum inter omnes constet fragile esse & infirmum ætatis eorum consilium, & multis captionibus suppositum, multorumq; insidijs expositum: ideò adolescentes, quamvis rem suam benè gerentes curatorum auxilio reguntur; *l. 1. de min.* Quæ postrema Ulpiani verba Bachov. *in N. &*

115. *A. ad Tr. vol. 2. part. pr. disp. 8. §. 8. lit. a. ad verb. an inviti*; notat accipienda esse oppositivè & comparativè ad L. Latoriam; ex quâ non nisi malè rem suam gerentes causâ cognitâ curatores accipiebant; vt intelligatur hodie, quibusvis minoribus, etiam rem suam benè gerentibus, curatores rectè dari, non tamen omnibus omnino, neq; ex præcisâ necessitate: cum regula illa firma maneat, quod adolescentes inviti curatores non accipiant; *S. item; F. de cur. Pac. cent. 2. qu. 88. Dn. Præs. d. disp. §. 40. l. d.* Ad litem autem peragendam curatorum auxilio omnino indigent, qui etiam invitis dari solent, ne iudicium magno actoris incommodo relinquatur in suspenso; *l. an prætor; 7. §. sed & 2. de minor. d. §. item inviti; Mysf. cent. 2. O. 31. H. Hartm. l. 2. t. 5. O. 5. n. 3.*
116. *Geil. 2. O. 108. n. 3.* Adolescentia ab anno in masculis 14; in fœminis vero 12; utrobique completo, inchoata in majoris ætatis exordium protenditur, inq; iure pubertas vocatur; *l. si impuberi; 13. §. ult. de iur. & cur. l. in pupillari; 14. de V. & P. s. l. fin. C. quand. iur. pr. F. quib. mod. iur. fin.* Atq; est vel minus plena; quæ finitur in masculis anno 17. in fœminis 13. vel plena, quæ incipit anno 18. in masculis; in fœminis anno 14.
117. Modestinus *in l. arrogato; 40. §. 1. de adopt. duodeviginti annorum terminum quoad plenam pubertatem adoptanti vel arroganti præfixit, alimentaq; ad pubertatem relicta, pietatis intuitu, pueris vsq; ad 18. puellis vsq; ad 14. annum deberi Ulpianus in l. Meta; 14. §. 1. de alim. respondet. Sed & hujus ætatis adolescenti pœna mitigatur; arg. l. auxilium; 37. §. 1. v. in delictu; de min. l. si adulterium; 38. §. incestum autem; 7. ad L. F. de adult. N. 115. c. 3. §. si unum; 13. v. hanc autem; autb. capivi, C. de episc. & cler. c. fin. de sent. excomm. D. D. Q. a. 164. & 178. Bl. in l. nisi severior; C. ex quib. caus. V. Ves. in x. ad L. C. de sucar. n. 26. Gram. dec. 23. n. 12. Men. de A. F. Q. cas. 329. n. 15. Morl. in tempor. F. V. p. 1. qu. 7. tit. de integ. rest. n. 7. & 9. Coler. dec. 167. n. 8. p. 1. Wendle im Pupillenschild l. 2. c. 13. Fach. contr. F. l. 1. c. 71. Farin. d. qu. 92. n. 41. & seqq. Pro ratione tamen delicti pœna quoque mortis dictari potest; Mar. in spec. p. 4. disp. 1. n. 69. & seqq. Aleman. d. cons. 9. p. 935. Ex facto Neapoli quæsitum fuit, ecquid prædictum pœnæ mollimentum necessitudinis sit, adeo, vt a iudice id negligente possit appellari? Post longam disceptationem 26 Octobr. anno 1558, curiæ placuit, illud necessitati non subjacere, sed mero iudicis arbitrio relinquere. Quæ opinio etiam arridet Fachin. d. c. 71. circ. fin. v. deniq; Tr. disp. 11. §. 12. l. f. vol. 1. Contrariam*

arariam autem sententiam, quod iudici necessariò incumbat pœnam
 minorum lenire, tanquam veriore, defendunt *Gom. som. 3. var. ref.* 122.
6. 1. n. 63. v. sed his non obstantibus; Odd. de R. in integr. p. 2. qu. 80. n. 93.
Tess. dec. 161. n. 6. Bachov. ad Tr. d. 8. 12. nisi fortè delinquere soliti sint.
 Tum enim ordinaria quoque pœnâ affici debent; *l. capitalium; 28. § so-* 123.
lent; 3. de poen. l. desertorem; 3. S. si plures; 9. in fin. de re milit. Caroc. in tr.
de min. in delict. excus. qu. 2. n. 5. Ad R. P. administrandam vel munera,
 quæ nõ sunt patrimonij, aut honores admitti minores jure prohiben- 124.
 tur; *l. non tantum; 12. de decur. l. ad R. P. 8. de muner. l. 2. in pr. de vacat. 6.*
indecorum; de atar. & qualit. Illi siquidem optimè prospicitur, si cla- 125.
 vum tractent seniores iudicio & prudentiâ pollentes. Sic fidei servo
 Moisi Deus ipsemet præcepit; ut ex his collegas sibi seligeret; *Num.* 126.
11. v. 16. utpote penes quos consilium & prudentia sit; Job. 12. v. 13.
Sirac. 8. v. 10. & seq. c. 25. n. 6. & seqq. c. 34. v. 9. E quibus & Romulus
 primâ suam curiam constituit; quos ideo patres & senatores appelli- 127.
 tavit; *Gregor. in d. synt. l. 47. c. 9. n. 20. Vauhop. de magistr. vet. pop. Rom. sect. 2.*
 Cumque in anno disponendo primum mensem Marti, Veneri secundû
 dedicasset, à majoribus i. e. senibus nominavit tertium. Tanti enim ob 128.
 consilia & auxilia, quæ R. P. præstaret, faciebat senectutē, ut proximû
 à Dijs locû nominandis mensibus ætari huic, pro superstitione suâ gen-
 tili, tribuerit; *Pontan. tom. 1. l. 5. c. 5.* Quò pertinent illi Ovidij versus; 129.
 Non nisi post annos patuit tum curia seros,
 Nomen & ætatis mite Senatui habet.
 Jura dabat populo senior finitæq; certis
 Legibus est ætas, unde petatur honos.
 Romulus hoc vidit selectaq; corpora patres
 Dixit; ad hos vrbis summa relata novæ est.
 Et paulò post;
 Hinc sua majores tribuisse vocabula Majo
 Tangor &c. 130.
 Non in juvenum, sed senum, vultu, attestante Plutarcho, matu-
 ritas apparet. Debiliter vitulus, sed fortius bos lassus pedem figit;
 D. Hieron. ad Aurel. August. Erasmi. chil. 1. cent. 1. adag. 47. Daretisq; juvenili
 fervori præfertur senioris Entelli gravitas; *Virg. 5. AEneid.* Militem 131.
 legimus robustum, legimus juvenem, Imperatorem facimus senem;
 inquit *Quintilian. in declam. de Imp.* Atque egregiè illi apud *Vopiscum* lo-
 quuntur: Seniore[m] principem fecimus & virum; qui omnibus quasi pater
 consulat.

132. *consular.* Experientia siquidem & rerum multarum usus, *secundum* *mo-*
erarem, senes erudit eorumq; animos purgat & excolit. Cumq; mul-
 ta apud illos sit observatio atq; memoria rerum præteritarum; ideo
 fit, ut ij, quid expediat, accuratius, quàm alij, prospiciant; *Pontan. d. l.*
 penesq; eos sit propriè consilium, ut Euripides ait in *Menalip.* apud *Stob.*
 133. *serm. 124.* Temeritas est florecentis ætatis; prudentia senectutis. Per
 adolescentes maximæ Respubl. labefactatæ, à senioribus autem su-
 stentatæ & restitutæ fuerunt; *Cic. de senect.* Quamvis enim omnia
 134. illis adsint; tamen eorum auctoritas nondum est adulta; *Elver. de con-*
sil. & consil. pag. 162. Edunt uvas immaturas, & vinum de torculari bi-
 bunt. Delectantur verbis sesquipedalibus, audaciores sunt ac sibi
 persuasum habent, se & copiosius & melius de causis consulturos;
 135. *Besold. de conf. polit. c. 7. ax. 15. & 18.* Ac calidiora eorum ingenia haud
 ab similia censentur pullis, gallinaceis ingenti studio indefinentiqve
 cantu decertantibus, sed tali contentione noctis & diei tempora ma-
 gis confundentibus, quàm indicantibus; cum e contra galli adultio-
 res parcius intervallis debitis convenienter vocem extollant; *Dn. Sæ-*
 136. *brand. d. sect. 14. n. 94.* Et sicut novelli citharædi multas cytharas per-
 dunt, ita teste *Xenophonte 4. memorab.* cupidi juvenes R. P. ut plurimum
 evertunt; *Drac. d. h. 3. c. 4. n. 92.* consiliorumq; ab ijs datorum exitus
 plerumq; est exitium; *Arnold. in jurispr. esb. p. 68.* Rehoboamus Israe-
 137. litarum R. hoc satis expertus fuit, cum, posthabito seniorum consilio,
 temeraria adolescentum placita, cum maximo sui totiusq; regni de-
 138. trimento sequeretur, *1. Reg. 12. v. 8. 2. Paralip. 18. v. 8.* Idemq; toties ad-
 huc contingit, quoties impetiti magistris; novi antiquis; rudes eme-
 139. ritis præferuntur; *c. statuumus dist. 6.* Planè leges moresve in quolibet
 loco, ratione ætatis ad honores ac munera promovendorum le-
 gitimè recepti meritò attenduntur; *arg. d. l. non tantum; & semper; 5. S.*
1. de jur. immun. Speckhan cent. 2. d. 1. qu. 5. n. 12. Corna 2. des. 20. n. 12.
 140. Apud Athenienses minorem 30. annis Senatorem fieri non potuisse
 Critias apud *Xenoph. 1. memor.* recenset. Romani LL. *annalibus* grandio-
 141. rem ætatem, 49. annos desiderantem ad Consulatum constituebant;
Cic. Philip. 5. Quæ LL. alio nomine dictæ fuerunt *annariæ*; *Lips. de ma-*
 142. *gistr. vet. pop. Rom. c. 4.* Ab Henrico III. Franciæ R. in comitijs Blesen-
 sibus constitutum fuit, nean regni sui supremis curijs in ordinem Se-
 natorum quis reciperecur; qui nondum 26. annos natus esset; atque
 ut nul-

ut nullus iisdem curiis Praeses praeficeretur ante annum aetatis 43. Cuius constitutionis haec ratio redditur; quod officia illa tales viros requirant, qui auctoritate, eruditione multaque experientia praestent, ut in alto iustitiae throno collocati iis, quibus praesunt, praeclearum exemplum bene faciendi praebere queant; *Mayn. l. 1. c. 76 n. 1.* Peculiariter quoque constitutum est, ne Lipsiae Rector Academiae eligatur, qui nondum annos 35. expleverit, nisi persona illustris sit. *D. Aug. elect. Saxon.*
 Verordnung beyder Universiteten anno 1580. promulgata, tit. vom Rector der Univerſitet Leipzig/ ibi; die vnter 35. Jahr nicht alt; doch laſen wir vns nicht mißfallen/ da Fürſten/ Grafen oder Herren bey der Univerſitet weren/ das dieſelbe/ darmit ſie bald in ihrer jugend zum Regiment gewehnt vnd angeführt vnd auch laſt vnd neigung zu gelehrten leuten gewinnen/ zum Rectorat gebraucht/ vnd ihnen deß vorgehenden halben Jahrs geweshner Rector/ oder sonſten ein anſehlicher geſchickter man auß der Professoreſen anzahl zum Director zu geordnet werde. *Adoleſcentem, qui 17. annum implevit, rectè poſtulare poſſe iure definitum eſt; cum eâ aetate, aut paulo maiore, Nerva filius publicè de iure reſponſiſſe feratur; l. 1. §. inſtitum; 3. de poſt. Celsus J.C. in l. ſi ſervum; 91. §. ſequitur; 3. de V. O. ac paſſim adoleſcens appellatur, quod eâ aetate jus civile fuerit interpretatus. Allegari quoque ſolet exemplum Emiliij Papiniani, in quem tot laudes, ac in nullum ferè vnquam J.Ctorum, ipſi etiam Impp. coniecerunt. Ab iis ſiquidem excelli, l. generaliter; 6. §. ſum autem; C. de J. & S. §. ſed quia; J. de fideic. her. excellentis; C. Theod. de reſp. prud. ſummi; l. 1. §. ſed neq; 6. C. de U. J. E. l. cum Papinianus; 14. in pr. C. de ſem. & interl. acutiſſimi ingenij vir & merito ante alios J.Ctos excellens; l. cum acutiſſimi; 30. C. de fideicom. d. l. 14. ſplendidiffimus; d. §. 6 ſublimiſſimus; §. 1. v. in tertio; in conſt. de R. & M. J. D. prudentiſſimus; l. viere; 14. C. de præd. & al. reb. min. l. cum reſponſo; 12. C. de legas. l. cum virum; 16. C. de fideicom. conſultiſſimus; l. donatarum; 3. C. de A. & R. P. diſertiſſimus; l. ſin. C. de J. & S. & maximus; N. 4. c. 1. v. ſed & hoc quidem; appellatur. Ad D. Septimio Severo libellorum magiſter; l. reſcriptum; 12. in pr. de diſtrah. pign. ac praefectus praetorium; l. lectu; 40. de R. C. cui poſt principem ſumma poteſtas competeſſat; Kn. de ſeruit. jur. c. 1. n. 207. & ſeqq. creatus, atque tandem relictuſ ab eo impuberibus Principibus Antonino Baſſiano Caracalla; & Getæ tutor teſtamento datus; ſed illius juſſu, cū comiſſum ab eo fratricidium defendere nollet; non tam facile eſſe inſpicias, illud excuſare, quàm patrare; ſecuri percuſſus fuit; Dreff mil-
 len 5.*

- len. 5. p. 297. Kirchn. orat. 12. & 13. Cumq; anno ætatis 36. ita peremptus; Rival. l. 5. hist. J. C. p. 277. Zwing. in d. theatr. vol. 6. l. 1. p. 1575. col. 1. Lindem. in hist. J. R. concl. 230. præter alios publicè summâ cum laude exantlatos labores, 80. prope volumina eruditissimè conscripta reliquerit: Rutil. in vit. veter. JCl. p. 354. inde illum similiter adolescentem adhuc JCl. partes obiisse haud leviter conijcitur; Pancirol. in reb. memorab. tit. 10. p. 527. E quibus nonnulli inferunt; in tali ætate constitutum, si eruditio hoc mereatur, Doctorem creari posse; Gryph. d. disc. 24. §. 207. Cuppener. in auth. habitâ; C. ne fil. pro patr. p. 46. Sagit. disp. de J. & P. Com. Pal. §. 25. l. d. in fin. arg. l. 1. C. qui & advers. Exempla quoad Cervotum, Accursij filium, Br. Bl. & alios antiquum tempus suppeditat; Petre. in vit. Fieb. tom. 1. cons. ejusd. præmiss. Recentius plura & frequentia in Gallijs exhibet; Magn. d. c. 76. n. 2. & l. 3. c. 38. n. 1. vbi d. n. 2. notat superius allegatâ constitutione regiâ Henrici III. requirit; vt destinati ad officia senatorum in supremis curijs anno æt. 15. aut 16. gradum petant, & deinde statim in Advocatorum numerum recipiantur. Quod de Advocatis auscultantibus accipiendum. Tres enim in curijs illis Advocatorum ordines sunt. In primo constituuntur auscultantes; in secundo agentes seu actu patrocinantés; in tertio consulentes. Primus itaq; ordo gradibus noviter ornatos tenet; qui tanquam patronorum consultissimorum & exercitatisimorum discipuli, auditores fori, spectatores judiciorum erudiuntur & affvestunt alienis experimentis, ijsq; quotidiè audientibus ac summâ cum vtilitate mediâ in luce, atq; inter ipsa discrimina felicissimè studentibus notæ leges, noti judiciorum mores fiunt; Guy du Faur premier remonstr. p. 16 & sequ. Sed & alibi aliquando nonnulli reperiuntur; quorum diligentia defectum annorum supplet, quibus ingenium & rerum prudentia ante pilos venit; Pers. Sat. 4. ac virtutis cursus celerior est; Cic. in d. Phil. 5. quive prius mente; quàm mento: animo, quàm capillo: pectore quàm facie canescunt; Corn. Nep. in poem. de bell. Troj. Nec expectatur ætas in eo, qui fulget virtutibus & moribus pollet; Cujac. in l. 1. resp. Papin. ad l. spurij; 6. §. 1. de dec. l. d. p. 31. quemve ingenij divinitus concessi felicitas, fidelis institutio, indefessumq; studiū citius emergere voluit; Pontan. d. c. 5. v. potest tamen; Atque sapientia non ætate, verum ingenio, adipiscitur; Plaut. in trinum. act. 2. scen. 2. v. 88. Planè gradus in Academijs non temporis, sed eruditionis, in-

tuitu

ruitu conferuntur; *M. Steph. de jurid. l. 3. p. 2. c. 14. n. 66.* cum eadem
 ratione, quã inquiri solet, non vtrum quis diu, sed potius an laudabi-
 liter, vixerit; *c. gloria episcopi; in fin. 22. qu. 2.* in tali quoq; casu attendi
 oporteat, non quamdiu quis studiorum nomine commoratus fuerit
 in Academicis, sed quantum profecerit; *gl. in l. vnicuiq; l. h. C. de prox.*
sacr. serin. Raud. de anal. l. 1. c. 37. n. 90. d. verordnung D. Aug. tit. von den
promotionibus in den drehen superioribus facultatibus, ibi, denn hier dñs fals nicht
angesehen wird/wie lange/sondern wie wohl einer studirt vnd gelernet/was von
ihm erfordert wird. *Experientia probat, quosdam plurimum temporis* 156.
in illis transigentes nunquam Doctoris titulo se dignos ostendisse.
Talis veterani studiosi, qui ex ordine equestri fuit, mentio fit apud 157.
Coler. de proc. execut. p. 2. c. 1. n. 40. qui per integros 50. annos in Acad.
Lips. hærens suum in collegio conductum Musæum duobus saltem
libris, nempe sacro codice & dictionario Latino-germanico, utrisq;
autem pulvere ita obstitis, vt literæ quæcunq; in ipsorum superficie,
notabiliter duci potuerint, instructum esse; Sabinum verò, qui iti-
dem ex equestri ordine jam grandis natu & ferè annorum 50. rece-
ptus fuit à Tiberio Cæsare, vt de iure responderet; l. 2. §. fin. v. ergo
Sabino; de O. J. minimè imitari voluit. Tutissimè agunt illi, qui sum- 158.
mâ quidem ope & alacri studio statim, ac ætas hujus militiæ est pati-
ens, castra Themidos sectantes legitimum opus, in quo aliquando
excellere cupiunt, maturè aggrediuntur; Comin. comment. l. 1. p. 342.
sed non nisi probè prius cogitatis ijs, quæ eidem necessaria sunt, eoq;
ritè perfectò, ad Academicos gradus vel etiam forum adspirant; 159.
Tuld. de caus. corr. jud. c. 8. Johannes Fichardus JC. celeberrimus, cui
 anno ætatis vndeagesimo, ad sex menses nondū completo, Friburgi
 anno 1531. non sine eximiâ laude, ob præclaram eruditionem hoc satis
 merentem, Doctoralia insignia cum Johanne Sichardo collata fue-
 runt; hujus consilium, quo ante annos ad sublimiorem illum titulum
 pellectus fuerat, postea improbanè rectius se facturum fuisse scrip-
 sit, si studia diutius profecutus & ætate & iudicio prius maturuisset
 Fichard. in præfat. tom. 2. præf. Sichard. in post. lib. Cod. Eruditione au- 160.
 tem destituti atq; ex sola ambitione gradum prensantes pessimè sibi
 consulunt; cum veri honores tantum illi iudicentur, qui à virtutis
 decore profecti sunt; *Erasm. in epist. de contem. mund. p. 18.* atq; gradus
 neminem doctiorem reddat, sed immerito magis ignominiam, quam
 hono-

- honorem, conciliet; Kell, d. tr. l. 1. c. 4. p. 37. Dignitatibus enim homi-
 161. nes dari convenit, non indignis dignitates; prout Æneam Silvium
 162. dicere solitum fuisse testatur. *Ens epiporid. l. 1. p. 192.* Et certè qui Do-
 163. ctor audiri vult, sed docere nequit, cum solidè non didicerit, pro vi-
 164. lissimo habetur; c. *ordinatos*; disto. 59. Ac miserum est eos fieri Magi-
 165. stros, qui nondum fuerunt discipuli; ideòq; eruditæ doctrinæ exper-
 166. tes sunt; c. *miserum*; dist. 61. c. *in magistrum*; de *elect.* Ottho Meland. in *jo-*
 167. *cofer. c. 213.* peculiare carmen perpetuo talium Magistellorum dede-
 cori consecratum disticho hoc claudit:

Per casus omnes est bestia stulta M A G I S T E R

inflat quem nudi larva Magisterij.

168. Sic & infulâ Doctorali in V. J. citra meritum redimiti vocan-
 tur à quibusdam DD. necessitatis; quæ legum nescia est; c. *quanti*; in
fin. de consuet. c. 2. in fin. de obs. juri. c. quod non est; de R. J. custodes ac cul-
 tores *tit. de J. & F. J. Castr. cons. 402. n. 2. in fin.* æmuli atq; imitatores
 studiorum C. Popilij, qui olim Jurisperitus videri volebat, cum in-
 doctus esset & stupidus. Productus iste in controversiâ quadam te-
 166. stis respondit *senihil. scire.* Tum Cicero; putas forte te de jure interro-
 167. gari. *Zwing. d. l. 6. pag. 1578. col. 1.* Indignantur quoq; Doctorelli; te-
 gum dolores; litium confusores; moneta tonsa i. e. sine literis; fon-
 tes sine aquâ; nebulae turbinibus exagitatae, quibus caligo tenebra-
 rum reservatur; asini coronati; Doctores in culinâ; *Angel. in l. 1. §. pu-*
eritiam; de *post. Rebuff. de nominat. qu. 21. n. 17. Cuppener. in d. auth. p. 46.*
 168. Hos infulos auctor Parth. litig. *l. 1. c. 11. n. 8.* facetè admodum hæc
 salibus perstringit:

In Institutis comparo vos brutis;

In Digestis nihil potestis;

In Codice scitis modice;

In Novellis comparamini asellis;

In dem Reichsabschiede:

Seyd ihr kommen nicht weit;

Es tamen creamini Doctores

O tempora! o mores!

169. In quempiam eorum Poëta quidam aliquando ita lusit;
 Quod voco te jurû Doctorem viriusq; (superbis;
 At de sorbilibus juribus ipse loquor.

Idem

Idem de eodem :

Quod juris viriusq; te vocaverim
Peritum, honorem ne tibi dari puta,
Unde insolescas atq; sumas cornua,
Peritiorum sensu meam coquam
Erjusculorum & plurimorum jurium;
Sint illa sive carniū, seu piscium :
Vorare tu tantum; illa & apparare scis.

Noti item sunt Aufonij versiculi :

Jurisconsulto, cui nubit adultera conjunx,
Papia lex placuit; Julia displicuit.
Quaritis vnde sit hac distantia, semivir ille
Scatuniam metuens non metuit Titiam.

Hac siquidem postremâ lege prohibebantur Advocati dona ac-
cipere, quæ Doctorellis vix offerri solent; *Grat. tom. 1. discip. for. c. 186.*
n. 43. Graviter admodum hac de re in *d. ord. d. tit. D. Aug.* loquitur:
Es gereicht der *Universität* zu spot vnd schimpff/vnd zu nachtheil des gemeinen
n.iges/wenn man die gradus vntschreigen conferirt. Derhalben sollen allein sol-
che Candidati promovirt werden/so der hohen schule eine ehre/der Herrschafft
ein wohlstand/landen vnd leuten nutz:vnd dienstlich sein mögen. Ante com-
pletionem quoq; temporis à *D. Justiniano in const. omnem; de R. & M.*
J. D. legitimo studio præscripti nullus ad gradum Doctoratus admit-
ti, vel in numerum advocatorum recipi debet; *l. jubemus; 3. S. nec de*
cetero, 4. l. petitiones; 5. S. 4. C. de A. D. judic. Cujac. 12. O. 40. Vult. in Pro-
legom. f. p. 28. V. VV. Förster. disp. 1. Inst. Imp. 8. 16. Aliud in *d. ordin. tit.*
von den promotionibus in facultate juridicâ constituitur; ibi, Es sol feiner an
gewisse zeit dieselbe zu compliren gebunden / sondern darauff / ob er zu dem gradu
geschick vnd würdig/ gesehen werden. Adolescens autem, qui finito eo
tempore se eruditum & peritum ostendit, advocatum quidem agere;
arg. d. l. 1. de postul. Berl. p. 1. concl. pr. 9. n. 8. Dn. D. Schmuck. disp. de advoc.
8. 3. l. a. v. minorem autem; sed procurator in judicio esse non potest;
l. minor. 51. de procur. c. qui generaliter; eod. Monach. defens. Jur. tit. 5.
n. 12. Nep. a Mont. Alban. de except. reor. tit. 7. p. 65. Diss. Besold. ælib. Jur.
l. 3. x. tit. 3 qu. 10. nisi adversario; qui scit eum minorem esse; tacente
& patiente, admittus fuerit; *Goeh. peric. Acad. part. 1. qu. 36. Hill. in D.*
E. l. 18. c. 3. in not. l. T. Vmm. disp. ad proc. 3. 8. 4. n. 16. aut minor jurave-
rit se non contraventurum processui alijsve actibus à se tanquam

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

118.

D

procu-

- procuratore gestis; *Gutier. de juram. confirm. p. 3. c. 11. n. 2. Trent. l. 2. tit. de procur. ref. 3. n. 36. Lanfranc. cent. 1. dec. 68.* Et quamvis adolescens, 180. qui 18. annum explevit, iudex esse possit; *l. quidam; 57 de re jud. c. cum 20. annum; de off. & pot. jud. del. attamen si minor 20. annis sit, ut iudicet, cogi nequit; l. cum lege; 41. de recept. qui arbit. Bronch. cent. 1. ass. 44.*
181. In diversis Italiae locis, vigore peculiarium statutorum, receptum est, ut duodeviginti annos explens pro maiore habeatur; veluti Ferrariensis, Florentini, Lucani, Bergomensis, Vulterani, Mediolanensis, Finizanensis & Papiensis mentionem faciunt *P. Caball. ref. crim. cent. 2. cas. 134. n. 11. Kn. de S. non prov. priv. vb. electorū; c. 5. n. 30.* Idem constitutum in regno Neapolitano; *Borell. consult. 100. n. 22. Odd. de R. in J. p. 1. qu. 2. art. 6. n. 45. Franch. dec. 230. n. 4. & dec. 404. n. 2. A. B. D. Caroli IV. tit. 7. præ defuncti principis electoris S. J. filio ac successori in electoratu, post decursum mododictorum annorum, legitimam ætatem tribuit, ut finitæ tum tutelæ dignitatem electoriam cum omnibus, quæ ab eâ dependent, consequatur.* Quoad completionem 183. anni 18. dissentit *Kn. d. c. 5. n. 42.* autumans sufficere, si eum tantum ille attigerit. Quem apertis textus verbis refutant *Arum. disc. de J. P. 21. ff. 50. vol. 1. Zeschlin. de iur. elect. legit. c. 8. n. 906. Buxt. in diss. hist. jurid. polit. in 17. priora cap. d. A. B. concl. 86. l. 3. in. disp. Bas. vol. 2. Rumei. diss. 7. ad A. B. ff. 7. arg. l. 3. §. 3. de minor. l. à quæ ætate; 5. qui testam. l. si cui legetur; 49. in pr. de legat. 1. l. non putabam; 48. de condit. & demonst. l. ex his verbis;*
184. 5. C. quando dies leg. S. 1. J. quib. mod. tut. Planè illud in factis ita anno 1592. ratione Friderici IV. E. P. contigit; qui, cum post obitum Joh. Casimiri A. dies 59. adhuc deficerent, nihilominus electoratum suscepit; acriter, sed frustra, pro completionem præscripti temporis depugnante *Richardo C. P. Daub. de testam. tit. qui test. fac. poss. n. 145. Goldast. de Bohem. R. jur. l. 6. c. 19. ingl. ad verb. multi.* Cuius jus applicare ex d. l. non tantum; 17. in pr. de excus. l. qui filium; 74. §. 1. ad 3C. Treb. l. si ita fuerit; 41. in pr. de manum. testam. d. l. ad Rempubliant; 8. de muner. & honor. l. non tantum; 9. C. de legat. studuit *Limn. r. 1. jurispr. J. R. G. l. 3. c. 7. n. 47.* Horum textuum auctoritate A. C. 1565. Michael Hospitalius, Franciæ tum temporis Cancellarius, oratione suâ, in pleno regni ordinum confesso, Rotomagi habitâ, demonstrare conatus fuit, quod Carolus IX. qui tum 14. ætatis annum orsus fuerat, regium sceptrum legitime gerere posset; *Thuan. tom. 1. l. 34. histor. sui temp. p.*

701. col. 1. edit. Francof. Besf. de pact. fam. illustr. c. 7. p. 20. ob constitutionē
 regiam à Carolo V. anno 1373. promulgatam, quā reges Galliarum 187.
 anno aetatis 14. administrationis regni suscipiendæ capaces declaran-
 tur; Girard. de l'estat & succes. des. affair. de France liur. 2. fol. 119. col. 1. Pap.
 l. 4. tit. 1. ar. 3. Musc. de succes. conyent. cl. 1. membr. 2. concl. 7. l. c. n. 328.
 v. in Gallia; Besold. de succ. regn. l. 3. diss. 4. §. 20. int. diss. Basl. vol. 5. Verum 188.
 quoad filium electoris prædicta A. B. disertis verbis 18. annos com-
 pletos requirit. Idque tempus à patre Elect. in testamento neque co- 189.
 arctari neque prorahi potest; Zeschlin. d. c. 8. n. 904. Rumel. d. diss. 7. §. 8.
 Diss. Gorhof. d. l. 7. cl. 4. repl. 11. motus exemplo Ludovici Barbati E. P.
 qui quondam testamento cavuit; vt filius, in electoratu successor, sub
 tutelâ esset, donec 20. annum implevisset. Cui voluntati paternæ
 filius promtè etiam paruit. Quam opinionem firmare quoque videtur 190.
 l. pater; 101. §. conditionem; 2. in fin. de condit. & demonstr. ex quâ patet;
 quod licet pupilli regulariter, cum puberes esse cœperint, sive post
 annum 14. à tutela liberentur; in pr. J. quib. mod. tut. attamen pater
 testamento cavere possit vt filius sub tutelâ diutius maneat. Verum
 d. text. de filio adhuc minore loquitur. Princeps elector autem læ-
 pius memoratam ætatem attingens in omnibus pro majore habetur,
 vltiori amplius curatoris ope & auctoritate nō indiget, sed absque eâ 191.
 liberam non minus ducatuū, territorij, ditionis &c. ac ipsius Electo-
 ratus administrationem consequitur. Kn. d. c. 5. Schönborn. polit. l. 2. c.
 14. G. Schult. in synops. J. l. 1. c. 23. l. 4. Cubach l. 2. J. German. publ. c. 31. n. 37.
 Idque ipsamet exempla Serenissimorum aliquot electorum satis com- 192.
 probant; quibus, hoc annorum curriculo ad finem perducto; statim
 electoratus reliquorumque principatum administratio concessa fuit;
 Bachou. d. disp. 8. §. 7. lit. d. in fin. Diss. Comm. ad A. B. D. Sigismund. vb.
 dominij alijs temporalibus; per illum text. Ut autem quis principis electo- 193.
 ris tutor esse possit, prædictam ætatem haud sufficere, sed majorem
 requiri docent Buxtorf. in d. dissert. concl. 86. l. c. Cubach. d. c. 31. n. 35.
 arg. l. fin. C. de legit. tut. §. suriosus; J. de fiduciar. tut. Proximior itaque 194.
 agnato, tempore delatæ tutelæ, defectum annorum patiente, remo-
 tior, qui perfectæ ætatis est, ad tutelam electoralem admittitur, hicque
 tutor nihilominus manet, licet ille durante administratione major
 fiat; Goldast. tom. 1. const. imper. fol. 145. Rumel. d. disp. §. 6. Aliorum au-
 tem principum successores tam propter ad principatus, eorumque 195.
 admi-

- administrationem haud admittuntur; *d. A. B. Sigism. v. in principibus*
196. autem; *Arum. d. diff. 4. §. 15. nisi à summo principe veniam ætatis impetrent; Cothm. resp. 44. n. vii. vol. 1. prout ejus mentem ex ipsis verbis ita explicat Rumenel. d. diff. 7. §. 10. contra Arumeum, qui Cothm.*
197. pro dissentiente allegat. Quot annos Imp. noviter creandus habere debeat, nullâ lege definitur; *Bachov. d. lit. c. Historiographi testantur interdum 18. annis minores principes ad imperium pervenisse; veluti Alexandrum Severum anno ætatis 12. Gordianum 16. Ottonem III. 11. Henricum III. 12. Henricum IV. 7. Wenceslaum 15. Dauth. d. n. 145.*
198. *Ort. d. diff. c. 8. qu. 4. Berneg. disp. de jur. elect. 2. §. 130. Verum grave plerumque est impuberes habere Imperatores, qui, quid Respublica sit, ignorant; vt ex Vopisco refert Obr. disp. 18. §. 582. atq; væ regioni, cujus*
199. Rex puer est; *Eccles. 19. v. 16. Esa. 3. v. 4. & 11. c] dummodò eam petentes mares 20. fœminæ 18. annos impleverint; l. 2. in pr. §. 1. C.*
200. *de hu qui ven. nisi sint personæ illustres, quibus supremus princeps citius etiam talem gratiam, gravissimas ob causas, nonnunquam fecit; veluti prædicto Wenceslao R. Bohemiæ; Goldtast. de Bohem. regn. jur. l. 6. c. 19. n. 8. Philippo H. Landgravio; Stinold in disp. de vicar. §. 8. 49. lit. b. inc. disp. Basil. vol. 5. Christiano IV. R. Daniæ; Her. de fidejus. c. 7. n. 110. Julio Pomeraniæ; M. Steph. de juris d. l. 2. p. 1. s. 1. membr. 2. n. 137. Carolo*
201. *Lotharingiæ Ducis; Mich. d. disp. concl. 32. l. 6. In Franciâ itidem quoad Dynastas inferioris ordinis, ac plebejos, talem veniam petentes jus commune attendi, personis vero illustribus, nonnunquam etiam ante terminum in eo præfinitum, ea concedi solet. Sic Franciscus I. sive Magnus R. G. parens literarum, & literatorum summus fautor; prout eum hoc titulo merito honorandum censet Thuan. d. tom. 1. l. 3. pag. 56. col. 2. lit. C. A. C. 1534. Roano, anno ætatis 17. 9. Cal. Febr. anno 1536. Amedeo de Priæ; anno 1542. Turrenæ Vicecomiti; Carolus IX. R. anno 1568. Erico Lotharingo Guisio, atq; anno 1577. Henricus III. R. Lavallô Comiti eandem gratiam impertivit; confecta q; eo nomine regiâ diplomata suprema curia Parisiensis comprobavit;*
202. *Choppin. de LL. And. l. 116. 40. p. 197. Pap. l. 16. §. 2. 47. 7. Princeps quoque cum aliquem ætatis non justæ ad officium publicum, cujus functio non nisi majori credi consuevit, sciens promovet, eo ipso veniam ætatis concessisse censetur; arg. l. idem Ilpianus; 12. in fin. de excus. l. quidam consulebat; 57. de re jud. Fr. Marc. tom. 1. qu. 263. d] Adolescentes e-*

res enim, qui à principe veniam ejusmodi impetrarunt, in omnibus
 habentur pro majoribus; sicq; legitimam personam in judicio stan- 204.
 di sine curatore habent, res suas sine eo administrare ac liberè con-
 trahere possunt; *Bocer. cl. 6. disp. 10. d. 67. Reindorf. apud Arum. de J. P.*
disc. 14. d. 82. & Carpzou. disc. 15. d. 33. vol. 3. arg. l. mulier; 5. C. de spons. &
l. si actor; 10. C. de appel. Diss. Christin. dec. 153. n. 3. v. quidam tamen cen-
sent; vol. 3. Bona vero immobilia sine decreto alienare aut hypothe-
cà; l. pen. C. de hu qui ven. l. fin. C. si maj. fact. Mayn. d. c. 38. n. 2. Beif. d. tr. 205.
p. 275. vel feudi onere gravare nequeunt; Schrad. defend. p. 4. c. 1. n. 65.
 nisi princeps id nominatim permiserit; *l. 2. C. quand. decr. op. Falem*
itaq; veniam impetrans eo ipso tutelam in fratres impuberes conse- 206.
qui haud intelligitur; tum quod ijs casibus, in quibus decreto speci-
ali opus est minori, illa non sufficit; d. l. 2. §. foemina in fin. C. de hu qui
ven. tum quod singulos tutores speciali decreto tutelam in se susci-
pere oporteat; tum quod illi, quorum res hypothecæ nexum respu-
unt, ad aliorum tutelam adspirare nequeant; l. nemo; 5. §. cui serendum
est; in fin. C. de legir. tut.

III.

Hinc pupilli suo ausu tam accipere a] quam edere b]
 iudicium c] prædicto ætatis defectu d] impediuntur.

a] Accipi iudicium aliquando promiscuè dicitur, tam ab eo, qui 207.
 agit, quam ab altero, qui convenitur; *l. redhibere; 21. §. idem Pompo-*
niu; de æ. E. Hic autem vox accipientis ad pupillum reum refertur;
gl. hic l. m. per l. si quis; 9. §. Labeo; 3. de dol. l. 3. de iud. l. cum putarem; 36. 208.
v. qui ex asse; F. E. l. ordinata; 24. §. sed si quas; 3. de liber. caus. Quo sensu
 etiam actio accipi vel excipi dicitur ab eo, qui convenitur; *l. fin. si*
usufr. per. l. si plures; 3. §. apparet; 6. de A. & P. T. Nonnunquam accipere 209.
 iudicium idem est, quod litem contestari; *Briff. in lexico. Litis enim*
contestatio, tanquam basis, fundamentum & lapis angularis iudicij;
DD. in l. vn. de L. C. & c. vn. eod. Myns. cent. 1. O. 1. n. 1. Geil. 1. O. 75. n. 1. &
3. J. Cöpp. l. 2. O. 104. n. 1. efficit, ut illud verè accipiatur; cum ita ac- 210.
ciens ab ejus instantiâ discedere & amplius pœnitere non possit;
l. sed etsi; 52. in pr. de iud. l. in qui se; 25. & ib. gl. in vb. qui discessit de R. V.
 Postea etiam neq; recusari neq; declinari iudex, nec ab eo ante sen- 211.
 tentiam provocari potest; *l. nemo; 4. C. de iur. iud. l. apertissimis; 16. C. de*
 D 5
 iud. N.

- jud. N. 53. l. 3. in pr. v. *quidam verò; c. cum causam; de appell.* cum litem apud judicem contestans, in eum, renunciatione causis recusationis, quibus aliis vti potuisset, tacite factâ, consensisse intelligatur; *Obr. de L. C. c. 10. n. 72.* b] Edere iudicium dicitur is, qui acturus est; *gl. d. l. m.* Aquisissimum enim est, ut iste actionem edat sive designet, quâ agere velit, ut proinde sciat reus, vtrum cedere, an contendere ultra debeat; *l. 1. in pr. de edend. Gothofr. in pandect. prax. civ. l. 2. tit. 13. p. 1474.*
212. *col. 1.* Editio itaq; actionis nihil aliud est quàm ejusdem designatio speciem futuræ litis demonstrans, *l. 3. C. eod. Mejer. d. tom. pr. l. 2. tit. 13.*
213. *l. 12.* Et quidem actio olim edebatur ei, cum quo lis erat futura, reo ipsi, non judici; ut apparet è modis edendæ actionis, quorum meminit Ulp. *in d. l. 1.* Hodie actio editur judici vel magistratui, ut eadem
214. illius operâ reo edatur. Idque fit modo profus alio, quàm olim, nempe per libellum, & quidem vel supplicem pro decernendâ citatione alijsve processibus; *Tennag. in libr. sing. de proc. decern. in proœm. num. 6. Umm. disp. 1. ad proc. jud. l. 1. n. 3.* vel eum, in quo ipsa actio jam sit descripta; *Rey. disp. 2. de proc. jud. l. 4.* quem nonnulli libellum conventionis, auctoritate D. Justiniani in *l. fin. in pr. C. de annal. except. § tripli; J. de act. § in d. N. 53. in pr.* conventionalem; *c. fin. de lib. obl.* item reclamationis & postulationis; *c. 1. eod. responsionis sive contradicti-*
215. *onis; c. 3. § sancimus;* actionis sive meritorum appellant. Differt igitur actionis editio à libelli oblatione; cum illa hanc semper præcedere consueverit; *Bachov. tom. 1. disp. 4. l. 1. lit. c.* ipseque ordo ita comparatus sit, ut primò omnium quid petatur, antequam petitum decerni soleat; *arg. l. si finita; 15. § Julianus; 16. de damn. inf.* Indeque est,
216. quod prædictum libellum conventionis, etiamsi ab initio in vim extrahendorum processuum productus sit, oporteat reproduci in vim actionis, nisi fortè actor in termino reproductionis libellum de novo offerre velit, quod ipsi est liberum; *O. C. p. 3. tit. 22. § zum andern.*
217. Cujus autem expensis exemplum libelli reo dari debeat, controversatur? Quidam actorem illas solvere debere existimant; *Br & Castr. in d. l. 1. de edend.* Verius autem est, ejusmodi solutionem reo incumbere,
218. nisi peculiaris iudicij mos aliud exigat. Sicque in consistorio E. Pal. iudicatum fuisse testantur *Wurms. in tit. de libel. O. 10. Obr. de form. lib. c. 4. n. 5.* In *C. J. d. p. 3. Ord. 1. 40. in pr.* alijsve nonnullis iudicij huic controversiæ ita anteverti solet, ut quæ in iudicio agenda sunt, ea
219. *procu-*

procuratores conscripta exhibere gemina jubeantur & exemplum alterum adversa parti tradatur; *Denaif. in f. Cam. tit. 250. §. 5. c]*
 Qvòd vocabulum hic in largiore significatione accipitur pro un- 213.
 verso illo actu, qvò de re controversa disceptatur, tam in jure, qvàm
 in iudicio, strictius accepto. In qva significatione latiori vsurpatur
 etiam in l. 2. in pr. qvi satisd. cog. l. fin. in pr. de eo per qv. fact. l. 1. §. in causis; 214.
 3. l. tutor pro pupillo; 28. in pr. de a. & P. T. vbi in iudicium dicitur vo-
 cari is, qvi vocatur in jus; cum ea, qvæ ante litis contestatione fiunt,
 J. Justinianeò non in iudicio, juxta propriam & strictam vocabuli
 significationem, sed in jure fieri dicantur; *Gozadin. sup. rubr. C. de edend.* 215.
n. 20. Græv. concl. pract. C. f. 74. n. 1. In jure agebatur coram prætore
 seu magistratu; *Calvin. in lexic. jur. in verb. jus à iudicio; n. 36.* tamen si
 qvandoq; fieret, vt idem, qvi erat iudex, magistratus etiam esset, sed
 qvi jus diceret, vt magistratus; iudicaret vt iudex; atq; ita τὸ λόγῳ
 distingveretur, qvi revera vnus erat & idem; *arg. l. debitor; 59. in fin.*
ad SC. Treb. c. postulasti. in fin. de concess. præb. c. à collatione; de appel. in 6. Everh. 216.
in loc. arg. legal. in loc. de tanqvam, n. 3. In jure semper agebatur, ante-
 qvam ageretur in iudicio: vt ita illud esset prius, hoc posterius. In-
 deq; in illo versans nondum petere, sed petere velle censebatur; *l. am-* 217.
plius; 15. rat. rem. Haud etiam semper actum juris necessariò inseqve-
 batur iudicium: cum hoc nonnunquam denegaretur à prætore, cu- 218.
 jus in jure cognitio de eo erat omnis, vtrum postulanti iudicium
 dandum seu reddendum esset, vel denegandum; *arg. l. nam; 21. in fin.*
pr. de neg. gest. l. in heredem; 26. de dol. l. 1. in pr. nau. caup. l. 7. in fin. de bon. 219.
eor. qvi ant. sent. Vult. l. 2. f. R. c. 26. Qvò item illud *Cicer. l. 2. de invent.*
 pertinet: *Translationes in jure plerumq; versantur. Ibi enim exceptiones po-*
stulantur & quodammodo agendi potestas datur. In ipsis autem judicijs raro in-
cidunt. d] Ob qvam etiam testamentum condere nequeunt; *d. l.* 220.
à qvâ acate; f. l. si filius familias, 19. qvi test. l. si frater; 4. C. eod. §. præterea
1. f. qvib. non est perm. ne quidem auctore tutore, multòq; minus per 221.
eum; l. 1. §. 1. de tut. & rat. distr. etiam si ad favorem piæ causæ dispo-
 sitio tendat; *Valqu. de succ. creat. l. 2. §. 17. n. 10. Daub. de testam. i. qvi test-* 222.
fac. poss. v. 193. ampl. 2. vel pupillus miles jure militari testari velit; l. fin.
C. de testam. mil. Imò nec tum quidem testamentum, qvòd pupillus 223.
 condidit, vires habet, si pubes decesserit; *d. l. 19. §. præterea;* cum qvòd 224.
 ab initio vitiosum est, tractu temporis convalescere nequeat; *l. qvòd* 225.

226. *in initio*; 29. & l. *pen. de R. F.* Idem defectus impedit, ne ad juramenti præstationem pupilli admittantur; l. *videmus*; 4. *in pr. de in lit. jur. c. parvuli*; c. *pueri*; & c. *honestum*; 22. *qu. 5. auth. Sacramenta puberum*; C. *si adv. vend. c. vn. de pac. ten. 2. F. 53. in fin.* etiam si pubertati sint proximi;
227. *Sich. ad d. auth. Sacramenta, verb. puberum*; n. 26. *Jacobin. de S. Georg. tr. de feud. fol. 57. n. 26.* Diff. *addit. ad gl. in d. verb. Br. ibid. Abb. conf. 39. l. 1.*
228. nisi jusjurandum operarum nomine patrono; l. *ult. in fin. de lib. caus.* vel etiam ab adversario sibi delatum præstent; l. *qui jurasse*; 26. *in pr. de*
229. *jurej.* cum sibi imputet, qui tali impuberi juramentum detulit; *arg. l. in diem*; 9. §. 1. *de aqu. & aqu. plu. arc. Car. de juram. decis. qu. 10. qu. 13. prin. n. 4.* Idem ætatis defectus obstat, ne pupilli testes esse queant tam in
230. testamentis; l. *qui testamento*; 20. *in pr. qui test. §. testes autem F. de testam. quam in judicio*; l. *testium*; 3. §. L. *Julia, de testib. l. ex libero*; 15. §. 1. *de quæst. c. si testes*; v. L. *Julia 1. de vi*; 4. *qu. 3. Cavalc. de test. p. 1. u. 17. & seqq. Diff. Bach. disp. 5. §. 4. l. a. vol. 2. vbi statuit pupillos non simpliciter arceri à*
232. testimonio; quamvis judicis arbitrio relinqvat, quid huic testimonio tribuere velit. Puberem vero in causis civilibus testem admitti citra
233. dubium est. At in criminalibus 20. annis minor, utcumq; sit pubes, testis esse non potest; l. *in testimonium*; 20. *de test. Bocer. de iore. c. 3. n. 148. Vital. tr. de malef. rubr. de test. n. 29. Schvartzentb. Jud. ord. l. 2. c. 5. Nebelcrat. dec. 19. vbi in factis specie ad facultatem Juridicam Giesensem transmissa, ratione juvenis 16. annorum, quem accusator in testimo-*
235. nium vocaverat, illam ita respondisse testatur. Quæstionem quoque hanc, an de his, quæ in ætate pupillari vidit atq; audivit, pubes jam factus testis esse queat, Sabbatinam esse dicit *Specul. l. 1. p. 4. de teste; n. 35. Ad quam affirmativè respondent Ang. de Clavass. in cas. consc. tit. testes; n. 7. Rauchbar. d. p. 1. n. 13. & seqq. dummodò illa in ætate pubertati,*
236. non vero infantia propiori, aut in ipsa infantia, viderit atq; audiverit; *Br. ad d. l. testium; §. L. Julia; Clar. d. n. 17. Specul. d. n. 35. Diff. Dec. ad l. scemine; 2. §. item impuberes; n. 11. v. sed considerandum; de R. F.*

IV.

Sed tutoris a] auctoritate b] utroque casu c] illis Sopus est.

237. a] Cui à tuendo nomen inditum est; l. 2. §. 1. *de tut. §. 2. F. cod. cum pupillum suum tueri, circa administrationem rerum ejus eandem*

Rem diligentiam, quam quivis paterfamilias idoneus rebus suis ad-
 hibet, præbere; *l. generaliter; 10. l. a tutoribus; 33. in pr. de A. & P. T. Treul.*
conf. 20. n. 92. vol. 1. Sim. Pist. conf. 7. n. 8. in. conf. M. Pist. vol. 1. omnia
 cum utilitate ejusdem gerere, neq; prætermittere debeat ea, quæ uti-
 lia, neq; admittere, quæ inutilia illi videntur, *l. de creationibus; 27. C. de*
episc. aud. l. fin. §. pen. C. de A. T. R. S. P. tit. von der pupillen vnd minder-
fährigen Kinder tutoren vnd vormunden. in pr. & S. das er nach befohlner.
 Quæ præstans reapse status pupillaris tutor ac tutor, defensor, au-
 xiliator; *arg. l. 1. in pr. & S. 2. de min. vel conservator est; arg. l. fructus;*
7. §. fin. ibi, in tutelam adificiorum; fol. matr. Gothof. d. 1. 7. d. 1. resur. 1. pag. 16.
 Eleganter Cicero scripsit *l. 1. de offic. tutelam ad utilitatem horum,*
 qui commisi sunt, non ad eorum, quibus commissa est, esse institu-
 tam. Zastus dicere solitus est; aureis literis scribi & publicè pro-
 rostris affigi debere; quicquid usquam de promotione & conserva-
 tione rei pupillaris scriptum extat; *Obr. d. disp. 18. §. 11. Tutitionem ac*
 defensionem pupillorum antiquo Germanico vocabulo *Munde* ex-
 pressam fuisse notat *Commentat. ad d. Chrysobull. Sigism. v. tutor & cu-*
rator; pag. 154. Indeque nonnulli derivant sequentes voces *Longobar-*
dorum; Mundij; h. e. tutelæ, *Mundualdi* tutoris, *Mundiburdij,* *Mundebur-*
de, *Momburgij,* *Mandiburgij & Mamburgij,* freyen schutz; vnd schirmberwandteni;
 nec non hæc nostratum, *Vormund/ Mündlin/ Unmündig/ Mundbar/*
h. e. tutore carentis, cum *hæc* idem sit quod *Frei: Mundbarn flecks/ pagi*
 in quem nemo habet jurisdictionem; *Mundherrn/ Mundmans/ Munde-*
oder Schutzeute/ Mundgelts; protectoris, in protectionem receptorū,
 ac honorarij, quod protectionis ratione solvi solet. Ipsum verò vo-
 cabulum à Germanico *Mund* deducunt, eò; quod pupillus ore etiam
 tutoris protegatur; huicq; maximè incumbat *sein mündin zuversprechens;*
Kn. de terr. jur. c. 4. n. 393. VVehn. in pr. Obs. lit. M. tit. Monto; v. in LL. Lon-
gobard. §. tit. Mundbar. Höping. in dissert. histor. jurid. de protect. sive advo-
cat. concl. 62. lit. h. int. disp. Bas. vol. 6. Mag. de advoc. arm. c. 2. n. 248. & 263.
Drac. de O. & F. patric. c. 6. n. 24. Præcipuum siquidem ejus officium
 est, ne indefensum pupillum relinqvat; *l. tutoris; 30. de A. & P. T. Don.*
l. 18. comm. J. C. c. 13. pag. 201. lim. 35. Unde *in l. 2. in fin. C. quand. mul. tut.*
 tutores simpliciter *defensores* dicuntur. Ad quam defensionem etiam
 pertinet *auctoritas* potestati tutoris relicta; *l. si tutor; 17. h. r. vt toties*
 eam adhibeat, quoties necesse est; *Gregor. in synt. J. V. l. 12. c. 2. n. 5.*

E

eâque

- 246. eaq; iudicium pupilli suppletur; l. quamvis; 32. § 2. de A. vel. A. P. Nonnunquam tamen patrimonium pupilli ita compositum est, ut nihil gerere necesse sit, in quo tutoria auctoritas interponi debet; l. qui tutor; 19. de A. & P. T.
- 247. b] Quam vocem ab augendo deducunt Alesiat. 2. pareg. jur. 6. 9. Schard. in lexic. vb. auctoritas; in pr. Catv. in lexic. jurid. verb. auctor. n. 60. cum auctor alicujus facinoris affectas fibriqværens eorum numerum mox augeat; veluti à sedationis auctore populum concitante, sodalitates contrahente, multosq; in quorum odio magistratus est, spe, precio & quibuscunq; alijs modis ad partes suas sollicitante, fieri solet; l. ejusdem; 3. §. item is; 4. ad L. C. de sic. l. si quis aliud; 38. §. 2. de pæn. Haliscar. antiqu. Rom. l. 4. p. 351. Varias illa significationes habet. Interdum enim accipitur pro sententiâ, quam quis primus est commentus, tamen si deinde per traduces in quam plurimos manaverit; Plaut. in trinum. act. i. sc. 2. ibi; quod si exquiratur à stirpe auctoritas, id est, à primo rumoris auctore; Taub. in cont.
- 249. ibid. n. 180. Significat item vsucapionem; l. fin. de aqu. & aqu. plu. nec non jus rei suæ vindicandæ qualibet vsucapione exclusâ. Unde lege Atiniâ dicebatur: Quod surreptum erit, ejus rei perpetua auctoritas esto.
- 250. Et in l. 12. tabb. adversus hostem perpetua auctoritas. Nonnunquam etiam actionem pro re evictâ denotat; l. fin. de evict. Hinc venditor, si ejus rei, quam vendidit, dominus non sit, precio accepto auctoritatis manet obnoxius; Paul. 7. sent. 17. §. 1. Ac tali casu emtor conventus auctori laudato; l. Herennius; 63. §. 1. d. s. litem denunciare solet, ut ab eo defendatur; l. qui absentem; 75. de procur. l. venditor; 49. de jud. l. 1. C. de per. & comm. re. vend. atq; adversus eum regressum habere queat; l. si fundo; 53. in fin. de evict. l. emtor fundi; 8. l. si parentes; 20. C. eod.
- 252. Auctore defuncto heredibus ejus denunciatio fieri debet; l. si per; 51. §. 1. de evict. l. in executione; 85. §. in solidum; 5. l. cum ex causa; 139. de V. O. d. l. emtor fundi. l. si controversia; 9. l. cum successores; 23. C. de evict. & quidem omnibus; l. si rem; 62. §. 1. ff. eod. cum aliâs emtor non habeat regressum contra illos, quibus non denunciavit; Casty. in d. l. in executione; n. 9. Si item res vendita per plures manus è venditione transivit, a clis moveretur ultimo emtori, tum quoad hanc effectum, ut primus venditor de evictione teneatur, non tantum ultimus emtor suo auctori; sed etiam ordine è reliquis quilibet suo litem denunciare debet, donec ad primum perveniatur; gl. in l. 22. §. 1. in verb. agere, de evict.

svict. Cabal. de evict. ff. 3. n. 143. cum aliàs adversus illum, cui non est
 denunciatum, regressus haud pateat; *d. l. 1. C. vb. in rem. d. l. 1. C. de*
per. & com. re vend. l. emtor; d. C. de evict. Myns. cent. 6. O. 37. n. 2. Vigel. in
de. J. C. p. 5. l. 18. c. 14. n. 18. licet alijs facta fuerit denunciatio, *Sebn. in*
vubr. de act. ex emt. n. 52. Hunc autem effectum litis denunciatio mi- 254.
 nimè habet, vt eà factâ primò conventus à prosecutione litis eximiat-
 tur; *V. Purns. l. 1. tit. 32. O. 1. n. 8.* sive etiam denunciatum necessariò
 iudicium accipere oporteat; *Mejer. d. tom. prior. l. 21. tit. 2. n. 10. vrs. neg.*
Samen; Bachov. vol. 2. disp. 2. § 7. lit. a. ad vb. illud etiam hic. Quamvis e-
 nim motâ quæstione ad rem defendendam auctor rectè convenitur;
l. si plus; 74. §. mora; 2. de evict. attamen ipsam litem suscipere compelli
 nequit, sed auditur, si dicat, se, re per sententiam existâ, id quod in-
 terest, præstare velle; *l. 1. C. vb. in rem. d. l. 9. l. cum successores; 23. C. de*
evict. ac reus conventus nihilominus in causâ procedere, litem con-
 testari & alia facere tenetur, quæ de jure requiruntur; cum vigore
 denunciationis factæ regressum suum contra auctorem habere pos-
 sit; *Berl. p. 1. concl. pr. 24. n. 107.* Imò etiam si auctor vel defensorio vel 255.
 procuratorio nomìnè litem in se suscipiat: ulterius tamen ille
 in eà permanere cogitur, ac sententia contra eum profertur &
 executioni mandatur; *Imbert. in pr. civ. & crim. l. 1. c. 20. vs. atqvi. d. N.*
vnd S. D. c. von der Litis contestation, 14. vbi, der heßlagte sol aber nichts desto-
wentger in lite bleiben vnd derowegen das vrtheil / so darauß solget / wieder ihn
vollstreckt werden. Aliquando per auctoritatem jus, quod quis ab aucto- 256.
 re, id est, venditore, coeve, à quo rem habet, consecutus est; *l. fin. in pr.*
de pignor. act. multoties etiam mandatum principis, seu senatus, intel- 257.
 ligitur; *N. Valent. de indulg. reliquor. ibi, vix vno è provinciâ decedente mox*
alter cum novis auctoritatibus occurrit. Legationes cum publicis aucto-
 ritatibus & testimonijs venerunt. Item in tabellis nihil erat aucto-
 ritatis; *Cic. in Ver. p. 33. Alciat. d. c. 9.* Auctoritatis quoque nomine 258.
 indigitari solent literæ magistratum, quæ, aliquid imperandi vetan-
 dive ergò, publicè proponuntur; *l. fin. C. de fabric. l. diligenter; 9. C. de*
agred. quæve ijs dantur, quos militiæ suæ adsignant; l. probatorias; 9.
C. de divers. off. Præterea hoc nomine significatur pondus, monumen- 259.
 tum, testimonium, vis, fides; *Nizol. in thes. Cic. tit. auctoritas.* Tandem
 etiam auctoritas vocatur præeminentia quædam, quam potestatis 260.
 excellentia, eruditio, ætas, vita probitas, merita & honores com-
 men-

mendant: ob quam dictis factisq; cuiuspiam plurimum deferimus;
 Cic. 2. de divin. Calep. in dict. ling. lat. vb. auctoritas. Verum ea principa-
 261. liter non canitie, non divitiarum affluentiâ, non generis splendore,
 alijsve externis commodis; multò minus *Φιλαντίας* studio, tumidâ
 sordentis laudis enarratione, calumniosâ aliorum sugillatione, vo-
 262. ce horridâ aut terro vultu, talive modo comparatur, quo nonnun-
 quam in dignitate constituti pro auctoritate, ut vulgò dicitur, agere
 conantes tritum illud usurpant.

Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas.

Imò hac ratione vera auctoritas magis perditur; Dn. Sibrand. d. sect.
 263. 14. n. 77. Singulareque illa Dei donum est, aliquid divini conferens,
 præsertim ijs, qui alijs præesse debent; Greg. de R.P. l. 23. c. 9. n. 14. in fin.
 264. atq; tribus potissimum constat, virtute, felicitate & devotâ volunta-
 tis eorum, quibus præficiuntur, inclinatione; Melanchi. p. 2. oper. in expl.
 6. 11. Dan. in hist. Antioch. Epiphan. p. 499. Lehman in florileg. pol. tit. Ansehen,
 265. n. 31. Pij precibus, fideli munerum perfunçãoe, rebus fideliter
 præclare & indefesso studio gestis, nec non comitate conservatio illi-
 266. us nititur. Cui studens non morosus sed patiens sit, cum ingenio tam-
 en, ne contemibilis videatur; l. solent, 6 S. legatos; 2. junct. l. nec; 9.
 S. circa. 2. de O. Procons. viterq; vltiorem familiaritatem; eamq; conver-
 267. sationem, ex qua contemptio dignitatis nascitur; l. observandum, 19. de
 O. Præs. Hac auctoritate Deus mandatarios & ministros suos, per
 quos hierarchias regit, veluti Gorgone aut caduceis, munire solet;
 268. Richt. 22. pol. 7. Auctoritatem hominibus quoad regimen animalium
 validissimo hocce diplomate concessit: Terror vestet ac tremor
 sit super cuncta animalia terræ & super omnes volucres cœli, cum
 vniuersis, quæ moventur super terram & super omnes pisces maris;
 269. Gen. 9. v. 2. Auctoritate etiam præcipuos Ecclesiæ DD. donat; 1. Sam.
 2. vs. 26. Gal. 2. v. 2. eâq; illos sanctos & inviolabiles reddit; Ps. 105. n. 18.
 ibi; Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari. Idem
 270. in ordine politico vtrumq; facit, ut oculus videat & auris audiat;
 Prov. 20. v. 12. h. e. auctoritatis dono magistratum ornat, idq; eo mag-
 nis auget, quò magis subditorum animos ad obedientiam propensos
 reddit. Singularis auctoritas & majestas apparebat in Moysè, cum
 eam accepisset è colloquio Domini & videbatur facies ejus cornuta,
 quam duræ cervicis populus, nisi velum ille obduceret, hand intueri
 poterat;

poterat; *Exod. 34. v. 29. & seqq.* Seniores quoque populi, qui collegæ gubernationis illi dabantur, auctoritate admodum splendebant; *Nam. 271.*
11. v. 25. Postquam Spiritus Domini virtute sua Gideon, quem paulò ante privatum, propter destructam aram Baal, tanquam sacrilegum, *272.*
 populus ad supplicium trahi postulabat, insignem heroa effecerat, omnes eum reveriti atque Ducem arma gerentes secuti sunt; *Jud. 6. v. 34.* Sauli, cum à Samuele in regem unctus fuisset, cor immutabatur, ei que ad patrios lares reduci obviam euntes agnitâ auctoritate munera affatum offerebant; congratulante scilicet Prophetarum choro; *1. Sam. 10. v. 9. & seqq.* Davidi statim post unctio- *273.*
 nem regiam maxima auctoritas donabatur; *1. Sam. 16. v. 13. & 18. v. 5. 2. Sam. 7. v. 9.* Spiritusque Domini recedebat à Saule & exagitabat eum spiritus nequam; *1. Sam. 16. v. 15.* Nam aliquando Deus super gubernatores R. P. *274.*
 tum ob propria, tum ob populi peccata, auctoritate exutos contem- *275.*
 tum effundit, ut omnia summâ cum ἀταξία in pejus ruant; *Psal. 107. v. 40.* Ipseque aliquando in irâ sua Regem impium dat, inque indignatione suâ idoneum, virosque auctoritate præstantes è medio tollit; *Osea 13. v. 12. Esa. 3. v. 3.* Nihilque etiam aliud agunt ij, qui exemplo Diomedis *276.*
 & Ulyssis per cuniculos Palladium hoc à sacro ordine h. e. à magistratu apicem summumque fastigium, nempe auctoritatem sine quâ is nihil feliciter suscipere aut gerere potest, honoremque non tam personæ quam officio debitum; *Dn. Sibrand. d. sect. 14. n. 9.* auferunt: quam quod ipsius status publicè perniciosam mutationem summo opere promoyent; *Jur. iorn. 1. Orat. 5. p. 353.* Quando enim illum eò deduxerunt, ut humili auctoritate sit, vinculum obedientiæ à subditis debita- *277.*
 tantò facilius solvitur, atque in concursu τῶν φιλοπρωτων populo ob defectum veri consilij corruente *Prov. 11. vers. 14.* ac quolibet faciente, quod rectum videtur in oculis suis; *Jud. 21. vers. vlt* omnia ad interitum vergunt. Quod exemplis aliquot illustribus probat *Norderman d. disp. th. 6. l. c.* Parentum quoque auctoritatem, quæ radius divinæ majestatis perhibetur; *P. Fab. 3. sem. c. 16 p. 23.* aliorumve con- *277.*
 servationi ordinis tam politici in genere quam Oeconomici necessariam Deus 4. Decalogi præcepto largissimæ benedictionis promissionem habente firmam reddidit. Hanc Naso *d. l. 5. Fab.* hocce disticho commendat:

illa patres in honore suo matresq; tuctur;
illa comes pueri virginib; venit.

278. In iure nostro sapius memoratae vocis quoad diversa subiecta crebrius mentio fit, veluti quoad principem, quando summa ejus potestas, quam in imperio habet, innuitur, *Norderm. d. disp. §. 10. l. 6.* De qua auctoritate loquitur *l. 2. in pr. de adop. l. 1. in fin. C. de hi qui ven. In l. digna; 4. C. de LL.* auctoritatem principis à juris auctoritate pendere
279. DD. Theodos. & Valentin. graviter admodum rescribunt. Auctoritas item refertur ad magistratum; *l. cum alicui; 26. in pr. de negot. gest. viros consulares; l. non debet; 11. de dol. juris scientiam l. si servum; 91. §. sequitur; 3. v. esse anim; de V. O.* existimatione ac prudentiâ pollentes *Jctos; l. 2. §. post hunc; 47. in pr. & vers. huic successit; de O. J. l. 1. §. 3. de vsufr. accrese. l. quæro; 39. de æ. E. l. 2. de nund. l. cum antiquitas; 13. C. de vsufr. l. 1. C. de V. S. judicem; 1. tit. de reb. auct. jud. possid. l. qui auctore; 137. de R. J. l. 1. in pr. C. si per vim regentem exercitû; l. officium; 12. in fin. de re milit. patrem ac dominum; l. 2. §. 1. de possib. agnationis iure conjunctos; l. cum adoptio; 7. de adop. jusjurandum; l. 2. de jurejur. res judicatas; l. servo invito; 62. §. 2. ad SC. Treb. consuetudinem & longævum usum; l. 2. C. quæ sit long. consuet. libros principali jussu conscriptos; l. 1. §. sed neq; 6. in fin. C. de V. J. E.* In hoc autem Marciani responso auctoritas propriè significat approbationem à tutore factam eorum, quæ pupillus in iudicio peragit; *l. etiamsi; 3. h. t. l. fin. in fin. C. eod. §. Brand & Cujac. in x. h. Mejer. in d. colleg. l. 26. tit. 8. n. 3. Dn. Praef. d. disp. 10. §. 68. Barbov. ad §. tutor. autem; h. t.* Sicque verbum *auctorari* usurpatum in *l. etsi; 4. h. t. l. hujus actionis; 9. in pr. quod fals. tut.* idem denotat quod *comprobare*. Auctoritatem à consensu, cujus in *h. t.* quoad curatores mentio fit, nonnulli ita distinguunt, quod illa præcipuè ad integrandam contrahentis personam; hic verò ad actus confirmationem interponatur; *Bl. ad l. cum non solum; 8. §. necessitate; C. de bon. quæ liber. Joh. Phil. resp. 2. n. 17. VVes. in x. h. t. lit. s.* illaq; potius ad administrationem seu factum, quam animum; hic vero magis ad hunc, quam ad illud referatur; *Her. de fidei. c. 7. n. 76. c] d. l. etiamsi; Scaccia. de jud. caus. civil. crim. & heret. l. 2. c. 17. n. 735.* Et quidem, quod
- 281.
- 282.
283. causas criminales attinet, pupillis accusatoribus auctoritas tutorum omninò necessaria est; *l. 2. §. 1. de accus. quamvis & his illorum nomine accusare integrum sit; l. tutorem; 22. de hi quæ vs indign. l. D. Hadri-*

anus;

annus; 14. ad SC. Turp. In primis verò pupillis accusatis tutores strenuè
 adesse atque s'vafione sua perfectissimâ prospicere jubentur, ne ij ex
 imperitiâ, vel juvenili calore, aliquid vel dicant, vel taceant; qvòd si
 fuisset prolatum, vel non expressum, prodesse ijs poterat atq; à dete-
 riore calculo eos eripere; l. clarum; 4. C. h. l. Idemq; etiam qvoad pu-
 bères minores observari debere, vt curatorum auctoritas ejusmodi
 in causis ijs accedat, in d. l. expressè sancitur. Qvòd; hoc in regnis
 Hispanicis ita adhuc hodie observetur, ex Placâ notat Gothofr. ad d.
 l. lit. f. Diversum vero obtinet in Italia; Charar. in pr. & theor. interv.
 reor. l. 3. n. 5. in Franciâ; Rebuff. in const. reg. in proxim. gl. 5. n. 72. Imbere.
 in enchirid. verb. auctoritè dñi curateur. pag. 12. Boer dec. 63. n. 6. in fin. Pap. l. 15.
 tit. 5. ar. 10. vbi neq; tutorem neq; curatorem pupillum vel adultum
 criminaliter accusatos defendere teneri arresto supremæ curiæ Pa-
 risiensis anno 1544. prolato probat. Idem receptum est in Belgio;
 Christin. dec. 169. n. 5 v. qvâ lege; vol. 3. Burgundiâ; Grivel. dec. 40. n. 60.
 alijsve multis locis; Menoch. conf. 1000. n. 149. & seqa. Sed qværitur hac
 occasione; an capitaliter accusatus absens etiam per procuratorem
 se defendere possit? Neg. per. l. pen. in fin. de publ. jud. l. miles qvi; 11. S.
 ea qvæ; 2. ad L. J. de adult. l. i. an per al. caus. app. l. 2. C. de procur. l. fin. in
 pr. C. vb. sen. l. tunc convenit; 15. C. de accus. Clar in pr. crim. qu. 37. n. 2. Geil.
 de P. P. l. i. c. 10. n. 2. 2. & 3. VVurms. tit. 5. O. n. Morla in emp. J. V. p. 1. tit. 2.
 n. 55. nisi id fiat post litis contestationem; l. servum; 33. S. publicè; de
 procur. l. inter. 10. de publ. jud. l. reos; 3. C. de accus. Cujac. l. 25. O. 20.
 & l. 2. def. Papin. p. 648. col. 2. & in l. 19. resp. Pap. p. 573. col. 2. in fin. & S.
 sequ. Boc. cl. 6. disp. 6. h. 39. & disp. 38. h. 39. Patrem autem ad deducendâ
 filij absentis accusati innocentiam admittendum esse responderunt
 Jcti Jenenses, Marpurgenses & Giesenses; Arum. l. r. dec. 7. n. 45. Ne-
 beler. dec. 20. §. at his non obstantibus; per l. r. in pr. de liber. caus. l. exigendi;
 22. C. de procur. Idemq; 16. Julij anno 1590. curiæ Megapolitanæ in ardua
 causâ placuisse testantur Cothm. resp. 15. n. 27. vol. 3. Bullæ. cons. l. qu. 3.
 Sed & in civilibus causis tutor pupillum defendere litemq; præpara-
 tam secundum leges instruere tenetur. Et si hoc recusaverit, vel sub-
 bite distulerit, non solum, vt suspectus, amovetur, amissâ existima-
 tione; sed etiam ex substantia sui omne detrimentum, qvòd pupillus
 ex recusatone defensionis sustinet, resarcire cogitur; l. fin. in pr. C.
 de A. T. Nihilq; omninò agi in judicio potest qvòd noceat pupillis in-
 defen-

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296. defensis; l. acta; 45. S. fin. de re jud. d. l. 1. C. qui legit. pers. l. cum & mō-
 mores; 4. C. si adv. rem jud. Quæ autem cum eorundem compendio,
 sine tutorum auctoritate, in illo acta fuerunt, firma manent; gl. in l.
 non eò minus; C. de procur. Specul. l. 1. rubr. de act. n. 7. Boser. cl. 6. disp. 4. §.
297. 39. In extrajudicialibus item pupilli causis, quæ damni periculum
 habent, omninò tutoris auctoritas requiritur: quia sine hac ille rem
 suam deteriore facere nequit; l. obligari; 9. in pr. b. t. S. 1. F. eod. Imò
298. ne quidem ea adhibitâ pupillus infans obligari potest; l. 1. S. sufficit; 2.
 de A. & P. T. S. sed quod diximus; F. de invt. stipul. cum nullus ejus sit con-
 sensus; l. coram; 209. l. fin. de V. S. sine quo nulla ex contractu obligatio
299. est; l. 1. S. 1. de pact. sicq; tutor contractum vel consensum; qui non est,
 comprobare nequeat; Don. in l. si pupillus; 127. de V. O. & l. 12. com. c. 22.
 pag. 84. in pr. Obr. d. disp. 18. §. 130. Diss. Cuias. in d. l. si pupillus; Pupillis
300. autem, qui infantes non sunt, in prædictis causis auctoritas omninò
 necessaria est, Absq; eâ enim per se neq; hereditatem adire, neq; bo-
 norum possessionem petere, neque hereditatem ex fideicommissio
301. suscipere, neq; aliis promittere vel se obligare; l. verum; 9. de inst. act.
 l. more; 8. & l. sequ. de A. vel O. H. S. 1. & 2. F. h. t. vel actiones remittere;
 l. 2. C. b. t. aut res suas distrahere possunt; S. fin. F. quib. al. lic. adeo vt
302. eas distractas non obstante longi temporis præscriptione recuperare
 queant; l. 3. C. b. t. l. fin. in pr. C. com. de usucap. Quibus concordat
 Landrecht des Herzogthumb Preussen t. 6. art. 7. ibi; Es ist auch ferner im Recht
 versehen/ das die pupillen vnd vnmündigen/ ohne consens vnd zuthuung ihrer
 Vormünder/ sich wirklich nicht verobligiren noch verpflichten mögen. Denn in
 allen vnd jeden fällen/ darauß einige obligation oder verpflichtung/ als mit käu-
 fen/ verkaufen/ mietzen/ vermietzen/ beständnüssen vnd anderen handthierungen
 vnd contracten entstehen mögte/ sol eines vnmündigen handlung ohne auctori-
 tet/ willen oder gutheissen der Vormünder/ keines wegcs statt haben/ sondern alle
 obligationes vnd verpflichtungen/ so die vnmündige hierinn thun/ seind an ih-
 nen selbst nichts vnd krafftlos. Item: Was ihnen im wenigsten zum nachtheil
 vnd schaden gereichen mögte/ sol vnd muß durch die Vormünder allein gehandelt
 oder mit ihrer auctoritet corroborirt werden. Et quamvis pubertati prop-
 303. prior pupillus sine tutoris auctoritate contrahens obligetur natura-
 liter; sive ex ejus consensu, quamvis fragili & infirmo, naturalis ob-
 ligatio, quæ ejus coæquatus effectus est, nascatur; l. si pupillus; 21. in pr.
 ad l. Falcid. l. cum illud; 25. S. 1. grand. dies leg. l. 1. S. 1. in fin. de novat. l. in
 numerationibus; 44. l. Stichum 95. S. adiri; 7. de solut. attamen cum fa-

vore pupilli obligatio ista infirmata sit ademptis effectibus, qui aliis
 naturalem obligationem sequuntur; ideo fit vt pro non obligato pu- 304.
 pillus habeatur, eoq; respectu naturâ debere negetur; l. quod pupillus;
 41. de condit. indeb. l. pupillus; 59. de O. & A. adeoq; creditor aduersus 305.
 pupillum, qui pecuniam mutuo acceptam malè consumsit, nec com-
 pensandi nec solutum retinendi jus habeat; l. fin. de iurej. d. l. quod pu-
 pillus. Pupillum tamen locupletiozem factum; l. naturaliter; 13. in fin. 306.
 de cond. indeb. l. sed mihi; 3. in pr. commod. l. eatenus; 10. de inst. act. l. pu-
 pillus; 5. h. t. l. apud Celsum; 4. S. si quis pupillo; 4. de dol. mal. & met. ex-
 cept. l. in pupillo; 47. in pr. de sol. l. fin. C. com. de vsucap. aut ex dolo suo, 307.
 sine tutoris auctoritate, obligari verum est; l. 1. S. an in pupillum; 15.
 depos. l. 2. de fidejuss. l. pupillum; 111. de R. J. Idem statuitur d. art. 7. ibi; 308.
 Wo ihnen aber von jemand gelt oder etwas anders geltehen oder zubehalten ge-
 geben were / dasselbe mag von ihnen / oder ihren vormünderen / wirklich nicht
 mehr condicirt / geheischet oder gefordert werden / sie hätten denn dasselbe gelie-
 hen oder zubehalten gegebenes gut noch in ihrer gewalt / oder sie darmit dolose, be-
 trüeglich gehandelt / vnd solches betrüegs selbst fähig weren; Also dann seind sie das /
 so sie also empfangen / wieder zugeben schuldig. Denn niemand sol sich mit eis-
 nes andern schaden bereichern / noch seines betrüegs einigen genies empfangen.
 Evenit quoq; si de tertio agatur, cui iura non consultum volunt, vt 309.
 pupillus, cuius solius favore effectus obligationis aliâs adempti sunt,
 hæcenus quasi pro obligato habeatur, quò accessoria obligatio, quæ
 sine principali aliquâ esse non potest; l. fidejussor obligari; 9. in pr. de fi-
 dejuss. sustineatur. Quare is, qui pro pupillo sine tutoris auctoritate promit- 310.
 tente fidejuber, constituit, novat &c. efficaciter obstringitur; quoniam et-
 iam naturalis obligatio hæc accessiones admittit; l. si pupillus; 35. de
 recept. qui arbitr. l. 1. & sequ. C. de fidei. Bachou. vol. 1. diss. 6. § 5. lit. b. Her. de
 fidei. c. 5. n. 346. Similiter in omnibus prædictis causis extrajudiciali- 311.
 bus pupilli conditionem suam sine tutoris auctoritate meliorem,
 facere possunt; l. contra iuris civilis 28 in pr. vers. ex diverso; de pact. l. cum
 hi; 8. S. eam; 13. & S. si quis à pupillo; 29. de A. E. l. obligari; 9. in pr. h. t.
 l. pupillus; 11. de A. R. D. l. 2. de accept. l. non ed minus; 14. C. de procur.
 l. 1. C. h. t. l. neq; tutoris; 7. C. de contr. stip. S. 1. J. b. t. S. pupillus; 9. J. de
 inve. stipul. Damhouder. de tut. & cur. mun. c. 7. n. 43. Idem expri- 312.
 mitur d. art. 7. hiæc verbis: Aber in sachen vnd fällen / darauff ohne mit-
 tel ihr nutz stehet / vnd darauß sie gar keinen schaden zugewarten haben / als so ih-
 nen etwas verheischen / gegeben / oder geschenct / oder sonst remittirt vnd nach-
 gelassen wird / ist ihrer vormünder gegenwart / consens oder auctoritet nicht nö-
 tig.

313. *elig.* Denn sie für sich ihren nutz vnd frommen förderer mögen. Cessat siquidem in ejusmodi causis ratio, ob quam auctoritas exigitur; *l. adigere; 6. §. 2. de J. pass. c. cum cessante; 60. de appell.* nempe ad tuitionem & defensionem directa: atque proletarium est, quod omnia solemnitas, quæ ad alicujus personæ favorem exigitur, actum minimè vitiet, si illi is utilis sit & expediat; *Suarez in thes. recept. sent. l. §. vers. 135 & l. M. verb. mulier, vers. 266. Fab. C. def. for. l. §. tit. 35. d. 1. n. 9. Berl. concl. pr. 17. n. 119. vers. deniq; ; p. 2. ne videlicet illud, quod in favorem personæ alicujus introductum est, in ejusdem convertatur odium; contra l. quod favore; 6. C. de LL.* Atque ex modo dictis etiam ad hanc quæstionem responderi potest, ecquid sponsalia à pupillis, sine tutorum auctoritate, contracta sint valida? Sine hæc enim pupillus meliorem tali quoque in casu conditionem suam facere potest, non verò deteriorem.
314. Quare si sponsalia in ejus detrimentum vergant, puta, si puella technis circumventa, clam fidem dederit, promissionisque poenitens liberari cupiat, vel tutor etiã justã de causã intercedens sponsalia dirimi petat; tum ea, si is pupillæ auctoritatem non accommodarit, dissolvi possunt; *Cypr. de spons. c. 6. §. 9. n. 19. Beschlus. de condit. spons. p. 2. c. 1. n. 15.* Secus verò si res habet, si illa conditionem suam per sponsalia meliorem faciat, aut ab ijs recedere nolit. Tum siquidem, citra voluntatem puellæ, tutor sponsalia dissolvere non potest;
315. *l. si puellæ; 6. de spons. Beuff. de marr. c. 49.* Cumque hodie, è generali quadam, & ubique fere locorum receptã, consuetudine, ij, quibus semel tutelæ administratio decreta est, post puberem etiam minorũ ætatem, curatores permaneant, illisq; tamdiu præfint, donec majores fiant; *Geil. 2. O. 90. n. 15. d. O. P. E. d. tit. 15. art. 2. ibi; so bleiben nichts desto weniger auß lang hergebrachtẽr gewonheit vnd eingeführtem gebrauch dieselbe vormunder alsdann curatores/ biß sie das 21. Jahr ihres alters erlangen.* ideo idem quoque de ijs, quoad ejusmodi casum, dicendum erit;
316. *Cypr. d. loc. Corhm. resp. 34. n. 137. vol. 3.* Aliàs liber adultis consensus relinquitur, neque imperare possunt curatores puellæ, vt huic vel illi nubat aut non nubat, *l. sciendum; 20. de R. N.* neque illorum, nec cognatorum vel affinium auctoritas requiritur, sed spectatur ejus voluntas, de cujus conjunctione tractatur; *l. in copulandis; 8. C. de nupt.*
317. *Boer. cl. 1. disp. 9. §. 20.* Valent tamen statuta, quæ curatorum & propiorum consilium ac scientiam in sponsalibus contrahendis adhiberi

hiberi volunt; *Mejer. d. tom. prior. l. 23. c. 2. §. 12.* non quod substantia
matrimonij inde pendeat, sed vt nihil, inconsultis & inscijs illis, in re
tam seriâ & sacrâ peragatur; *Heig. part. pr. qu. 22. n. 8.* In regno Sveciæ
virginibus tutores habentibus, sine eorum consensu, nubere non per-
mittitur: sed & his illas desponsare impune haud licet, nisi quatuor 322.
testibus præsentibus; duobus ex parte sponsi, & Sponsæ totidem,
multâ quadraginta marcarum in eum constitutâ, qui secus fecerit.
Auct. comment. polit. de Svec. c. 2. p. 74. Huic non multum absimilis ordina-
tio extat in regno Daniæ; *Cypr. d. tr. c. 10. §. 1. Cothm. d. resp. n. 148.* In d.
Ord. polii. electorat. Palat. tit. 3. art. 16. hâc de re ita cavetur: Die vor-
munder oder pfleger sollen bey ihrem eyd vnd ambtespflicht fleißig auffsehen haben/
darmit ihre pflegfinder/ wenn sie ihre mannbare Jahre erreicht vnd zur verheira-
tung tûglich vnd geneigt/ nicht bößlich verführt/ gereizt noch verkuppelt/ son-
bern/ mit gutem rath vnd vorbetrachtung ihrer nechsten freunde vnd verwand-
ten/ jun ehren wohl vnd bedâchtlich verheirathet/ fürnehmlich hierinn von den
vormanderen ihrer selbst oder der ihrigen eigennütziges eindringen oder vorthell
bey ernstlicher straff vermitten vnd keines weges gebraucht werden. Quod &
iuri communi convenit: quo matrimonium inter pupillam non de- 323.
sponsam à patre, nec testamento destinatam; & tutorem seu curato-
rem, filiosque eorum interdicitur; *l. tutor; 15. de spons. l. tutor; 36. l. SC.*
59. §. l. sequ. l. non est; 66. §. l. sequ. de R. N. l. ult. de legat. 1. l. 2. §. 1. de his,
quæ vt indign. l. qui pupillam; 7. ad L. Jul. de adult. l. 1. §. tot. tit. C. de in-
terd. matr. inc. pup. l. amplissimi; 4. C. de excus. tut. In Saxonix electo-
ralis provincijs, D. Augusti articulis generalibus visitat. *de an. 1557. tit.* 324.
von Ehefachen vnd Hochzeiten/ §. vnd nach dem; atque reformat. *de an. 1582.*
tit. von Ehegelöbnissen/ §. wenn aber; constitutum est, quod minores pa-
rentibus orbi clam, sine curatorum ac propinqvorum consilio &
scientiâ, contrahentes sponsalia nihil agant, nisi postea in præsentia
bonorum hominum talia reiterent vel denuò repromittant. Tum
enim defectus clandestinitatis sanatus censetur, siq; nullam satis 325.
justam contradicendi causam habeant, frustrâ, ob prædictam ratio-
nem, illorum expectatur consensus; *Heig. d. qu. n. 9. §. n. 52.* Constitu-
tionis electoralis Brandenburgicæ, quæ itidem requirit, vt ejusmodi 326.
personæ, consultis ac scientibus curatoribus, sponsalia contrahant, 327.
meminit *Schepliz in const. Marchic. p. 1. tit. 2. §. 2. Cothm. d. resp. n. 146.* In
ordinatione Ecclesiasticâ Dn. Joh. Casimiri D. Sax. *l. 2. tit. de sponsali-* 328.
bus clandestinis §. Diejenige personen p. 330.; idem hisce verbis constitu-
itur:

Explanatio l. accipientis; 15.

44

itur: Diejenige Personen/ deren Eltern verstorben/ sollen sich mit der Vormünder/ oder wo die nicht vorhanden/ mit ihrer nächsten blutsfreunde vorwissen vnd rath verheyrathen / inmassen die Vormünder/ allerhand verdacht zu verhüten vnd unziemliches fürnehmen abzuwenden ihre pflegsöhne vnd töchter in gegenwart vnd mit zuziehung zum wenigsten zweyer nächsten gewandten freunde/ oder in derer mangelung anderer zweyer ehrlicher männer/ verloben sollen. Cui concordat

339. dat Cellensis in ducatu Lunæb. anno 1549. promulgata ordinatio. Idem quoque hic receptum est; d. O. P. E. tit. von heimlichen verlobnüssen. S. als setzen etc. *ibi*, vnd seiner Eltern/ oder in mangel derselben derjenigen / so an Stadt der Eltern seind/ als vormunde vnd anderer nächstgesippen vnd angewandten freunde rath vnd vorwissen Christlich vnd erbarlich ansah. Simile statutum imperiali auctoritate firmatum Budisina extare notat Tr. disp. 6. § 5. lit. c. vol. 2. Huc etiam spectant illa, quæ habentur in der Stadt Magdeburg reformirter wilkühr p. 2. tit. von heimlichen verlobnüssen 1. in pr. §. Derohalb ein jeder S. gleich recht; *ibi*, Vater vnd Mutterlose Jungfrauen vnd junge Weibspersonen sollen wegen des höchsten nachtheils/ so ihnen böser vnd unglückhafter heyrathen halben die ganze zeit ihres lebens vbern halb liegen köndte/ so viel die verlobnüssen betrifft/ vnter einer ewigwehrenden tutel/ schug/ pflege vñ custodi ihrer vormünder/ auch nächsten freunde/ vñ vnser/ als des Raths/ sein/ vnd sich ohn ihrer nächsten freunde vnd vormünder willen vnd volwort/ oder ohne beliebung des sitzender Bürgermeisters/ in nichts verbinden können. Vnd da sich solche personen/ die sich also heimlich/ ohne der Eltern/ vormünder/ nächsten freunde oder vnsern willen/ verlobet/ außserhalb der Stadt in fraudem hujus statuti trawen lassen würden/ die sollen die Stadt meiden vnd nicht wieder hinein gelassen werden. Quodque sæpius Scabini Jenenses pronunciarint, vigore ejusmodi statutorum, sponsalia minorum propter dissentium curatorum vel propinquorum fieri irrita, testatur Dn. Pras. d. part. 2. disp. 8. §. 5e.

V.

A nemine verò generatim *a]* vel specialiter *b]* hoc facere prohibito auctoritas interponi potest.

333. *a]* Telum prohibitorium contra omnes tutelam gerere haud valentes directum fæminas inprimis ferit; quæ à tutelâ, tanquam munere virili & seqvioris sexus infirmitatem excedente; l. tutela; 16. in pr. de tut. l. alienam; 18. C. de procur. l. 1. C. quand. mul. in quo virili animo; l. fin. §. vlt. qui per. tut. acri iudicio, summâ prudentiâ & vsu rerum forensium opus est; regulariter arcentur; l. fin. de tut. l. agrario; 10. in pr. delegi. tut. l. sine oportet; 21. in pr. de tut. §. cur. l. 2. de R. J. Imò eas ipsas olim

olim aqvè apud Græcos; *Agvir. in resp. de succ. regn. Portug. pro Philip.*
Hispan. R. p. 2. n. 239. Pap. d. tit. 7. ar. 27. v. Quans aux Grecs; ac Romanos 334°
indiscriminatim tutores accipere oportuit; *VVes. in π. de curat. fur.*
n. 5. Duar. ad tit. sol. matr. rubr. de nupt. c. 1. in fin. Setz. l. 1. de juram. c. 12.
n. 2. Bachov d. disp. 8. §. 7. l. d. ad verb. pubertate. Sicq; apud Ciceronem 335°
pro Cæcinnâ, pro Flacco, pro Muranâ, in topicis & alibi hoc testi-
monium satis frequens est; *qvod illa in perpetua tutelâ fuerint:* adeo vt
neqve privatim neq; publicè illis quid gerere licuerit, sine tutore au-
ctore. *Qvod institutum & Cato laudat apud Liv. dec. 4. libr. 4. Ulpiani*
qvocq; illud extat in fragm. tit. de tut. Masculis impuberibus tuto- 336°
res dantur, fœminis tam impuberibus, qvàm puberibus. Inde q; cessæ
five cessitiæ tutelâ nomen extitit; eò, qvod illis viripotentibus jam fa- 337°
ctis, si tutor earum, testamentarius, vel legitimus, tutelâ amplius
fungi nollet; sed eam in jure, five apud magistratum, alij è proximis
agnatis cederet, iste cessicus tutor appellaretur; P. Fab. l. 2. semest. c. 23.
Mons. de tutel. c. 7. n. 48. In Italiâ fœminis impuberibus mundualdus 338°
dari solet; Zas. in l. si ita stipulatus; S. Chrysogonus; de V. O. Borell. cons. 11.
In electoratu Saxonæ fœmina, etiam major, sine curatoris consen-
su, iudicium neq; accipere neq; edere potest; *N. D. Aug. E. p. 2. const.*
15. d. P. vnd G. D. tit. 8. Idem in Ducatu Wirtembergico S. Wir- 340°
temb. Landrecht p. 2. tit. 16. S. andere Weibspersonen; tit. 18. S. wir wollen;
§ p. 2. tit. 29. Magdeburgensium R. P. G. O. der S. Magdeburg art. 17.
n. 1. atqve alijs in locis obtinet. A prædictâ tamen regulâ mulieri tu- 341°
telam interdicante excipiuntur mater & avia. Olim tutela commu-
nium liberorum matri testamento frustra mandabatur, neq; provin- 342°
ciæ præses eam tutricem testamento datam confirmare poterat; l.
jure nostro; 26. in pr. de testam. tut. Si tamen illam consilio matris testa-
tor geri juberet, viris bonis conveniebat, ejus salubre consilium ad- 343°
mittere; l. ita autem; 5. § Papinianus; 8. de A & P. T. Patri item prohi-
bere licebat, ne relictis impuberibus suis tutores peterentur, si rem 344°
eorum per matrem administrari vellet; l. 2. §. qvud si pater; ad SC. Tert.
Utriusq; fœminis filiorum tutelam specialiter à principè postulare 345°
permittebatur; l. fin. de tut. sed tum demum; cum tutor, vel testamen-
tarius, vel legitimus, deesset; aut legitimam à tutelâ excusationem
haberet, aut suspecti genere removeretur; vel ne suis quidem, præ-
animi & corporis valetudine, administrandis rebus idoneus esset;

346. l. 2. vers. *his illud*; C. *quand. mul.* Hodie vero, hac dispositione mutatâ, mater & avia non solum speciali principis rescripto amplius non indigent, sed etiam omnibus à latere cognatis quoad tutelam præponuntur, testamentarijs solum tutoribus præcedentibus eas; N. 118. c. 5. v. *hec enim servantes*; *auth. mari & avia*; C. d. 1. Quod etiam approbatur in d. O. P. E. p. 2. tit. 8. §. Da aber kein Testament vorhanden; *ibi, vno allen anderen fürgezogen werden*; Diff. Tr. d. disp. 8. §. 3. l. a. Fom. disp. 5. in *Jnst. Imp. qu. vlt. uxorem liberorum tutelâ à marito in testamento hodie haud privari posse existimantes*. Si verò concurrunt avus & avia; velejusdem generis, avus & avia paterni, vel diversi generis, avus paternus, avia materna: avus maternus, avia paterna: tum avia non tantum paternus; *Salic. in d. auth. n. 8.* sed etiam maternus avus præfertur; *Br. ibid. n. 5.* Imò matre quoque, quoad tutelam avus paternus potior est; *Mont. de tut. c. 15. n. 5. & 24. Fab. de error. pragmat. dec. 6. err. 7.* cum jura nova ita sint explicanda; ut quàm minimùm derogent juri priori; atque quoad prælationem D. Justin. expressè *collaterales* nominet; *Bachov. in d. §. 3. lit. d. ad verb. & cum omnibus legitimis*; Idque etiam in ordinatione senatus Lipsiensis tutelâs concernente ita cavetur; §. Und ob wol sonst die Weibspersonen in gemein / *ibi, auferhalb des väterlichen Großvaters*. Diff. gl. & *Br. in d. auth. Besold. d. 17. tit. 12. n. 1. Reusn. l. 1. cons. 11. num. 63.* Secus autem se res habet, si avi conditio talis sit, ut tam ipsi quàm ejus nepotibus aliter prospici oporteat; *arg. l. Imp. Hadrianus; so. ad SC. Treb. Mayn. l. 6. c. 52.* Per pacta gentilitia mater à tutelâ excludi nequit; *Heig. p. post. qu. 13.* eidemque vel avia delata tutela ad bona etiam feudalia, exclusis agnatis, vel ipso quoque feudi domino, extenditur; *Piag. de tut. qu. 9. Schr. de feud. p. 10. sect. 19. n. 25 & seq. Rosenth. in synops. feud. 12. concl. 10. n. 20.* Principum quoque, dummodò electores non sint, aliorumve in illustri, imò regiâ, dignitate constitutorum matres tutrices esse possunt; *Tiraqu. in tr. de primogen. qu. 40. n. 209. Rol. à Vall. cons. 18. n. 53. vol. 2. Reusn. d. cons. 11. n. 78. Mastrii. de magistr. l. 4. c. 13. n. 207. Mager. d. 17. c. 7. n. 225.* Aque tali tutelâ illustres matres eò minus excludendæ sunt; cum in nonnullis Europæ regnis ac principatibus sceptrum fœminis quoque legitime credatur, eaque sapius gubernationi, singulari cum laude, præfuerint: veluti exempla Johanna Siculorū; Elisabethæ Anglorum; Margaritæ Danorum; Mariae Hungarorum Reginarum: nec non Belgij gubernatricum, D. Caroli V. & Regum Hisp.

Hisp. Proregrinarum, atqve etiam abbatisarum S. R. J. quæ pro e-
 jusdem ordinibus habentur, satis docent; *Her. de fidei. 6. 7. n. 517. Ru-*
lanr. de commiss. p. 1. l. 1. c. 29. n. 6. Schultz. in tit. J. quib. al. lic. Fœminæ
 quoq; à successione regni exclusæ à filij regis tutelâ regniq; procura- 357.
 tione haud repelluntur; *Lipf. monit. polir. 1. c. 4.* cum hic æqvè ac in feu- 358.
 dis, non jus quoad successionem competens, sed affectio materna,
 seu pietas & ratio naturalis animi materni; *l. propter insidias; 14. C. de*
biu qui accus. consideretur; Schrad. d. sect. 19. n. 26. In Franciâ famosissi- 359.
 ma illa ordinatio, postea relata *in tit. 62. §. fin. LL. Salicarum;* quas Pha-
 ramundum A. O. R. 419, ad regiam dignitatem evehctum, anno regni
 sui tertio, ex consilio heroum, à quatuor baronibus Sicambriis pru-
 dentissimis, *Visogaste, Bosogaste, Salogaste & Vuidogaste* primum compo-
 ni curâsse passim traditur, victricem Francorum hastam nunquam in
 fufum vel in colum commutari patiens à regni successione fœminas
 removet; ipsosqve regum nepotes è filiabus natos repellit; ne corona 360.
 ad extraneam familiam deferatur. Illaq; ceu lex fundamentalis
 regij status, *Jean de Sev. en invent. gener. de l' histor. de France in vit. Philip.*
de Valois p. 760. ac jus gentium Gallorum, *juxta Bl. in l. pen. C. de condit.*
in serr. è consuetudine antiquitus apud eosdem receptâ originem ha-
 bens in contradictorio judicio rationum momentis probata, ac ali-
 quot sententijs, & nonnunquam ense, firmata fuit; *Ferald. in sv. de præ-*
rog. coron. & regn. Franc. G. Bened. in c. Raynutius in verb. duas habens filias;
n. 118. & sequ. P. Greg. in d. synt. l. 6. c. 12. n. 6. l. 45. c. 4. n. 7. & l. 47. n. 7.
 & *segg.* Inprimis verò cum de summâ imperij inter Philippum Vale- 362.
 storum Comitem & Angliæ R. Eduardum, Philippi Belli Franciæ R.
 ex Isabellâ filiâ nepotem, acerrimè certaretur; atq; ille tanquam
 Philippi audacis R. nepos & Caroli Valesij (qui quamvis R. natus, fra-
 ter, patruus ac pater fuerit: ipsemet tamen regium solium obtinere
 non potuit *Jean. de Sev. d. loc.*) filius lege Salicâ; hic vero legibus he-
 reditarijs Romanorum suæ causæ patrocinium tueretur: SC. de pa-
 trum ac principum omnium consensu factum est, ne quis in eâ dis-
 ceptione peregrinarum LL. auctoritate vferetur, sed quisq; ratio- 364.
 nem legis Salicæ haberet; *Bod. de R. P. l. 6. n. 743. lit. C.* Quoad no-
 minis rationem nonnulli Claud. Seyfell. auctoritate seducti tradunt
 pro litera G. positam S. ac loco vocabuli *Gallicæ* vsurpatum fuisse il-
 lud *Salicæ*; *Briffon. in lexic. jurid. verb. Salicæ lex.* Quibusdam verò pla-
 cet,

365. cet, cum sub initium *multarum Ll. Salicarum* hæc verba præmittantur: *si aliqua*, inde per contractionem quãdam *s' aliqua* ipsi legi nomen datum fuisse; *Rebus. ad l. 1. de V. S. Quidam* insulsè à *sale*, alij à *Salâ* fluvio; aliquot ab oppido *Selgenstadt*, in quo lex illa primum promulgata fuerit, denominationem deducunt. Quorum opiniones explodit.
366. *Hail. de l'etat des affair. de France liur. 3. f. 192. p. 2.* Salijs Alpinis, qui ad aquas Sextias larem foverint, regionemq; ad Ligures pertinentem inhabitârint; indeq; Franci Saliij nominati fuerint, legis & nominis originem acceptam fert *Kn. de S. non provoc. jur. in verb Ducum, c. 3. n. 113.*
367. Rectius sentire videntur, qui vel à primo Nômothetâ *Salogaste*, vel à voce Gallicâ *Salé*, quæ aulam significat, nomen legis de promptum existimant. Lex enim verè aulica est, aulæq; conservationem concernit; *Camer. 3. medit. hist. c. 64. Besold. diff. 12. §. 6. de regn. succ. int. disp. Bâ. fil. vol. 5. VVehn in pr. obs. lit. 5. tit. Saalbuch.* Legis cujusdam Salicæ etiam in jure feudali mentio fit 2. *Feud. 29.* Ucut autem illa consuetudo & lex gynæcocratiæ in prædicto regno fores præcluserint: tamen in indice regentum, *des Regens*, ob regum minorem ætatem, absentiam, corporis vel animi valetudinem constitutorum aliquot fœminæ recensentur. Philippi Augusti R. tutela regiæ matri Aliciæ & impuberis avunculo Gvilhelmô archiepiscopo Rhemenfi delata, ac utriq; regentis titulus tributus fuit; *Hailan d. l. 3. f. 223. p. 1.* Ludovicus VIII. R. Blanchæ (à quâ eiq; homonymina Philippi Valesij R. vxore vulgus in Franciâ omnes regias viduas Blanchas velles *Roynes Blanches* appellitare consuevit; *Læet. in descrip. Gall. c. 5. tit. de auct. & prærog. regin. Gall. 4. in fin. p. 152.*) vxori suæ Castiliæ R. filiæ Ludovici IX. quæ & *Sanctus* vocatur, filij, simulq; ipsius regni tutelam supremis tabulis mandavit; quam & felicissimè ea obiit *Joinville. in vit. S. Ludou. Mass. in Ludovico IX. anno 1226. Goth. de tur. elect. l. 2. ass. 9. p. 25.* atq; ab hoc exercitum in expeditionem educentē in terram sanctam denuò regentis munus illi inunctum fuit, in cujus fidelissimâ perfunctione filio adhuc absente spiritum posuit. Philippus Bellus R. itidem in vltimo suo elogio vxorem Johannam Navarræ R. liberis suis tutricem regniq; regentē, sed frustrâ, constituit; cum ante eum deceserit. Idem mortalitatis casus præripuit R. Johannam Burboniam, quam Carolus V. R. vnâ cum fratribus suis Andium & Burgundiæ Ducibus, nec non affine Duce Burbonio impuberum filiorum Caroli & Ludovici tutelam

- tutelam gerere voluerat. Similiter Carolus VI. R. Isabellæ Bavaræ
 vxori suæ impuberum liberorum tutelam testamento commendavit; 377.
- Hail. d. l. 3. f. 224. p. 1.* Ludovici IX. R. filio, Carolo VIII. infanti ad-
 huc; Annam sororem natu grandiozem, regni ordines Cæsaroduni 378.
- in Turonibus congregati solemnî decreto tutricem constituerunt;
Thuan. tom. 1. l. 25. p. 470. col. 1. Franciscus I. R. bis itinere in Italiam sus-
 cepto matrem suam Aloisiam Sabaudam ad regni procurationem 379.
- vocavit; *Bod. de R. P. l. 1. n. 165. lit. c.* Eodem exemplo Henricus I. R.
 Germaniam exercitu petiturus vxori suæ Catharinæ Medicæ prius 380.
- liberorum ac regni tutelam commisit, illaq; defuncto Francisco II.
 filio, cum ejus frater ac successor Carolus IX. nondum pubes esset,
 Regentis auctoritatem ordinum, qui Aureliæ convenerant, consen-
 su rursus vsurpavit; atq; postea hic vt eandem post obitum suum re-
 gni proceres, dum frater ac successor Henricus III. in Poloniâ subsi-
 steret, illi tribuerent, sanctè jusfit, eamqve potestatem is diplomate
 Cracoviæ dato confirmavit, idq; inter regni acta relatatum fuit *Thuan.*
d. l. 23. pag. 470. col. 2. & l. 57. p. 1162. col. 2. & tom. 2. l. 58 p. 1. col. 1. Hen-
 ricus IV, sive *magnus*, anteqvam collectum exercitum è regno educ- 381.
- turus esset, vxorem suam Mariam Medicæam solemnî ritu guberna-
 tricem regni constituere in animo habebat; cumq; mox post ejus co-
 ronationem 4 Maij anno 1610. Fr. Rauilliacij sicâ miserè extingveretur,
 eâdem adhuc vesperâ suprema curia Parisiensis illâ regentè declara-
 vit. Quo munere ac tutelâ moderni regis Ludovici XIII. per aliquod
 tempus illa functa fuit. *Buleng. hist. su. temp. l. 13. p. 397. Gramoud. in hist.*
prostr. rebel. 6. 3. p. 10. Mercur. Gallobelgic. tom. 8. l. 3. p. 40. Theobaldus quo- 382.
- que II. R. Navarræ & Alphonfus Castus, Arragoniæ R. sub maternâ
 tutelâ fuerunt; *Gutier. de tut. p. 1. c. 18. n. 1. in fin.* Ut autem mater tu-
 telam liberorum legitimè gerere atq; auctoritatem efficaciter ac- 383.
- comodare queat, secundis nuptijs, non quidem juratò, sed simplici
 duntaxat contestatione, nec non S. C. Vellejani præsidio, ac generatim
 omni legitimo auxilio renunciare tenetur; *N. 94. c. 1. & 2. d. N. 118. c.*
s. d. auct. Sacramentum; C. quand. mul. Besold. d. c. 12. n. 2. Illam tutelâ 384.
- rationes reddere haud obstringi existimat *Berl. p. 2. concl. pr. 12. n. 14.*
 cum in eâ fraus & dolus non præsumatur; *l. non solum; 67. S. 1. de R. N.*
l. cum furiosus; 7. in pr. C. de curat. fur. Verum sola hæc præsumtio ex- 385.
- ceptionem regulæ quâ omnes, qui jure tutores sunt & tutelam ge-
 runt,

- runt, rationum redditioni obnoxij esse traduntur; l. 1. §. *rationibus*; 19. de tut. & rat. distr. immunitatem ve tam insignem ac pupillis noxiam haud inducere potest; Pinel. ad l. 1. p. 1. n. 28. C. de bon. mat. Sotom. in tr. de vsufr. c. 3. n. 113. Dn. Praes. d. disp. th. 249. l. d. Consuetudine in multis locis recepta matri tutrici contutores pupillis paterno maternove sangvine juncti aut, his deficientibus, alij idonei superadduntur; illamq; æqvè ac hos administrationis suæ rationē quotannis, aut quoties exigitur, reddere oportet; d. C. P. Landsordnung tit. 3. art. Wittwen mögen mitvormund sein; 3. d. Landrecht des Herzogthums Preussen l. 2. tit. 6. art. 7. Der Stadt Nürnberg vernewerte Reformation tit. 39. l. 6. §. Es sollen auch; Der Stadt Franckfurt am Meyn Reformation p. 7. tit. 2. §. 4. Der Stadt Hamburg Gerichtsordnung vnd Statuta p. 3. tit. 6. §. 5. Quid ejusmodi in casibus C. J. attendat, ex sequente ejusdem sententiã 21. Junij an. 1571. prolata patet: Aufweiland Herrn E. J. von D. Freyhern zu V. legten willen vnd begehren/ auch darauff dessen hinderlasenen Wittiben/ Frawen E. von D. gefolgtet bewilligung vnd erbieten ist jeggedachte Wittib Fraw E. weiland gedachtes E. J. von D. nachgelassnen 4. minderjährigen Kindern mit nahmen E. G. H. K. vnd S. zur vormünderin verordnet vnd bestättigt: doch das sie zuvor gewöhnliche gelübt/epd/renunciacion vnd obligation thun. Darauff werden ihr D. Hafner in nahmen ermeldter Fraw E. in traffe des wegen fürbrachten gewalts/ der zwenen ehe/ auch privilegia sciz/ velleiani vnd anderen der Rechten hülf/ gefährlich vnd wie recht/renunciiren/ geloben/ darzu auch in ihre Seele einen endt zu Gott vnd auff das heilige Evangelium schweren/ das sie alles vnd jedes/ so obgedachtes E. J. von D. verlassnen minderjährigen Kinderen gut vnd nützlich/ handeln/ was vnnützig: vnd schädlich/ vermeiden/ vnterlassen vnd verhüten/ deroselben Personen vnd güter zu ihren nutzen in gutem glauben vnd trewen verwalten/ vertreten/ zum besten versehen/ von allen ihren haab vnd gütern ihnen zuständig/ ein inventarium förderlich auffrichten lassen/ ihrer administration vnd handlung zu gebührlicher vnd rechter zeit (so viel sie dessen zuthun schuldig ist) rechnung thun/ mit vollkommener vberlieferung alles des zeitigen/ so solcher vormundschaft halben zu ihren händen kommen/ vnd den minderjährigen Kinderen zuständig/ auch dessen/ so sie ihnen schuldig bleibt/ auch alles andere thun wolles/ das getrewen vormünderin zusieht vnd gebürt. Alles bey verpfändung ihrer haab vnd güter; Dn. Barth. select. sent. p. 4. p. 938. l. g. Alias ejusdem ferè tenoris sententias idem confert p. 5. p. 1148. E principio præjudicij hujus etiam patet; quod matris consensus seu bewilligung requiratur. Invita enim cogi nequit, vt liberorum tutelam suscipiat; d. l. 2. ibi sane in optione hujusmodi nulla cogatur, sed libera voluntate descendat; d. N. 94. c. 1. d. N. 118. c. pen. & d. auth. marri; ibi per mittimus, surd. dec. 106. n. 1. Ambrosin. dec. Per. 1. n. 5. Gothof. d. tr. l. 3. in ref. object. 48 pag. 119. lit. e. Christin.

*Christin. dec. 149. n. 3. vol. 3. Damhoud. de tut. & cur. mun. c. 5. n. 11. Rosenh.
d. concl. 10. n. 23. Indeq; gl. in d. auct. delatam matri & aviaē tutelam* 389.
anomalam & Br. ibid. legitimam voluntariam; agnatorum verò legiti-
mam, sed necessariam appellat. Atq; in arduā qvāpiam causā pro 390.
matre tutelam filiorum renuente supremam curiam Parisiensem 14.
Julij anno 1567. pronunciāsse testatur Pap. d. tit. 5. ar. 27. in fin. Et qvem-
admodum invita tutrix fieri non potest: ita nec tutelam retinere co- 391.
genda est; Fab. d. l. 5. tit. 21. def. 1. n. 5. Illud verò haud procedit, si mu-
lieri à marito legatum fuerit, vt communium liberorum tutrix esse, 392.
deberet. Tum siquidem, si inunctum munus recuset, à legato repel-
lenda est. Nam tutelam testamento mandatam suscipere nolens à 393.
legato, remunerandæ fidei causā, sibi, vel etiam liberis in potestate
positis, relicto submoveretur; l. qui tutelam; 28. in pr. de test. tut. l. tutor
petitus; 28. l. Neseñnius; 32. in pr. de excus. l. 1. §. fin. vb. pup. c. nos quidem;
& c. si heredes; de testam. etiamsi partis bonorum se excusaverit, puta 394.
Italicarum vel provincialium rerum. Nam & tum totum, qvòd te-
stamento datum est, ei aufertur; l. etiam; 111. de legat. 1. Idq; pupillo
adsignatur, cujus vtilitates desertæ sunt; l. post legatum; 5. §. amittere; 395.
2. de his, qvæ vt indign. seu cui ille vtilis esse noluit; l. fidei legatarius; 25. in
fin. C. de legat. Coler. part. post. dec. 256. n. 26. Aliud verò dicendum est,
si citra scrupulosiorem indagationem appareat, maritum mulierile- 396.
gare voluisse, etiamsi tutrix non esset. Tum enim illa tutelæ onus de-
trectans legatum nihilominus retinet; d. l. 32. d. l. 1. in fin. Idq; adhuc
hodie ita servatur; Salic. in l. fin. n. 6. C. de fideicom. Piag. de tut. qu. 10. n. 397.
3. & sequ. Gutier. d. p. 1. c. 27. n. 14. v. contrariam tamen; Mayn. d. l. 6. c. 52.
n. 1. vbi supremam curiam Tolosanam ita iudicāsse testatur. Diff. Jac.
de Bellovis. ad N. 1. c. 1. vers. his omnibus; Gribald. in thesaur. com. opin. tit. tu- 398.
tor; in pr. Myns. cent. 6. O. 57. tradentes per d. N. 1. c. 1. §. 1. indeq; desumptam
auth. hoc amplius; C. de fideicom. vetus jus mutatum fuisse, ac hodie tutelam
non subeuntem legatum indistinctè perdere, sive remunerandæ fidei causā relictum
fuerit, sive non Mater tamen, qvæ ipsamet tutrix esse non vult, necesse 399.
habet tutores idoneos liberis petere: cum aliàs hoc facere negligens
à legitimā eorum hereditate repellatur; l. 2. §. 1. vers. mater enim; qvæ
per. tut. l. 2. §. si mater 23. ad SC. Tert. l. matris; 6. l. cum a matribus 8. l. fin.
C. qui per. tut. l. quod dicit; 6. C. qui dar. tut. §. pen. J. de SC. Tert. Et qvi- 400.
dem olim illi incubuit id peragere confestim; d. l. 2. §. Divus; 2. qui per.

- cus. d. §. si mater non petierit*; 23. nempe ubi primum potuit, i. e. prætoris copiam habuit huic rei sedentis, nisi fortè infirmitate vel aliâ magnâ causâ impediretur; *d. l. 2. §. 43. ad SC. Tert.* Sed postea hoc constitutione DD. Theodos, & Valent. in tempus annum extractum; *l. sci-*
 401. *ant*; 10. *C. de legit. her. d. §. pen. J. de SC. Tert.* Dis. *Salic. in d. l. sciant*;
 402. *n. 6. ad fin. Guier. d. p. r. 6. 16. n. 80. nihil hoc in casu discriminis inter jus ve-*
tus & novum agnoscentes, sed dictionem illam confestim tantum ad eum
 403. *casum referentes, quo mater prioribus tutoribus excusatis rejectisve statim alios*
idoneos petere neglexit. Liberti quoq; ex his causis accusati apud præsi-
 dem puniuntur, ut emendentur, si apparuerint, vel propter negli-
 gentiam, vel propter malitiam, patroni impuberibus liberis tutores
 non petisse; *d. l. 2. §. 1. vers. liberti autem; qui per. tut.* Imò hodie omnes,
 404. qui ad successiōnem pupilli ab intestato vel ex substitutione pupilla-
 ri prærogativâ gradus vocantur, ab ejus successiōne excluduntur, si
 intra annum ipsi tutores petere neglexerint; *d. l. sciant*; cum indigni
 judicentur, qui ijs succedant, quorum in constituendo tutore nullam,
 vel minus justam, rationem habuerunt; *arg. d. l. 2. §. 1. Quod tamen*
 405. ita accipiendum est, si omnes sint ejusdem gradus; cum annus non cur-
 rat, nisi ei, qui primam successiōnis causam tenet; *Cast. in d. l. sciant*;
 406. *n. 2. in fin.* Quamvis enim sequens in gradu, propter alterius negli-
 gentiam, possit tutorem petere: attamen si intermittit, nihil ei obest;
 quia annus præcedentis in gradu nondum lapsus est; *arg. l. pen. & ibi*
 407. *gl. C. qui per. tut. Obr. d. disp. 18. b. 82.* Prædicta autem pœna matrem li-
 beris impuberibus tutores petere cessantem haud manet; 1. Si mi-
 408. nor sit 25. annis; quia ei ob lubricum ætatis par cetur; *l. 2. C. si adv. del. 2.*
 Si è re pupilli sit tutorem non peti; veluti, si illi amplum legatum sit
 relictum, si tutores non habuerit & propterea mater ei non petierit, ne
 conditione deficeretur; *d. l. 2. §. tractari bellè; ad SC. Tert.* 3. Si filius,
 409. cui tutorem petere neglexit, non in pupillari ætate, sed pubes dece-
 dat; *l. matres*; 3. *l. omnem*; 6. *C. eod. d. l. sciant*; & *§. pen. J. de Sc. Tert.*
 410. Caterum ea, quæ specialia gratiâ & clementiâ principum, propter
 singularem amorem, benevolentiam, præsumtum affectum ac pie-
 tatem satis indigitatum in *d. N. 94. c. 1. v. amor natura circa filios*; *d. l. 2.*
C. quand. mul. §. conseqvens; 3. *ibi, pietatis necessitudine utpote mater propensâ*
 pietate, *introducitur*; *J. de susp. tut. matri & aviæ* quoad tutelam concessa
 sunt, porrigi nequeunt ad novercam, in quâ talis amor ac pietas
 minimè

minimè cadit, sed potius in eà odium & malevolus affectus præsumi-
 tur; DD. in l. 4. de inoff. testam. Tiraqu. de LL. connub. p. 9. gl. 1. n. 196.
 Pingiz. qu. Sax. 46. n. 13. Mag. de advoc. armat. c. 10. n. 84. Quare privignis
 suis ab eorundem patre tutrix dari nequit; B. Berlich in tr. de jur. novev. 411.
 acqvis part. 2. art. 3. sect. 10. Quoad vitricum vero aliud obtinet; cum 412.
 iste, ob solam personam & qualitatem suam, tutelæ haud incapax; l.
 nonnunquam; 32. in fin. de adopt. l. mater; 2. & ibi gl. C. de interd. matr. int.
 pup. l. fin. C. de cont. tut. jud. sed nonnunquam paternum erga privi-
 gnos affectum habere censeatur; l. si paterno; 15. C. de negot. Si ergò
 comperiat, illud è re impuberum privignorum esse; rectè ijs tutor 413.
 dari & confirmari solet; Men. de A. J. Q. cent. 2. l. 2. cas. 151. n. 5. & l. 2.
 præ. 52. n. 3. Escob. de ratioc. administ. c. 21. n. 31. Bertrand. conf. 185. n. 7. vol.
 2. p. post. & conf. 142. n. 1. vol. 3. p. ead. Diff. Vult. l. 1. J. R. c. 25. n. 20. vitri- 414.
 cum in eorum numero referens, qui tutores dari prohibentur. Augustum C. J.
 collegium postridie Cal. Aug. anno 1592. Comiti ab Erbbach privignorum 415.
 Comitum à Waldeck tutelam decrevisse & confirmasse post Auct.
 præjud. d. r. tutela & tutores, verb. vitricus. refert Rulant de commiss. p. 4. l. 4.
 c. 16. n. 38. Multò minus tutelam idcirco quis amittit, quod pupillo- 416.
 rum suorum matrem uxorem ducat; d. l. mater; Mayn. d. l. 6. c. 51. n. 1.
 Vitricus tamen, ut privignorum tutelam invitus suscipiat, itidem nul- 417.
 là juris ratione cogi potest; arg. l. & qui, 3. §. vitricus; 7. de muner. Atq;
 ita Pictavij. aux. grands jours 3. Oct. an. 1579. pronunciatum fuisse refert 418.
 Mayn. l. 7. c. 26. n. 1. Simile arrestum protulit suprema curia Tolosana
 d. Febr. an. 1567. collatum ab eodem auctore d. l. 6. c. 49. n. 2. qui eti- 419.
 am monet, vitricum impuberis cognatis, dummodò aptiores sint,
 haud præferri. Idemq; tradit Bachov. d. disp. 8. §. 4. l. 6. v. adeò ut vitri-
 cum excludat. Sed & vitrico pupillorum educatio regulariter haud 420.
 interdicitur; Bocer. cl. 1. disp. 14. §. 66. cum à tutelâ ad educationem rec-
 tè argumentemur; l. 1. §. vit. vbi pup. atq; historiæ antiqvx suggerant
 exempla haud pauca, è quibus patet, pupillos, augustos etiam & il-
 lustres, apud vitricos probè educatos fuisse. Quæ ex auctoribus pro-
 batis recenset An. Rob. l. 1. rer. jud. c. 8. Nec obstat l. 1. c. vb. pup. utpo- 421.
 te, quæ de vitrico, qui tutor non est, loquitur, Diff. gl. in d. l. r. lit. 1. & in
 d. l. 3. C. de contr. tut. Br. in d. l. nonnunquam; VVurms. l. 1. tit. 38. O. 4. Ma- 422.
 ter ad ulteriora vota convolans à prioris matrimonij liberorum tu-
 telâ repente expelli; d. N. 94. c. 2. in fin. d. aub. Sacramentum; Craves.
 cons.

Explanatio l. accipientis; 15.

423. *cons. 12. n. 1. vol. 1. Ambrosin. decis. Perus. 1. n. 9. Grass. tr. de succ. S. successio ab intestato; qu. 27. n. 4. etiam testamentaria solet; Boër. dec. 124. n. 12. & dec. 226. n. 4. Mysf. cent. 3. O. 83. Zobel. in differ. J. C. & S. p. 2. diff. 15. n. 1. & 2.*
424. *etiam si omnes propinqui consentiunt ut tutrix sit; Fab. d. l. 5. tit. 21. def. 2. n. 9.*
425. *Idque tum etiam procedit, si expressè testamento cautum fuerit, ne iterans nuptias tutelâ privetur; Sim. de Prat. de interpr. ult. volunt. l. 20. interpr. 2. dub. 2. sol. 2. Heig. d. qu. 13. in fin. Gutier. d. p. 1. c. 8. n. 87. vel etiam eadem nulliter contractæ sint; Gratian. tom. 2. discept. 213. n. 11.*
426. *Matri tutrici improvidè nuptias repetenti Hamburgense statutum pœnam hisce verbis dicitur: Würde aber die Mutter sich wiederumb verheirathen/ sol sie die vormundschaft ihrer Kinder auff vorgehende schlußrechnung den anderen mitvormunderen abtreten/ vnd denselben die güter einantworten: vnd im fal sie ehe/ denn solches geschehen/ auch was nach zugelegter rechnung sie den Kindern schuldig blieben/ völig bezahlt/ die andere Ehe volziehen würde: sol sie darmit ihren mütterlichen Erbfall zu deroselben Kinder güterem verwickelt haben. d. G. D. H. d. tit. 6. § 5 vers. würde aber. Talis quoque;*
428. *binuba, post fata secundi mariti, ob semel neglectam defuncti memoriam spretumque; maternum erga filios amorem resumere tutelam nequit; Surd. dec. 106. n. 11. Hackelman. J. Q. disp. 15. § 7. l. c. Diff. spec. tit. de tut. § nunc videndum; n. 7. v. quid si mater; Mont. d. c. 15. n. 18. Mayn. d. l. 6. c. 51.*
429. *Multò minus liberorum tutrix esse potest mater, quæ impudicè vivit; l. fin. ibi, sed pudicitiam suam intactam conservet, C. grand. mul. Damboud. de tut. & cur. mun. d. c. 5. n. 11. neque tutelam recipere eilicet, si postea castè vivere incipiat, Christin. dec. 149. n. 4. vol. 3.*
430. *Pater autem ad secundas nuptias transiens liberorum suorum tutor esse haud desinit; Fulgos. ad l. jubemus; n. 6. C. ad SC. Treb. Boër. d. dec. 266. n. 2. B. Berlich. d. sect. 10. n. 1010. Idque etiam in d. O. P. E. d. tit. 15. art. 4. §. Da aber auch die Mutter; approbatur, ibi; er greife oder schreite zur andern Ehe oder nicht/ Jedoch sol es bey vnser als der Obrigkeit erkändniß vnd bedencken stehen/ ob ihm/ nach gelegenheit/ andere freunde zu mitvormunden zugeordnet sollen werden oder nicht. Idem ferè in R. P. suâ Hamburgenses peculiariter statuerunt d. tit. 6. §. 7. Diff. Ang. in N. 2. c. 2. § quia verò; n. 16. & in N. 22. c. 23.*
432. *Chassan. ad consuet. Burg. rabr. 6. §. 8. n. 2. in fin. Cost. de dote c. 6. n. 4.*
433. *Illud quoque memoratu dignum hic adijcitur, quod contemplatione æquitatis prædictum augustum collegium confirmârit fororem matris Jungseaw Susannam Marschaldin/ cum alijs testamento tutricem datam, cum tutores attestarentur, eam impuberum educatione peraliquos antea annos materno planè affectu fideliter adjuvissè,*
434. *eorum-*

eorumq; rem familiarē administratione sedulū integerrimē curās-
 se; atq; ipsimet confirmationem valde vrgerent; *A. præjud. C. J. d.*
tit. tutela; vers. an femina, p. 346. Sed nec ij, qui se testamento pupillis
 tutores scripserunt; ob suspicionem, qvā, sibi inde attrahunt, ad tu-
 telam admittuntur; *l. ex sententiā; 29. in pr. de testam. tut.* Si tamen ido-
 nei esse approbentur, non ex testamento, sed ex decreto, tutores
 dandi sunt; nec excusatio eorum admittetur, qvā consensisse vi-
 dentur voluntati testatoris; *l. vxori; 18. §. 1. de L. C. de fals.* Prædictis
 similes sunt, qui seipos volunt ingerere, atq; ve creentur, pecuni-
 am dant; *l. scire oportet; 21. in fin. de tut. & cur.* vel qui aliter affectant
 tutelas; *§. 5. J. de excus. tut. Mayn. t. 4. c. 87. n. 5.* Suspecti enim itidem
 sunt vltro se offerentes; *l. cura; 3. C. qui mil. poss. qvive operam inge-*
rent; l. qvæ omnia; 25. §. 1. de procur. c. in scripturis; 8. qv. i. d. O. P. E. d. tit.
15. art. 8. §. Wir wollen; ibi, vnd die sich selbst zur vormundschaft nicht ingeri-
ren noch eindringen; Dn. Præf. d. disp. 8. 33. l. b. Dn. Sibrand d. sect. 14. n. 57.
 Ac magna aliqva fraus subesse videtur in eāre vltro appetendā, qvā
 alij, vt plenam molestiæ & periculi; *Gentil. de Jurisd. l. 1. c. 1. ad Orat.*
d. Marc. vers. fraus enim; p. 162. cumq; honesti otij iacturā & magno in-
 vidia cumulo conjunctam; *Böckel. disqu. 12. p. 284.* ac multis alijs in-
 commoditatibus expositam; *Corhm. resp. 83. n. 62. v. 2.* studiosē refuge-
 re; atq; ad eam non tam vocari & invitari, qvā potius citari, adtra-
 hi, compelli & adigi solent. Hoc enim munere corporis laborem,
 animiq; solitudinem & vigilantiam flagitante; *l. 1. §. illud; 3. C. S.*
sequ. l. munerum; 18. §. 1. de muner. ritē functorum, tanqvā in præci-
piti loco stantem; d. l. cum quædam; 26. C. de A. T. gravissimum & pe-
riculosā plenum alex opus, diurnæ & nocturnæ curæ, plurimum,
molestiæ, nec non duri concatenatiq; labores certissimē manent;
Freher. d. t. c. 5. p. 16. C. c. 8. p. 34. Schrad. d. sect. 20. n. 30. Tali itaq;ve
 modo tutelam affectantes ab eādē illicō repelluntur; qvā haud
 verosimile est, qvōd pupillos eorumq; bona tueri velint, sed potius
 præsumitur, qvōd ea pessundare ac tollere satagant. Unde Alber.
in l. 1. de tut. notat, tutores ejusmodi, qui per *μεταμόρφωτον* qvādam
pastorum loco lycaones ac lupi rapaces sunt, non tutores, sed tollitores ab ef-
 fectu dici debere; qvā tollant & furentur bona pupillorum. Qvā
 notatio etiam placet *Rebus. tom. 1. com. in const. reg. Gal. iv. de sent. prov.*
verb. dation de tutelle gl. 2. vers. item olim solebant; p. 278. Gothofr. de tut. elect.
l. 7. th.

- l. 7. cl. 1. ref. 1. p. 16. Mayn. l. 2. c. 95. n. 2. Damboud. de tut. & cur. impr. adm. per. c. unic. n. 15. Hos D. Maximilianus II. Gernhaber appellitare solebat; cum ut Gernhaber/ quâ voce Austria incolis vernaculâ tutores significantur, minimè se gererent; *VVehn in pr. obs. lit. G. tit. Gernhaber vers. hodie verò*, sed contra officij rationem; *Schurf. cons. 80 n. 2.* se præberent als verzeherer / nicht mehrer der Pupillen gûter; *Beuth. consuls. de jur. pralat. l. 1. c. 1.* Sicq; olim à C. F. Comitum quendam, qui se sponte ingereret, à tutelâ rejectum fuisse notat A. præjud. d. tit. tutela, in causâ *Nipolstreich contr. Falkenstein vers. præcipuè*, p. 348. Quâ occasione & illud hic consideratur, quod è tutelâ, tanquam munere gratuito; l. 4. tutoribus 33. in fin. de A. & P. T. tutori gratuitam, sane integram & abstinentem omni lucro fidem præstare obstricto; l. qui sine, 38. prope fin. de negot. gest. lucrum facere, sicq; salarium petere haud liceat; l. in eos; 9. de tut. l. qui negotiationem 58. in fin. pr. de A. & P. T. *Plag. de tut. qu. 3. n. 25. H. Pist. O. 124. n. 1. Her. de fidei, c. 26. n. 129.* nisi ab hoc, qui eum dat, ex certâ causâ d. l. 33. *VVurms, l. 1. tit. 28. O. 11. n. 2.* vel etiam à tutoribus ei, qui administrare debet, seq; aliter exhibere nequit, illud constitutum fuerit; l. 1. §. si pupillus; 7. de tut. & rat. distr. Dignus etiam eo est tutor, qui ex operis vel artificio suo solet se exhibere, obq; ejusmodi officium vacare cogitur; l. sed etsi; 11. §. 1. ad exhib. Quemadmodum enim sumtus, quos tutores ex officio in pupillos, l. quid ergò; 3. in pr. de contr. tut. sive necessariò & ex justis honestisq; causis etiam sine prætoris decreto bonâ fide faciunt, potius justitiâ quam alienâ auctoritate firmanur; l. sumtus; 3. & ibi Dn. Nev. C. de A. T. *Mager. d. tr. c. 14. n. 390.* ita quoq; tali in casu ipsa justitia infumto labori præcium proponit; *arg. l. si tibi; 13. vers. sed si puerum; de præscr. verb. Gvid. Pap. qu. 48. n. 6.* Quare mercedem operæ suæ rectè petit tutor agricola, qui ipsemet pupilli fundum coluit; *Bæc. de decim. tut. c. 21. n. 25.* vel sartor, qui papillo suo vestimenta confecit; *Escob. d. c. 27. n. 54.* Tutoribus quoq; solicatoribus, procuratoribus & alijs, quorum operis pupillos vti oportuit, supremæ curiæ Parisiensis & Tolosana aliquoties, præsertim verò mense April. anno 1564. & mense Jul. anno 1578. salaria assignarunt; *Pap. l. 6. t. 2. ar. 5. & l. 15. t. 5. ar. 12. Mayn. l. 6. c. 56. n. 3. vers. si verò*; Eandem ob causam tutori advocato, qui in causâ pupilli patrocinatus fuit, salarium debetur; *V. de Franch. dec. 122. n. 4. Escob. d. c. 27. n. 52.* Sicq; responderunt J Cti Lips. mens. Aug. anno 1614. Berl. dec. 134. n. 8.

Nam

Nam & advocatus in propriâ causâ ab adversario in expensas con-
 demnato justè aliquid honorarij pro operâ navatâ repetit, quando
 eam ob causam tempore exclusus operis suis minus lucrari potuit, 452
 sicq; damnum è patrociniò propriæ causæ passus fuit; cum officium
 suum nemini damnosum esse debeat; *l. sed si quis; 7. test. quem. l. si ser-*
vus communis; 61. §. quod verò, 5. vers. idq; evidentiùs; de furt. l. si quando; 453
29. vers. sed tum minimè; C. de test. Myns. cest. 1. O. 2. n. 2 Valasc. ver. jud.
Lusit. c. 25. n. 21. Lancel. de attent. p. 1. c. 31. n. 164. & sequ. Berl. concl. pr. 78.
 Et certè valde iniquum est, ut pœna temerè litigantis miti- 454
 us infligatur victo in causâ, in quâ advocatum adversarium habuit,
 atq; iste causam propriam summa diligentia peragens deterioris con-
 ditionis esse debeat, quàm in alienâ patrocinians; *Vis. dec. 40. n. 4. &*
sequ. Christin dec. 98. n. 5. vol. 4. Sed & advocato, qui alij victori gra- 455
 tuitam operam præstitit, victus honorarium rependere tenetur, nisi
 donandi animo id fecerit; *arg. l. idemq; 10. §. fin. junct. l. si verò; 12. in*
pr. mand. Bocer. cl. 5. disp. 30. b. 8. lit. c. Illud tamen, æqualitatis in judi- 456
 cio servandæ ergò, constitutum fuit, vt victo eas tantum expen-
 sas refundere incumbat, quas reverà victor fecit, non verò à quibus, 457
 ratione privilegij, vel officij dignitatisve intuitu, immunis fuit; *l. fin.*
C. de fruct. & lit. expens. l. in sacris; 12. §. & quoniam; 4. C. de prox. sacr.
c. vin. Afm. in prax. jud. p. 1. §. 32. c. 2. lim. 28. Dill. Costal. ad l. cum quem; 458
79. de jud. opinionem suam arresto à supremâ curia Paris. d. 10. Febr.
anno 1512. prolato firmans. More item, legibus ac statutis multorum
 populorum introductum est, vt tutores ratione suscepti oneris quæ-
 dam commoda sentiant. Sic passim Regum, principum & illustrium 459
 personarum tutores vnâ cum suis ex bonis ipsius impuberis regis,
 principis, vel alius personæ illustris aluntur; *Men. cons. 228. n. 31. vol. 3.*
 In Germaniâ quoad principes tutelam electoralem administrantes 460
 plerumq; id ita fieri solet. Quibusdam etiam in locis, præsertim in
 Saxoniâ, parens vtriusq; sexus tutelam liberorum gerens fructus re- 461
 rum pupillarium suos facere consuevit, eâ tamen lege, ut illos hone-
 stè alat, rectè institui curet, atq; æs alienum dissolvat; *Goth. ad d. l. 33.*
§. fin. lit. l. Vves. in x. de tut. n. 5. vers. quin morib. Sax. Scult. qu. pr. 46.
n. 20. In electoratu Palatino nonnunquam tutores in rationum reddi- 462
 tione salaria licitè ponere possunt; *d. C. P. Landsordnung tit. 3. art. 22. ibi;*
Es sollen den Vormunden/ insonderheit den jenigen/ so den Kindern nicht ver-
 wand/

- wand/ vnd im fall an deren erbſchaft nichts zugewarten haben/ nach gelegenheit der geſchäfte vnd gehalten mühe/ auch der Kinder vermögen / eine zimliche be-
 lohnung oder ergezung geſchöpft vnd fürther der Rechnung einverleibt werden.
463. *Idem ſere in Ord. Pol. oppidi Francoſ. ad Moen. p. 7. tit. 3. §.* So nun ſolches;
 4. exprimitur; *ibi*, Wo die perſonen der vormunder geringen vermögens / vnd
 ihre arbeit oder handwerck / wegen ihnen auffgelegten vormundſchaft / zeitlich vnd
 beſchwerlich hätten verſeumen müſſen / ſo ſol ihnen durch vnſere Schultheiß vnd
 Schöpffen eine zimliche belohnung / nach billigkeit / vnd nach dem es der pfleg-
 kinder nahrung erleiden mag / erkennet / den vermögenden vormunderen aber von
 ihren pflegkinderen vor ſich / nach geendeter vormundſchaft / ſchuldige dankbar-
 keit erwieſen werden. *Quemadmodum enim, teſte Cicerone l. 1 off. nullum*
464. *officium referendâ gratiâ in R. P. magis eſt neceſſarium: ita quoque*
inprimis pupillos fidis tutoribus gratiam rependere conuenit; Dam-
houd. de pup. min. & prodig. bene gubern. grat. act. c. vnic. n. 9. Peculiari
itidem Hamburg. ſtatuto auß vernünfftigen vrsachen vnd das ein jeder zu
465. *dem beſchwerlichen vormundſchaftsamt deſto williger erſunden werden mögte;*
aperte cavetur, das bey anhörung der ſchlußrechnung den vormänderen / nach
geſtaſſame der perſonen vnd der Kinder vermögen / eine zimliche belohnung wie-
466. *derfahre vnd gefolget werde; d. G. D. H. d. tit. 6. §. 20. Contrarium ſta-*
tuto Lubec. l. 1. t. 15. art. 14. diſponitur hiſce verbis; Vormunder oder
Beſorger / ſie ſeind verwand oder nicht verwand / ſollen vor ihre vormundſchaft
467. *oder beſorge keine beſoldung nehmen oder gewärtig ſein. Per expreſſas re-*
gias ſanctiões in Bohemiâ pupillorum ſine heredibus ſanguine ſibi
junctis decedentium ſucceſſio; Landsordnung des R. Böhem art. 517. p.
468. *64. apud Hispanos decima fructuum eſt bonis pupillorum provenien-*
469. *tium; apud Luſitanos viceſima pars, remunerandi laboris cauſâ, tu-*
toribus tribuitur; Gutier. d. p. 3. c. 2. n. 15. & ſequ. Eſcob. d. tr. c. 28. n. 2.
470. *& ſequ. Ex conſuetudine diverſarum Franciæ provinciaram; dece-*
dente patre vel matre nobili, ſuperſtes conjunx habet relictorum
communium liberorum tutelam, quam garde noble appellitant, nem-
pe maſculorum vsq; ad 14. fœminarum vsq; ad 12. annum, eâq; du-
rante in nonnullis locis, vt apud Barroductoſe ſua facit mobilia & fru-
ctus immobilium, ita tamen, vt hos pro familiæ conditione honeſtê
exhibere, debita tam realia quam perſonalia ſolvete; & immobilia,
more boni patrisfamilias, colere, tueri decentiq; ſtudio conſervare
471. *teneatur. Ipſemet R. Galliæ idem jus habet in Normanniâ, fructusq;*
qui eſt bonis impuberum nobilium percipiuntur, cedere ſolet cui vult,
vsq; ad tempus pubertatis, cum onere, ut, juxta conditionem & qua-
litatem

litatem familiæ, illis, & rebus eorum, de omnibus à cesfionario ritè
 prospiciatur. In Cabodiftriâ Italiæ provinciâ *Damboud. de tut. & cur.* 472.
merc. c. vnic. n. 19. atq; in ducatu Burgundiæ itidem sub eâdem condi-
 tione ad tutores impuberum nobilium omnes fructus perveniunt; 473.
Chas. ad confu. Burg. rubr. 6. §. quarrò in vb. balife & in vb. & faitt. ladite fem.
me. In Angliâ Dominus, à quo pupillus prædium habet, tutelam ita 474.
 fufcipit, vt omnia pupillarium bonorum commoda nancifcatur, neq;
 ad rationum redditionem obftrictus fit; dummodò pupillum legiti-
 mè educaverit; *Schmich. de R. P. Angl. l. 2. c. 5. verf. apud nos diverfum. &*
l. 3. c. 7. verf. fecundò Ad tutelam quoq; non admittuntur perfonæ ec- 475.
 clefifticæ; *l. generaliter; 52. C. de epifc. præfertim epifcopi & monachi;*
N. 123. c. 5. vbi tamen presbyteris, Diaconis & fubdiaconis vnam le-
 gitimam tutelam, fi velint, fufcipere permittitur Tales fiqvidem per- 476.
 fonæ non nifi altari & divino ministerio vacare, ac Deo militantes à
 fecularium negotiorum tractatione immunes effe debent; *c. vlt. dift.*
88. & c. generaliter; 16. qu. 1. Tutores itidem effe nequeunt impuberum 477.
 creditores, quorum ratione jus vetus; quod extat in *l. fistulas; 78. §. 1.*
de contr. emt. l. ita autem; 5. §. debitor; 4. l. quories 9. §. 1. & §. non tantum;
7. de A. & P. T. l. creditorem; C. qui dar. tut. l. nec à tutelâ; 7. C. de excuf. tut.
 hodiè immutatum est, atq; illi, fi fubeant vel acceptent tutelam, pri- 478.
 usquam magiftratu verè expofuerint creditū, quale fit, vel jus, quod
 habent in bonis pupillorum, eodem excidunt; *N. 72. c. 1. & sequ. auth.*
minoris; C. qui dar. tut. Potest tamen tutor proprij fui debitoris here- 479.
 ditatem adeunti pupillo auctoritatem accommodare, quamvis per
 hoc debitor ejus efficiatur. Prima enim ratio auctoritatis ea est, vt
 heres fiat; per confequentias contingit, vt debitum fubeat; *l. 1. in pr.*
& l. sequ. in fin. h. t. Debitoribus quoq; pupillorum tutores effe præhi- 480.
 bentur ac folutio ijs facta nihil prodeft; *d. N. 72. c. 4. d. auth. nifi de-*
 bitum fit modicum; *gl. in d. auth. in pr.* Idq; judex fecundum perso- 481.
 næ conditionem determinabit; *l. quæro; 60. de J. D. Br. in d. auth. n. 6.*
Obr. d. diff. 6. 186. vel nifi illud post tutelam fufceptam incidat. Quo 482.
 tamen cafu, fufpicionis amovendæ causâ, contutor vel curator ad-
 jungitur; *d. N. 72. c. 2. d. auth.* Cumq; debitoris loco habeatur etiam 483.
 fidejuffor; qui pupilli patri fidejuffit, & cui adhuc ex fidejufforia cau-
 sâ est obligatus: ideo nec hujus tutelam ille gerere potest, maximè fi
 beneficio excufionis & divifionis, reliquisq; exceptionibus fibi

- competentibus renunciaverit; *Her. de fidej. c. 29. n. 7.* Quæri etiam
484. hinc solet, ecquid pupilli creditor vel debitor, qui tutelam suscepit, nihilominus tutor maneat? *Aff. Azo & Br. in d. auth. n. 14. in fin.* cum eo ipso momento, quo tacet, creditum vel debitum illud amittat,
485. sicq; *tanquam non creditor vel debitor* tutor esse possit. At contraria opinio verior est. Eo ipso siquidem, quod tacuit, se suspectum reddidit suspicione juris, ut merito repelli debeat. Nec auditur, si se creditum remissurum dicat. Tum enim non modo turpiter videtur velle tutelam nummis redimere, contra *d. l. in eos; 9.* sed etiam in suspicionem incidit, quod tantopere tutelam affectet, ut malit debito vel credito, quam tutelâ, carere; *Bl. Fulg. & Castr. in l. propter luem; 21. de excus. Obr. d. disp. 18. §. 198.* Noribergæ creditores & debitores à tutelâ quidem non penitus repelluntur; attamen, antequam eam suscipiant, magistratui creditum & debitum ritè indicare tenentur; *d. R. N. tit. 39. l. 6. ibi;* Ein jeder/ der zur vormundschaft/ oder versorgungsi/ aufgenommen wird/ sol seine schulden vnd forderungen/ die er zu den pflegkinderen oder derselben güter hat oder zuhaben vermeint/ vnd die versehenlich gewußt hat/ begleichchen auch/ so er etwan in der erbschafft zugelien vnd zu bezahlen/ schuldig/ in annehmung der vormundschaft vnterschiedlich anzeigen. Vnd so er solche seine schulden vñ forderungen wissentlich verschweigen/ oder sich darüber der vormundschaft vnterwinden würde/ sol er dieselbe seine schulden fürter zusuchen vnd zu
487. forderen nicht macht haben. Creditor item vel debitor à patre sciente tutor testamento datus ad tutelam admittitur, cum plurimum hujus voluntati tribuatur. At ne ille suspectum se reddat, statim quod debitor vel creditor sit, simulq; quantitatem debiti vel crediti allegare debet; *Salic. in d. auth. n. 9. Bachov. d. disp. 8. §. 4. lit. c. vers. nisi debitum & creditum.* Atq; supremam curiam Gratianopolitanam *d. 6. M. Febr. anno 1461.* ita pronunciaffe notat Bugnon *in l. LL. abrog.* Mater quoq;
488. siue creditrix siue debitrice fit, sine prohibitione licitè tutelam gerit;
489. *d. N. 94. c. 1. auth. ad hæc; C. quand. mul. Idem quoad aviam, arg. l. 2. §. filius. 28. ad SC. Tert. Gothofr. ad d. N. lit. Z. ac pro aviam obtinet; l. cum; 3. §. item Pomponius; 7. de postul. Schrad. d. sect. 19. n. 24.* Judæos non Judæorum tutores esse posse Modestinus in *l. Spadonem 15. §. jam ausem; 6. de excus.* respondens ansam præbuit quærendi, an Christianorum tutela recutitis adhuc hodie committi queat? Negativa responsio ideo placet, quia novissimum S. J. jus magistratibus severè injungit, ne ulli tutelæ administrationem decreto demandent, qui non solem-
- 490.
- 491.
- 492.
- niter:

niter juret se personæ pupilli ex fide optimè prospecturum; *d. R. G. P. de anno 1548. & de anno 1577. tit. von der pupillen & c. tutoeren vnd vor-
munderen/ S. Item dah er; Tale autem juramentum Judæi quoad pu-
pillos Christianos nunquam efficaciter præstare possunt. Quâ ratio-
ne enim illi personis horum ex fide optimè prospicient? cum infen- 493.
sissimi crucis Christi ac Christiani nominis hostes sint; c. licet vniver-
fis; de testib. *Santern. de affectur. & spons. mercat. p. 5. n. 17. Unsers einigen Er-
lösers vnd Heilandes Jesu Christi vnd aller bekennen seines nahmens öffentliche vnd
abgesagte seinde; Gruber in d. corol. Si itaq; magistratus pupillum Chri- 494.
stianum crederet tutelæ Judæi, præsentissimo periculo exponeret
illius animam, quæ cunctis rebus preciosior; l. sancimus; 21. in fin. C. de
SS. Eccles. nec non religionem; cujus summa ratio est; l. sunt persona; 43. 495.
in fin. de rel. & sumr. fun. ac mores; quorum integritas & nobilitas ho- 496.
minem maximè commendans; l. si quengvam; 31. C. de episc. c. nos qui;
dist. 40. *Tiraqu. de nobil. c. 12. n. 9. facultatibus & dignitati longè præ-
fertur; l. scire oportet; 21. § pen. de A. & P. T. quorumve detrimentum
aliarum rerum temporalium damnis multò gravius censetur; c. sunt
plurimi; in fin. C. qu. 1. Pejusq; agitur cum eo, cujus vita ac mores de-
pravantur, quam cujus bona & prædia diripiuntur; c. deteriores, ead. 497.
Et certè Judæorum mores ac nostri in nullo concordant; ac facile
illi, quamvis pupilli apud eos non educarentur, horum, tanquam
simplicium, animos familiariter conversatione, quæ è tutelâ provenit,
ad suam superstitionem ac perfidiam inclinarent; c. 8. de Judæ. Vnde 498.
etiam severè prohibetur, ne illi prætextu alendorum liberorum suo-
rum, neq; pro servitio vel aliâ quâlibet causâ christiana mancipia
habeant; l. 1. C. ne Christ. manc. c. 2. c. 3. d. c. 8. & c. 13. de Judæ. Atque 499.
prædictam negativam responsionem tuentur *Panorm. in c. pen. d. 1.
Covar. in Clem. si furiosus; p. 1. §. 7. n. 7. de homic. Zas. in rubr. de J. & J.
n. 8. Plot. de in lit. jur. §. 8. n. 16. Obr. d. disp. th. 168. & th. 177. & seqq. Speck-
han cent. 7. cl. 1. qu. 16. n. 20. Gregor. d. c. 3. n. 9. Du. Nav. ad l. fin. in pr. n. 9.
C. de Judæ. Magér. d. tr. c. 7. n. 121. Goehaus. in necess. inform. super R. B. ani-
madu. & H. H. resolut. ad Tr. libr. c. 2. disp. 3. p. 99. Diff. VVehn. in pr. Obs. 500.
lit. J. tit. Judæi v. Judæi sibi invicem; Hunn. d. disp. de Judæ. th. 50. & seqq.
Wachou. d. l. vers. Judæos & c. existimantes impuberum Christianorum tutelam
Judæis adhuc hodie committi posse, ita tamen, ne illi apud hos educentur. Pæ-
ter hos superant alij, quibus tutelam gerere interdictum est. Quo- 501.****

502. rum ratione proxiorem telam hac vice pertexere non fert instituti ratio. Mantillæ loco hic illud saltem adjicitur; quod testamento à principe electore datus tutor hanc solam ob causam à tutelâ haud arceri queat, quod pupillorum electoralium proximus agnatus non
503. fit. Nam 1. amplitudo & sublimitas, quam electores præ alijs habent, hoc meretur, ut de tutelâ liberorum suorum liberè disponere possint; maxime si statum electoralem, justis, maximis & necessarijs de causis, testando, liberis ac subditis suis, & per consequentias S. J. illæsum servare, idque profus agere student, ne iste aliquid detrimenti
504. capiat; *Goth. d. l. 7. clas. 1. res. 1. pag. 6.* II. Electori testandi facultas liberque stylus haud ita coarctari debet, ut nulla ei electio, nullumve arbitrium sit, sed vnus saltem in medio relinquatur, qui etiam absque testamento per se futurus tutor erat, eumque illi, velit nolit, liberis tutorem relinquere incumbat; cum voluntas haud aliter libera dici possit, nisi facientis vel agentis velle sit & nolle; *l. ejus est; 3. de R. J.*
506. atque cui libet parenti permittatur, amicissimos & fidelissimos liberis tutores relinquere; *l. amicissimos; 36. de excusat. Freh. d. rr. c. 10. p. 46.*
507. III. Nusquam adempta legitur electoribus potestas, quæ Imperatoribus, regibus; *Bod. de R. P. l. 6. pag. 110. Schrad. d. sect. 19. n. 28. Gutier. d. p. 1. c. 18. n. 18. Thuan. tom. 1. l. 23. p. 470. col. 2. Bels. d. rr. pag. 204.* ac personis illustribus; *l. 1. vers. quod tamen; C. de tut. & curat. illustr.* imò regulariter etiam omnibus vilioris notæ & plebejæ conditionis hominibus competit; cujus vi, per divinum jus, *Es. c. 38. v. 2. 2. Reg. c. 20. v. 1. ad Gal. 4. in pr.* apertè approbatâ, domum suam ordinare, resque liberorum suorum liberiore testamentariâ tutorum constitutione in
509. tuto collocare possint. IV. Regulæ, quod legitima tutela semper testamentariæ cedat; *l. si tutor; 9. §. 1. in fin. de tut. & rat. distr. in pr. J. de legit. agn. tut. d. N. 118. c. 5. d. aub. marri; C. quand. mul. & quamdiu hæc speratur illa cesset; l. si quis sub conditione; 11. in pr. de testam. tut.* quoad illustrium etiam personarum *d. l. 1. sicque;* multò magis electorum tutelam obtinet. V. Durum admodum esset, si elector illud lubricum
510. tutelæ; *l. in fidei commissi; 3. S. cum Pollidius; 3. in fin. de vsur.* excluso paterno circumspiciore consilio relinquere cæco & fortuito solius legis arbitrio cogere. Hoc enim in genere tantum versans de proximio agnato benè & honestè præsumit: illud verò circa considerationem individui occupatum futuri tutoris cor, mentem, propositum,

situm, affectum, desiderium & animum penitus inspicit & scrutatur; §11.
Goib. d. res. i. p. 19. & cl. 4. repl. i. p. 259. Siq; proximum agnatum tutelâ
 dignum ille deprehenderit, procul dubio in ejus invidiam nullam
 remouiore constituet. Paterni verò affectus, qui omnium vehe-
 mentissimus esse solet; *l. cum furiosus; 7. in pr. C. de curat. fur.* aliud sva-
 dentis libertas necessariâ proximi agnati constitutione iniquè con-
 stringitur; *Freb. d. tr. 6. 14. p. 78. VI.* Talis constrictio electorem, præ- §12.
 fertim si sibi ac liberis suis ejusmodi agnatus aversus, aut etiam in-
 eptus, indignus, ac non ferendus videretur, in perpetuâ anxietate
 metuq; futuri soboliae posteritati suâ jugi ac periculi exquisitissimis
 afflictionum tormentis cruciaret: cum e contra proximus agnatus,
 jam successionis certus & securus, non tantum nullo officij genere
 demereri studeret electorem, sed & palam eum offendere haud eru- §13.
 besceret; *Idem. d. tr. 6. 2. VII. A. B. Caroli IV. c. 7.* minimè prohibet, ne
 elector alium, quàm proximum agnatum, liberis testamento tuto-
 rem dare possit: multòq; minus pupillo electorali injungit, ut illum,
 extra casum juris, sine vlla legitimâ exceptione, irrefragabiliter, con- §14.
 tra tabb: etiam paternas, tutorem accipere, eiq; se & sua pronâ sub-
 mittere cervice debeat. Omnisq; nova constitutio ita explicanda
 est, ut quàm minimùm recedat à jure ordinario, & tertio per inju-
 riam obfit; *Vult. cons. Marp. 17. n. 61. vol. 2.* vbi modò constitutio expli-
 cationem hujusmodi patitur. Quam quidem verba *d. c. 7.* omninò
 admittunt: *Bachov. ad d. disp. 3. l. 4. v. huc pertinet ardua quæstio; Gôeb.*
in d. inform. c. 3. disp. 9. p. 240. Cur ergò salubriter constituta, quæ ex-
 pressè mutata non sunt, stare prohibentur; *l. sancimus; 27. C. de testam.*
l. præcipimus; 32. in fin. C. de app. IIX. Nec firmiter obijcitur, quod hâc §15.
 ratione quoad tutelam constitutio *d. c. 7.* frustranea redderetur; cum
 nihil omnino contineret, quod antea jure communi definitum non
 fuerit. 1. enim de tutelâ ibi incidenter tantum; principaliter autem
 de successione principum electorum agitur; prout rubrum & ni-
 grum *d. c. 7.* testatur. *Riem. dec. 3. qu. 2. 2.* novum non est, ut recentio-
 ribus S. J. constitutionibus quædam inferantur; quæ jure communi
 antea statuta fuerunt. 3. In hoc prædicti *c. 7.* articulo constitutionis
 finis minimè hic fuit, ut electoribus facultas tutorem liberis eligendi
 auferretur, sed potius ut intestato electore mortuo disidia inter li-
 tigantes & certantes de tutelâ tollerentur, eaq; non extraneis sed a-
 gnatis.

- gnatis: non quibuslibet, sed proximioribus duntaxat: atq; inter hos seniori vnico & vni, laico non ecclesiastico, mari non fœminæ deferretur; vtqve ipsemet tutor nosset, quousq; munus illud gerere, & quo termino ex bonâ fide resignare salvamq; rem iuveni electori restituere deberet. Quæ satis arguunt, hâc etiam in re *constit. Carolinam* haud supervacaneam esse, sed plurimum momenti habere.
- §16. *Goth. d. ref. l. 1. p. 10. vers. decimus itaq;* *Freh. d. tr. c. 4. IX.* Nulla sanè tam gravis & vrgens causa fingi aut excogitari potest, ex quâ prædictum Imp. vlli S. J. principum, nedum de electorum ordine, testandi de tutelâ suorum arbitrium ac jus summè amabile, honorabile atq; inæstimabile sæpius allegatâ chrysobullâ, in ipsorum electorum favorem promulgatâ, tollere voluisse conijciatur; cum testamenti favor, præsertim quoad tutelâ, jure divino ac gentium nitatur, eiq; principis constitutiones haud facile adversari queant; *l. si testamentum; 10.*
- §17. *C. de testam. Petr. Ant. de Petr. de potest. princ. c. 24. n. 91. X.* Clausula hæc salutaris, quod proximior agnatus electoralis DE JURE tutor ac curator esse debeat, in A. B. D. Sigismundi haud frustrâ adjecta hoc operari censetur; vt agnatus sciat se tutorem esse, prout alij sunt de jure tutores, sicq; testamentario cedat; *Goth. in præfat. l. 1. d. tr. & in metat. sive respons. ad præm. Zeschlin. p. 15. XI.* Exempla quoq; aliquot recensentur, quibus Serenissimi electores impuberibus suis testamento tutores constituerunt. Sic Ludovicus III. cognomento *Barbatus atq; Pius E. P.* Otthonem Mosbacensem, fratrem natu minimum, testamento ter, ac vltimâ vice *anno 1436.* repetito tutorem reliquit, fratribus ætate eum superantibus, Johanne D. Bavarix & Stephano D. Simmerensi, posthabitis; *Goth. d. cl. 4. repl. 4. p. 318. & repl. 11. p. 575. & p. 578.* Nec minus feliciter quam quietè Ortho tutela suâ ex paterno voto perfunctus Sigismundo Imp. fidelissima servitia præstitit, ac duos Cæsares, Albertum II. *anno 1438.* & Fridericum III. *anno 1440.* cum cæteris electoribus creavit, è pupillis suis Ludovicum primogenitum, cognomine *Placidum* ad electoratus successionem, Fridericum, Martis pullum, ad rei bellicæ gloriam, Rupertum ad archiepiscopatum Coloniensem educavit & provexit; *Freh. d. tr. c. 15. XII.* Ludovicus V. E. P. filio vnico Friderico fratrem suum Johannem Casimirum Palatinum testamento à D. Rudolpho II. Imp. *anno 1581.* confirmato tutorem dedit, eiq; tres S. J. principes, Georgium Fridericū,
- Marchi-

Marchionem Brandenburgensem, Ludovicum D. Wirtembergensem & Ludovicum Hasfia Landgravium, contutores adjunxit; *Goth. d. cl. 4. repl. 9. p. 519.* XIII. Christianus I. E. S. ultimo suo elogio relictis liberis impuberibus Fridericum Wilhelmum D. S. tutorem, simulque contutorem Joh. Georgium E. B. constituit. Inter quos post obitum testatoris *4. Decembr. anno 1591.* convenit, ut ille gubernationi electoratus eiusque connexarum ditionum praesesset atque administratoris titulo insigniretur; sed scripta ministrorum & publica instrumenta utriusque principis nomine conficerentur; *Idem d. repl. 11. pag. 660.* XIV. Friderici IV. E. P. testamentum, quo Johannem Bipontium 18. gradu agnationis sibi junctum, posthabito Philippo Ludovico Neuburgico, qui gradu propior erat, ordinum provinciae consensu, tutorem designavit, D. Rudolphus II. *22. Novembr. anno 1607.* idem confirmavit. XV. Laudatissimum septemvirale collegium ipso facto satis docuit, ab electore tutorem testamento legitime dari posse. Ottonem Mosbacensem enim collegam agnoscens cum eo, tanquam electoratus Palatini administratore testamentario, arctissimum foedus inivit; *Idem d. tr. l. 2. assert. 11. p. 35. vers. Octava quodcum.* Idem Johannem Bipontinum, tanquam quietum possessorem, ad omnes actus electorales, ipsamque D. Matthiae electionem, admissum elogio tutoris ac administratoris comiter dignatum fuit. XVI. S. J. aliquot electorum, aliorumve principum testimonia peculiaribus inserta literis comprobant, praedictis aureis bullis facultatem de tutela testandi electori haud ademptam fuisse; *Idem d. l. 7. cl. 1. ref. 8. p. 174. Frch. d. tr. c. 17. p. 95.* XVII. Sacrum consistorium in aula imperiali illustra, quoad controversiae hujus definitionem, praedicta protulit: dum praevio ejus consilio non tantum memoratae duae confirmationes testamentariorum tutelarum a D. Rudolpho II. clementissimum mandatae fuerunt; sed etiam postea, abunde auditis rationum momentis ab utraque parte deductis, S. Cae. Maj. cum deprehenderet majorem etiam electorum partem eodem inclinare, mentem suam peculiari decreto *30. Julij anno 1611.* prolato sic declaravit, quod vellet omnino eam confirmationem, quam quondam Electori Friderico Seniori *an. 1607.* concesserat, ratam & firmam esse; ita, ut virtute ac tenore illius Bipontinus, salvo tamen alterius jure meliore, usque ad decisionem caesae, electorali collegio omnibusque alijs actibus electoralibus interesse posset

329. posset ac deberet. Quod decretum integrè confert Zeschlin. *d. c. 8. n. 874. XIII. Camera J. cum prædictus Johannes Casimirus testamento sibi adjunctos contutores nollet collegas habere, quoad editionem testamenti, processus; nempe citationem & compulsorias; in gratiam omnium, quos hoc tangeret, decernebat, cumq; interlocutoria ab eâ prolata vim reus revisionis remedio sistere conaretur, illa voto suo revisoribus illius causâ, vigore O. p. 2. r. 53. S. dar auff sollen/4. verb. auch die benfiger; communicato; Goth. repl. 9. p. 539. satis planum faciebat, militantium opinionem, quod propter sæpius allegatam chrysobullam electori tutorem testamento dare haud liceret, præsumtioni juris adversari; Gilin. in symphor. suppli. tom. 2. part. 1. vol. 4. p. 65.*
330. v. quod musfrant; Eadem postea Bipontinum in processibus contra eum decretis tutorem ac administratorem electoratus salutavit.
331. Diss. Hosom. in tr. de contr. patruj & nepotij, fol. 25. Rosenth. d. concl. 10. n. 19. atq; alij plurimi, quos allegant & sequuntur Zeschlin. *d. tr. c. 3. n. 331. & seqq. & Fridenrich. in synops. contr. de tut. & adm. elect. Pal. arg. 8. n. 7. pag. 57. & seqq. b].* Cujus farinae sunt furiosus; *l. 1. S. 2. quod fals. iur. mutus; l. 1. S. 2. de tut. fut. d. d. l. 1. S. fin. somno aut morbo comitiali occupatus; l. 1. in fin. h. r. ad aliam regionem; d. l. 1. S. 2. quod fals. l. veterem; s. C. h. r. vel ad aliam partem datus; d. l. 5. Perinde enim est, atq; si tutela denegata sit in istam regionem vel partem; arg. l. si si duo; 51. de A. & P. T. Sed & ille tutor auctoritatem adhibere prohibetur, cui administratio concessa non est; l. et si pluribus; 4. h. r. seu qui honoris causâ datur; l. si quis; 60. de R. N. & vulgò honorarius appellatur; l. si plures; 3. S. 2. de A. & P. T. l. quod si; 14. S. 1. de solut. atq; extranei loco habetur; l. tutores; 6. eod. Nec obstat l. pupillum; 49. de A. vel O. H.*
337. vbi Africanus pupillum etiam eo tutore auctore, qui tutelam non gerat, hereditatem adeundo obligari ait. Nam expendi debet, utrum voluntate gestum cuidam commissus sit: an verò pater ita adjecerit, ut vnus peteret; aut prætor ita decreverit, juxta distinctionem Ulpiani in *d. l. 14.* positam. Atq; illo quidem casu cæteri tutores, quos testator administrare voluit, rectè auctoritatem interponunt, quoniam de his dici nequit, quod in *d. l. 4.* responderetur, non esse illis concessam administrationem. Posset etiam *d. l. 49.* ad eum casum referri & restringi, quo cæteri tutores, qui actu administrant, aliquid faciendum, velut adeundam hereditatem, decreverunt; ut videlicet
- 338.

videlicet actus ita decretus postmodum etiam tutore honorario auctore expediri queat; *Bachov. d. vol. 2. disp. 12. §. 6. lit. c.* Tali etiam tutore, si à prætore administratio ei interdicta non fuit, rectè solvitur; *d. l. 14. §. 1.* Nec quisquam putet ad honorarios tutores nullum periculum redundare. Constat enim hos quoque, excusis prius facultatibus ejus, qui gesserit, conveniri oportere. Dati enim sunt quasi observatores actus ejus & custodes; imputabiturque eis quandoque, cur, si malè eum conversari videbant, suspectum eum non fecerint. Assidue igitur & rationem ab eo exigere eos oportet & sollicitè curare, qualiter conversetur, & si pecunia sit, quæ deponi possit, curare ut deponatur ad prædiorum comparationem. Blandiuntur enim sibi, qui putant honorarios tutores omninò non teneri; *d. §. 2.* Administrationem autem à iudice sibi decerni petat tutor primà occasione, postquam qualiter qualiter resciscere potuit tutelam sibi delatam, à quâ excusari nequeat. Si enim postea cesset, suo hoc periculo facit, omneque ex morâ resultans incommodum in se derivat; *d. l. si quis; §. qui autem; 3. l. 1. §. 1. l. ita autem; 5. §. fin. de A. & P. T. l. si tutor; 5. C. de P. T. l. 4. C. de susp. In d. O. P. E. d. art. 8. in pr.* tutoribus testamentariis ad petendum administrationis decretum præfiguntur dies XIV; reliquis mensurum temporis intervallum conceditur. Principes S. J. plerumque in aulâ Imp. tutelam confirmari & administrationem sibi injungi curant; *Rosenb. d. concl. 10. n. 6.* Fieri tamen illud etiam in Camera imperiali rectè potest; *Gilm. d. vor. 4. n. 17. v. quare cum deductum.* Siq; illi sint testamentarii tutores, libello supplici in senatu exhibito testamentum adjungitur. Deinde solet ijs in audientiâ publicâ administratio decerni & desuper mandatum interponi. Ac jusjurandum illi, quando ipsimet præsentés sunt, non publicè, sed in consilio, præstant, prout in confirmatione tutorum junioribus Marchionibus Baderibus datorum observatum fuisse notat *Seiler. in selectis. C. J. sent.* Ab eisdem quoque Comites, barones ac nobiles immediatè imperio subditi, tutores testamento constituti, ut plurimum confirmantur; *Geil. l. O. 1. n. 47. Bocer. d. disp. 14. §. 56.* Si nulli sint testamentarii, solent pupillorum proximi consanguinei è suo ordine aliquot eligere ac nominare. Siq; hi consentiant, C. J. hoc significatur atque procuratore speciale mandatū habente petitur, ut tutela decernatur & præstitis solemnibus confirmetur. Quo casu ita pronunciari consuevit: *Auff ansuchen/*

348. ansuchen/erwehlen vnd begehren/N. auch darauff N. N. erfolgte bewilligung
 sein dieselbe N. zu vormundern/doch das sie zuvor gewöhnlich gelübe/ end vnd
 Obligation thun/verordnet. Darauff werder ihr D. in krafft fürbrachten gewalt
 angeloben *Et Barth. d. p. s. p. 1217. lit. g.* Qvod mandatum, si non est
 publicum notarij instrumentum, subscriptiones & sigilla mandan-
 tium requirit. Qvo intuitu tribus principibus tutoribus 7. Decembr.
 349. anno 1592. confirmatio tutelæ denegata fuit, qvod mandata non ipso-
 rum principum sed consiliariorum manibus subscripta & Cancellaria-
 riarum saltem sigilla ijs impressa fuissent; *Auct. præjud. d. verb. tutela,*
 350. *n. s. p. 345.* Si vero nominati in dationem non consenserint, contra
 eos citationem ad vivendum se confirmari aut ordinari nominantes
 impetrant; *Geil. l. 2. O. 108. n. s.* Tumq; illos iudex causis, cur con-
 sentire nolint, auditis vel excusatos habet, aut, his non attentis, ordi-
 nat. Qvos statim vel ipsosmet vel per procuratorem speciale man-
 datum habentem solemnia præstare oportet; *Rosenb. d. concl. 10. n. 69.*
 351. Ipsum siquidem novissimum S. J. jus expressè requirit, vt tutor qui-
 libet administrationem non nisi magistratus decreto demandatam
 subire, eâ decretâ inventarium ritè conficere, rectèq; cavere ac ju-
 rare debeat, se personis & rebus ex fide præfuturum, bona in rem-
 suam non conversurum, nec sine decreto magistratus obligaturum
 vel alienaturum, annuas rationes, exigente magistratu, redditurum
 aliq; gesturum, vti oporteat, sub hypothecâ omnium bonorum; *d. N. G. P. de anno 1548. de anno 1577. d. tit. §. 2. & sequ.* Quæ etiam in-
 352. troducta fuit per *l. pro officio; 20. C. de A. T.* Ultra hanc autem hodie
 alia qvovq; cautio à tutore exigitur, qvando eam pupilli salus flagitat.
 353. Nam dictis constitutionibus jus antiquum hoc in casu non mutatum
 sed potius confirmatum & magistratui injunctum fuit, vt provideat,
 354. qvò pupillo à tutore rectè & idoneè caveatur. Satisfactio autem, quæ
 illo jure tutore incumbit, est cautio, quâ datis fidejussoribus rem pu-
 pilli salvam fore promittitur; *l. non quasi; 4. §. 1. rem pup. salv. l. præto-*
 355. *ria; 7. de stip. præc.* aut in subsidium, si tutor fidejussores invenire non
 possit, eorum loco pignora dantur, vel pecunia in vicem satisfactio-
 nis deponitur; *gl. in d. l. 7. in verb. satisfactionis, Obr. d. disp. 8. §. 362. Ba-*
 356. *chov. ad d. disp. §. 5. lit. b.* Diff. Tr. d. disp. 8. §. 1. b. qui existimat satis-
 dationem tutoriam fidejussoribus tantum fieri debere, nullamq; aliã ca-
 vendi rationem admitti & postea *lit. c.* jus novum antiquo opponit.

Sanè

Sanè olim tutores testamento dati non cogebantur satisfacere; *l. testa-* 557.
mento; 17. *l. si nemo*; 19. *vers. neq; enim*; *de testam. tut. l. qui à patre*; 2. *de*
confirm. tut. l. de creationibus; 27. *C. de episc. aud. l. in dubium*; 3. *¶ l. sequ.*
C. de tut. & cur. qui sat. S. fin. F. de tut. pr. F. de satisf. tut. Concennat. l. 3.
c. 7. n. 19. Verùm & ijs hodie ob dispositionem prædictarum consti- 558.
tutionum decretâ administratione idonea cautio incumbit; *Gödd. de*
contr. & committ. stipul. c. 5. concl. 22. n. 318. vers. quod tamen; *¶ sequ. Pruck-*
man. conf. 41. n. 8. Her. de fidejus. c. 5. n. 233. Ruding. cent. 5. O. 40. n. 1. Ber-
lich dec. 141. vbi J. C. tos Witebergenses M. Febr. Anno 1624. ita pronun-
ciâsse testatur. Sed & olim is, qui inter plures testamento datos tuto- 559.
res offerret satisfactionem, ut solus administraret, audiebatur; *d. l. 17.*
Quod etiam hodiè adhuc quoad alios tutores obtinet, ut è duobus 560.
vel pluribus vnus idoneè cavens in administratione præferatur;
Mayn. l. 4. c. 18. vbi in supremis Franciæ curijs ita iudicatum fuisse te-
statur. A tutoribus principum aliarumve personarum illustrium, 561.
prædicta solemnità ex consuetudine hodiè rarò præstari solent; *Coth.*
resp. 43. n. 112. vol. 1. Goth. d. tr. l. 4. ref. 5. p. 31. M. VVacker à VVackensels in
vor. aul. sup. illustriff. DD. S. contr. de jur. præced. p. 11. v. omittimus. Hæc q; 562.
etiam quoslibet alios tutores à juramenti præstatione in Pomeraniâ;
M. Steph. cent. 1. qu. 98. ex Inst. Imper. à satisfatione, in curijs Delphina-
rius Francici; *Gv. Pap. qu. 330. n. 5. Gregor. in d. S. F. V. l. 12. c. 3. n. 1. in qui-*
busdam etiam locis ab inventarij confectione liberat; *Crot. conf. 131.* 563.
n. 51. Bels. d. tr. p. 419. in fin. Zeschlin. in d. tr. c. 8. n. 626. & 628. Verum 564.
vtrv hęc ita fiant: attamen nullius dignitatis; *arg. l. nisi si dolo*; 3. *S.*
item sciendum; 3. *si cui plus quam per L. Falcid. l. 1. S. 1. vt legat. seu fideicom.* 565.
statuti vel consuetudinis vi tutores, quicumq; etiam sint, à vinculo,
quo prædictum jus eos iustissimè tenet, liberari possunt; *Serad. d. sect.*
20. n. 317. Fridenr. d. tr. c. 8. n. 643. sed nihilominus, quantumvis solem-
nità actu non præstiterint, arctissimè obstricti manent, ut pupillorū
suorum statum tueantur ac conservent, hisq; finitâ tutelâ aurum, vt
acceperunt, reddant, nec pro auro aut imprudenter plumbum, vt
fraudulenter æra supponant, nec auri speciem, sed naturam plane;
è. e. omnia bona & jura salva ac illæsa restituant; *ex Vincent Livimens.*
Goth. d. l. 7. cl. 1. ref. 2. p. 30. Tum quoq; Camera J. immediatè tutores 566.
pupillis ordinare solet, quando inter ordines S. J. à quorū alter vtro
mediatè hoc fieri debuisset, de jurisdictione litigium existit, ne vi-

- videlicet eo durante res pupillorum indefensorū; aliquid detrimenti capiant neve quidam ē litigantibus immaturā ordinatione alterutrius juri præjudicet; *Sehuanm. O. 12.* More Francico regie stirpis procerum pupillis tutores immediatē dantur, ijsq; administratio defertur in arcano & intimo regis consilio; *Chop. de jurid. Andeg. l. 1. c. 40. n. 390.*
568. Cæcus tutor præstare auctoritatem potest; *l. cæcus; 16. h. t.* cum ea non tam visum, quàm loquelam, desideret; *d. l. 1. §. fin. de tut.* Idem
569. quoad minus audientem, qui ex accidenti surdus factus fuit, dicendum est; *arg. l. fin. de legit. tut.* dummodò is ex literis aut per signa verè intelligat, quid agatur, illudq; comprobet; *Mejer. d. t. 8. n. 5.* Haud
570. etiam verba semper ad auctoritatis accommodationem requiruntur; *arg. l. impuberes; 13. & ibi gl. in verb. tacuerint. l. b. h. t.* sed nonnunquam actus facti sufficit; *arg. l. inter. pupillos; 20. h. t.* Indeq; regula extitit, quod verba in ijs, in quibus per ejusmodi actum proceditur, ad auctoritatis præstationem haud necessaria sint; *Mantii. de tacit. & amb. convent. tom. 1. l. 6. tit. 13. n. 30.* Voluntas siquidem, à quâ hæc dependet, *l. si ad pupillum; 11. in pr. h. t.* facto etiam, & nonnunquam melius, quàm verbis declaratur; *l. stamen; 48. §. ei qui; 3. de A. E. l. non solum; s. rat. rem. Men. cons. 110. n. 1. & cons. 121. n. 90. Sotom. d. tr. c. 7. n. 117.*

VI.

Auctoritas ut firma sit, in ejus interpositione legitimus modus a] à tutore b] observari debet.

573. a] Quo non ritè observato nihil agi intelligitur. Nulla enim differentia est, non interveniat auctoritas tutoris an perperam adhibeatur; *l. 2. h. t. & arg. l. quoties; 6. qui satid. l. cum vitiose; 25. de pignor. l. 3. de fidej. & mand.* Ad quem modum præcipuè & hoc pertinet, ut tutor præsens ac sciens, etiamsi non interrogetur, *l. 3. l. non multum; 14. h. t.* & quidem in ipso negotio; *l. obligari; 9. §. tutor; 5. eod. auctor fiat.* Idq; tum evenire extra controversiam est (1.) quando ipse unâ cum pupillo negotium tractat: (2.) aut illud à solo pupillo coram & præsentem se gestum statim, ut perfectum est, approbatione sua firmat; *Giphani. l. 1. antinom. J. C. disp. 6. ad th. 8. n. 13. Lindem. in exercit. Just. disp. 1. tit. 21. th. 4.* Sed & (3.) tunc auctoritatem rectè interponere intelligitur, si perfecto negotio superveniens illud intellectum & cognitum approbet, etiamsi illi non interfuerit; *arg. l. si quis mihi; 25. §. jussum; 4. de A. vel*

de A. vel O. H. cum verba in ipso negotio in d. §. tutor; 5. opponantur in- 578.
 tervallo, temporis longiusculo; l. nunquam; 31. in pr. ibi, post longum
 tempus; de vjucap. Hinc Accurs. in verb. d. §. post tempus subaudit non 579.
 modicum. Idem placet & Br. Goth. ibid. lit. b. Bachov. d. disp. 8. §. 6. lit. e.
 & ad §. tutor autem; J. h. r. Diff. Hotom. 1. amia. res. 3. Don. 3. com. 13. & l. 580.
 7. c. 9. Tr. d. diff. 8. §. 6. lit. e. Imò (4.) in ipso etiam negotio auctorari
 censetur, si pro re natâ negotij mox à pupillo gerendi rationem, for- 581.
 mam & modum præscribat; aut eo modo gerendum, quo legitimè
 geri debet, approbet, etiamsi postea reliquo ejus actui, vel actibus o-
 mnibus, si plures sint, vsq; ad finem non interfit; cum tutoris præsen-
 tia in ipso negotio quidem, non vero præcisè ad omnem ejus actum
 requiratur; Br. in d. §. tutor; Cujac. 13. O. 31. Berens. l. 1. diff. Acad. disp. 2. 582.
 them. 2. qu. 6. Bachou. d. loc. Diff. Goehaus. d. disp. 3. pag. 99. Exemplum
 vltimi prædicti modi evidens in hoc Marciani responso occurrit.
 Tutor enim suscipienti iudicium pupillo auctoritatem vnâ tantum- 583.
 vice accommodat, approbando ea, quæ in iudicio ab illo peragenda
 sunt, comodo, quo legitimè peragi debent; minimèq; necesse habet,
 vt postea vni vel alteri iudicij actui, nedum omnibus, ipsemet præ-
 sents interfit atq; ad finem vsq; commoretur. Verba itaq; in ipso nego- 584.
 tio, in d. §. tutor; 5. item præsens in d. l. 14. absq; cavillatione in sano sen-
 su accipienda sunt, adq; ea, quæ solemnitatem juris desiderant, expli-
 canda, tutoris auctoritas semper ita adhibenda est, prout negotij ra- 585.
 tio flagitat; l. curatorem; 19. h. r. Riem. d. dec. 3. qu. 7. De eo aliquando
 disceptatum fuit, an contractus à solo curatore iudiciario absq; mu-
 lieris præsentia & consensu celebratus, quem ea deinceps ratum ha-
 buerit, validus esset? Affirmativa responsio fundatur ijs, quæ tradunt.
 Bl. in d. l. si quis mihi; VVes. in t. h. r. n. 5. Her. de fidei. c. 7. n. 42. hancq; 586.
 responso suo approbârunt J. Cti Jenen, M. Nov. & Witeb. M. Dec. anno
 1623. Berl. dec. 148. Diff. Piag. de tut. qu. 15. n. 18. Simoncel. de decret. in præ-
 fat. n. 36. & seqq. Moller. l. 1. semestr. c. 18. n. 3. v. sed contrariam; & in com- 587.
 ad const. elect. Aug. p. 2. c. 15. n. 34 & seqq. Per literas vel per nuncium in-
 terpositurus auctoritatem tutor nihil agit; d. l. 9. §. tutor; 5. §. 2. Feod. 588.
 Verum etiamsi non exaudiat tutoris auctoritatem is, qui cum pupillo
 contrahit, scriptis tamen hoc approbetur, rectè negotium geritur;
 veluti si absenti pupillo per epistolam vendam aliquid aut locem, &
 is tutoris auctoritate consentiat; d. l. 9. §. fin. Causas judiciales quod
 attinet,

- §89. attinet, sufficit tutori ad plenam defensionem, siue eas ipsemet, siue pupillus ipso auctore, tractet. Licentia igitur erit, vtrum malit ipse pupilli nomine litigare, an hunc exhibere, vt ipso auctore iudicium suscipiatur; *d. l. 1. §. Sufficit*; *2. h. t.* Sed & si iudicium quidem cum pupillo, tutore auctore, acceptum fuerit, ac postea hic illo absente causam egerit, firmiter contra tutorem iudicatur; *l. si idem 51. de evict.* Si tamen iste prædicto nomine accipiat aut edat iudicium, tutorium aut exemplum fidedignum testamenti, in quo tutor constitutus fuit, aliudve documentum, ex quo iudici appareat, eum talem esse, exhibere debet; *Geil. l. 2. O. 115. n. 5.* Er muß das tutorium fürbringen/ oder sonsten/wie er zum Vormund geordnet/ richtig bescheinen; *Dn. Barth. d. p. 5. p. 924. lit. g.* Si tamen in illo ipso iudicio datus vel confirmatus fuerit, exhibitio tutorij haud necessaria est, sed sufficit constitutionis, vt pote notoriae, allegatio; dummodo ea apud acta habeatur, vel aliunde pateat; cum aliàs secus sit; prout in suprem. Cur. E. S. Dresd in causa *Erich von Rabil contra Hansen von Schönfeldt & consortes 4. Decemb. anno 1622.* pronuntiatum fuisse refert *Berl. concl. 16. n. 12. & sequ. pag. 1.* Sed nec tali casu, rem ratam pupillum habiturum, satisfacere tenetur; *l. vulgo observatur*; *23. de A. & P. T. l. tutores*; *13. l. fin. §. defensionem*; *3. C. eod. Christin. dec. 151. n. 16. vol. 3.* At si dubiteur, an tutor sit, vel an durer vel angestus illi commissus sit, æquum est adversarium non decipi; *d. l. 23.* Quare tum tutor cautionem præstat, non quidem de rato, sed quod illum conservare indemnem velit; *Schrad. d. sect. 20. n. 362.*
- §96. Tutor quoq; qui ipsemet pupilli nomine iudicium suscepit, vsq; ad finem eius persistet; *l. fin. C. de A. T.* atq; in eo omnibus probationibus
- §97. alijs deficientibus iusjurandum deferens audietur; *l. tutor*; *35. C. de*
- §98. *jurej.* Si autem absq; iuramento probet, & sententia contra eum feratur, ab illâ, si bonam causam habet, provocare & appellationem
- §99. prosequi tenetur; *l. bonam causam*; *11. C. de A. T.* Quid vero, si ipsemet per dignitatem, valetudinem aliudve impedimenti genus, pupilli nomine, iudicio interesse nolit, aut non possit, an per procuratorem illud expedire poterit? Ante litis contestationem hoc ei minimè licet;
601. *l. neg. tutores*; *11. C. de procur.* nisi pupillo, qui jam fieri potest, præsentem ac volente fiat; *d. l. 11. Roman. cons. 386. n. 2. v. ad idem*; *Christin. dec. 61.*
602. *n. 6. vol. 3. Tusch. concl. 449. n. 2. tom. 8.* cum aliàs iudicium, eò, quod tutor dominus non sit, ac nihilominus procuratorem dare contra
- expres-

expressam dispositionem l. 1. in pr. de procur. attenter, nullum redda-
 tur; H. Hartm. l. 2. t. 5. O. 6. n. 6. Myns. cens. r. O. 38 Goth. in pandect. prax
 siv. l. 2. tit. 4. pag. 416. lit. C. A litis verò contestatione eidem litis do
 mino jam facto; arg. l. liceat; 3. §. idem scribit; 14. de peccal. illud permit
 titur; Grat. tom. 4. discept. forens. c. 644. n. 21. Scae. de jud. caus. civil. crim
 & hares. l. 7. c. 7. n. 261. Praxis jure fundata ita fert, vt si ipsemet tutor
 nomine pupilli iudicio interesse nequeat aut nolit, partes suas defe-
 rat actori, ita dicto, quod quasi personam tutoris in iudicio agat; l.
 decreto; 2. de A. & P. T. l. tutor 6. quand. ex fact. tut. l. actor; 9. rat. rem. d.
 l. neq. tutores; 11. C. de procur. l. un. C. de act. à tut. l. si actor; 10. C. de appel.
 Foman. d. disp. 7. §. 5. lit. d. quem tamen suo periculo constituere tene-
 tur; l. solet; 13. in fin. de tutel. d. l. 24. §. fin. J. de curat. C. VV. Scip. l. 1. dec.
 Cam. 11. v. tutor tamen; p. 50. eiq; incumbit tutorium, etiam constituen-
 tis vnà cum actori producere atq; ad acta reponere; Geil. d. obs. 107.
 n. 1. Mart. in π. noviss. jur. contr. tit. act. c. 13. Hocq; à solo tutore absq;
 magistratus vel iudicis adminiculo datum sufficit; Berlich. d. concl. 16.
 n. 10. v. autamen & hodie. Caveat tamen ille, ne in eo heredum suorum
 mentionem faciat, neve pro observatione eorum, quæ actor agat,
 sua propria bona obliget: cum eâ ratione ipsemet tanquam princi-
 palis ejusq; heredes obstringerentur. Berl. dec. 14. n. 1. & 5. & dec. 15. n. 1.
 H. Piff. O. 20. Aliàs vero tutor auctoritatem accomodans non ob-
 stringitur jure proprio, neq; quicquam præjudicij ex illâ legitimè ac
 sine dolo præstitâ subit; l. novissime; 7. quod fals. tut. l. cum quædam; 26.
 in fin. C. de A. T. cum eam necessitas officij efflagitet; arg. l. quis cum ma-
 jor; 14. §. si pater, 10. l. Paulus respondit, 27. §. 1. in fin. de bon. libers. l. 2. in
 fin. C. de calumn. Haud quoq; tenetur, si per valetudinem, vel absen-
 tiam vel aliam justam causam auctor fieri non potuit; l. tutor; 10. h. c.
 sed tum demum, si sine legitimâ causâ auctoritatem denegat; l. si tu-
 tor; 17. eod. vel calumniosam aut supervacaneam litem instituat, sicq;
 ei ratio litigandi non fuerit. Tum si quidem proprio nomine obliga-
 tur, eumq; expensas, in quas condemnatus fuit, de suo solvere oportet;
 l. grotius; 9. §. nec virg; de A. & P. T. l. in solidum; 78 §. 2. vs. nec ali-
 ud; de legat. 2. l. non est ignotum; 6. C. de A. T. Idem statuitur in d. Landrecht
 des Herzogthums Preussen; d. tit. 6. art. 6. §. vlt. ibi, da sichs auch zutrüge/das
 die vormunder von ihrer vormundschaft wegen/oder in schein derselben mitwil-
 lige presentliche handlung oder rechtfertigung fürnehmen vnd oben würden/die
 sollen alle darüber auffgelaufene expens/kosten vnd schäden für sich selbst tragen

- vno darzu willkürlich gestrafft werden. Verum si actor consensu pupilli à
614. tutore datus sit, an per hunc solum revocari potest? Aff. Br. in d. l. actor; n. 9. rat. rem. Dn. Döring d. l. a. vb. actor; aff. 431. Officium quoq;
615. actoris finita tutelâ expirat; l. 1. C. quand. tut. vel cur. Capel. Tolof. qu. 85. nisi ob factam litis contestationem res amplius integra non sit; Tusch.
616. concl. 123. n. 2. b] Si plures sint tutores, auctoritatem omnes simul interponere possunt vniusq; loco numerantur; l. si plures; 9. vs. &
617. cum tutores; de pact. Gilm. l. 2. rer. jud. dec. 42. n. 125. Sed & sufficit, si vel
618. vnus ex ijs, quicumq; etiam sit, auctor fiat; d. l. 24. de A. & P. T. d. l. 4. in pr. l. sequ. in pr. & §. 2. l. quod dicimus; 7. §. 1. in fin. h. t. l. fin. in pr. C. eod. Giphav. d. disp. 6. §. 2. Christin. d. dec. 59. n. 6. Pruckm. cons. 3. n. 20. Quod
619. procedit, quando tutela est penes omnes in solidum; Morl. in empor. jur. p. 1. tit. 1. n. 4. Secus verò se res habet, si inter eos administratio,
620. vel pro regionibus, vel pro substantiæ partibus, divisa sit; cum eo casu quemlibet ratione regionis vel partis sibi conceditæ auctorem fieri oporteat; l. 4. de A. & P. T. alter vero extra administrationem suam accommodare auctoritatem haud possit; arg. l. 3. C. si vn. ex plur.
621. appel. Auct. præjud. d. tit. in fin. Sed quando tale quippiam agitur quod solutionem tutelæ facit, tum omnes auctorari debent, vt quod omnes
622. simul tangit, ab omnibus comprobetur; l. fin. C. eod. Extra talem verò divisionem, tutoris à magistratu loci, vbi pupillus degit, dati munus se ad vniuersum eius patrimonium extendit; l. propter litem; 21. §. licet; 2. de ex. inf. l. 2. C. eod. A. Mascard. de gener. stat. interpr. concl. 6. n. 125.
623. sicq; iste etiam quoad bona alibi sita auctoritatē interponere potest; Br. in l. pupillo; 27. de tut. & cur. & in l. legitimos; 5. de legit. tut. Ang. in §. sed hoc iure; n. 2. in fin. de Atil. tut. Ad iudicia quod attinet, litem tutores, si plures sint, pupilli nomine omnes instituere queunt, dummodo conjunctim agant. Actori quoq; contra omnes pupilli loco experiri licet; d. l. 1. §. 2. de A. & P. T. Si verò vnum duntaxat ex ijs conveniat, tum, illo invito, reliqui contutores defensionem pupilli suscipere nequeunt, ne in plures adversarios desringatur; l. 2. de exerc. act. neve per multos tutela spargatur; cum facilius vnus accipiat actiones; d. l. si plures; 3. §. apparet; 6. de A. & P. T. Bl. in l. 1. C. si vn. ex plur. Gutier. d. p. 2. c. 4. n. 2. In C. J. conclusum ac iudicatum fuisse, quod pupilli nomine vnus tutor conventus alios contutores suos compellere nequeat, vt secum litigent illumq; defendant, testatur A. Præjud. Cam.

Cam. in d. verb. tutela, Verum in electoratu Saxon. expressè constitutum est, vt, vitandæ rædiosæ circa executionem disceptationis ergo, omnes & singuli tutores conjunctim, activè & passivè, pupillorum nomine, iudicium suscipere eoq; nomine tutoria exhibere, aut quando ipsimet iudicio interesse nequeunt aut nolunt, actorem constituere debent, nisi res parum moræ, veluti in impetratione arresti, similive casu patiatur. Tum enim vnus ex ijs admittitur, ita tamen, vt postea in procesu arrestatorio vel simili reliqui etiam contutores tutoriorum exhibitione vel conjunctâ actoris constitutione prius gesta rata habeant ac litem legitimè prosequantur; *d. E. P. vnd B. O. c. von den vormundern vnd derselben actoren.* Si verò nonnulli comparere & agere nolint, iudex ad reliquorum supplices preces eos citabit, vtque officio suo satisfaciant, adiget; *Specul. l. 1. part. 3. tit. de tutor. §. generaliter etiam; n. 18. Berl. d. concl. 16. n. 24.* Quoties etiam vnus è pluribus auctoritatem reliquis præstare prohibet, tum ea efficaciter interponi nequit; cum gestio vnus tutoris nihil valeat, quando præfens alter vetat; *l. consilio; 7. §. vlt. in fin. de curat. sur.* Verus & falsus tutor quando simul auctores fiunt, tum gestum omninò firmum est; *l. 1. §. sed Pomponius; 3. quod fals. tut.* cum regulariter vtile per inutile haud vitari, sed potius hoc per illud corroborari soleat; *l. 1. §. sed si mihi; 5. de V. O. l. 1. in pr. C. de rei vx. c. vtile; 37. Et ibi Muxell. n. 1. de R. J. in 6. Krenberg de sum. stud. qu. 1. membr. 2. Her. de molend. qu. 41. n. 27. Barschamp. in rad. ci. aus. c. 33. n. 88.* Imò auctoritas etiam à falso tutore solo interposita firma manet, si postea verus tutor negotium ratum habeat; *Vves. cons. 3. n. 69. vol. 1.* aut interea dies actionis exierit, aut res vsucapta sit; *l. si falso; 10. quod fals. tut.* Falsus autem tutor is dicitur, qui se simulat tutorem; *l. falsus; 43. in pr. de furt.* sed tutor non est; sicut falsum testamentum, quod testamentum non est, & modius iniqvus, qui modius non est; *l. Paulus respondit; 221. de V. S.* Pro tali igitur quilibet habetur, qui neq; testamento tutor constitutus, neq; lege vocatus, neq; etiam à magistratu datus nihilominus administrationi se immiscet, sive errore, sive sciens, sive in dubio hoc fecerit; *l. 1. de eo qui pro tut.* Falsus quoq; tutor est, qui tutorem jam habenti, extra causam legitimam, tutor superadditur; *d. l. 221.* nec non qui ad certa negotia vel ad certam regionem datus in alijs negotijs alterius regionis rebus auctoritatem accomodat; *l. 1. §. 2. quod fals. tut. Goad*

638. *ad d. l. 221. n. 2. Her. de fidejuss. c. 20. n. 37.* Sed ne bonâ fide cum pupillo contrahentes falsi tutoris auctoritate decipiantur, datur contra hunc illis ex edicto prætoris actio restitutoria; quâ emendetur deceptio & damnum inde passi restituantur; *l. 1. in pr. l. falsus tutor; 11. S. 2. eod. tit.*
639. Si plures falsi tutores auctoritatem accommodarint, eligi vnus potest, à quo solidum petatur. Verùm electione istâ cæteri non liberantur, sed tantum perceptione integri ab vno factâ i. e. si vnus sive electus solidum præstiterit & ideo si vno electo vel nihil aut non totum servatum sit, contra reliquos, in id quod deest, actio non denegatur; *l. novissime; 7. S. fin. & l. sequ. eod. tit. Mejer. d. l. 27. t. 6. b. 11.*

VII.

Ad quem & hoc spectat, quod idem tutor a] accipienti & edenti iudicium pupillo b] auctor fieri possit.

642. a] Litis autem, quæ inter hunc ipsum & pupillum durante tutelâ incidit, ventilandæ ergò, contutor, si quem habet, auctor fieri; *l. si plures; 24. de testam. tut.* aut eo non extante, in ejus locum curator dari debet, vt eadem ritè tractari queat; *l. 1. & t. 1. C. de in lit. dand. tut. S. fin. J. b. t. Giphon. d. disp. 6. b. 10.*
643. Antiquitus litem cum pupillo habens propter eam excusare se à tutelâ nō poterat, nisi fortè de omnibus bonis, aut plurimâ partè eorum, vel de hereditate, vel de statu controversia esset; *l. si duas; 6. S. amplius autem; 18. l. si pupillum; 20. & l. sequ. de excus. S. item propter litem; 4. J. eod.* Verùm hodie nullus eorum, qui obligatas perhibent habere res defuncti, ipsumq; pupillum, aut ejus res, aut etiam, qui apertè obligatus existit, ad tutelam admittitur; *d. N. 92. c. 1. d. auth. minoris; C. qui dar tut.* Olim etiam tutori actiones contra pupillum ab alio rectè cedi poterant; *l. non fit; 12. de reb. eor. qui sub tut.* Hodie verò ejusmodi cessiones in personam tutoris, post susceptam vel depositam tutelam, donationis, venditionis aliove titulo factæ sunt ipso jure nullæ; nec regressum ille habet aduersus eum, qui cessit & pupillus ab vtroq; liberatur; *d. N. 72. c. 5. d. auth. minoris; Bocer. d. disp. 6. 97.*
644. Quando etiam extra iudicium tutor bonâ fide & palàm negotium cum pupillo contrahit, vel res ejus alienari haud prohibitas emit, tum adhibenda est auctoritas contutoris alterius, qui & ipse tutelam administrat; *l. non existimo; 54. de A. & P. T. l. pupillus; 5. in pr. h. t. l. cum ipse; 5. C. de contr. emt. Mantuc. de tacit. & arbig. con-*

big. convent. tom. 1. qu. 487. n. 2. Auct. præjud. d. 1. v. tutor an possit; p. 346.
 vbi ejusmodi contractum accedente contutoris auctoritate initum 649.
 à C. J. confirmatum fuisse memorat. Si item à creditore pupilli res
 ejus tanquam debitoris sui distrahente; *d. l. 5. §. sed etsi; s. vel palam* 650.
 publicèq; factâ ejus auctione rem pupillarem emit; tum quia illud 651.
 interveniente magistratus comprobatione fit, alia auctoritas neces-
 saria haud videtur; *arg. l. fin. in pr. quod met. caus. l. saneimus; 21. C. de A.*
T. VVes. cons. 47. n. 56. v. item tunc intelligitur; vol. 1. Caval. in thesaur. comm.
opin. contr. tom. qu. 234. n. 7. Casum quoq; recenset Fab in C. des for. l. 652.
s. tit. 35. d. 2. n. 7. quo tutor rem pupilli sine contutoris, aut etiam ma-
 gistratus, auctoritate emere potest: nempe si plures defuncti here-
 des rem aliquam hereditariam vndiderint cum pacto de retroven-
 dendo & salvo redimendi jure; atq; ex ijs aliquis decesserit impu-
 bere filio relicto, cujus tutor sit alius coheres. Hic enim suo nomine
 sibiq; soli, citra ullam interpositionem auctoritatis, quoad partem
 pupilli, licitè rem illam redimit; cum jus redimendi sit individuum,
 singulisq; heredibus in solidum ita competat; *l. heredes; 25. §. an ea; 9.*
F. E. vt præventioni locus detur, isq; qui prævenit vel occupat, agendo 653.
totum consequatur; l. si pluribus; 33. de legat. 1. l. fideicommissa; 11. §. sic
evenit; 21. v. vnus igitur, de legat. 3. Onciac. l. 2. Acad. quæst. 41. n. 8. Scheser.
l. 3. qu. 45. n. 10. Mayn. l. 8. c. 15. Pap. l. 11. c. 6. ar. 2. vbi pro firmandâ
 hac assertionem arrepta supremæ curiæ Paris. & Burdegal. ex Charon- 654.
 dâ *l. 2. resp. c. 65. & Lucio l. 9. tit. 2. arr. 3. confert. Nec prior emtor*
 cogi potest, vt partem tantum vni è coheredibus retrovendat; *arg. l.* 655.
communi dividendo; 7. in pr. C. D. d. l. fistulas; 78. §. qui fundum; 2. in fin. de
contr. emt. l. quod finolit; 31. §. Marcellus quoq; 7. de R. E. cum ille partem 656.
haud emturus fuisset; l. tutor, 47. de minor. l. si quâ aliam; 46. de solut. H.
Hartm. l. 2. lit. 22. O. 4. n. 14. Tiraq. de retr. lign. §. 23. gl. 1. n. 8. & seqq. &
de retr. conv. §. 1. gl. 6. n. 30. Chass. ad consv. Burg. rubr. §. 1. n. 39. sub. fin.
Merckelb. in epis. Tiraqu. de vtroq; retr. concl. 52. Tilm. p. 1. disp. 24. l. 12. Me-
 rend. *l. 1. contr. jur. c. 50. n. 10. ac particulari ejusmodi retrovenditione* 657.
 ad communionem, quæ immensas contentiones ac discordias exci-
 tare solet; *l. in re communi; 26. de S. P. V. l. cum pater; 77. §. dulcissimâ;*
20. in fin. de legat. 2. invitus compelleretur, contra juris dispositionem 658.
in l. si non sortem; 26. §. si centum; v. nemo enim; de cond. indeb. l. in hoc ju-
dicium; 14. §. 2. C. D. l. fin. C. cod. Morqvech de bon. divi. c. 2. n. 2. Haud
 etiam

659. etiam tali in casu tutor deterio rem pupilli sui conditionem fecisse videbitur; cum si non redemisset, sed redimendi tempus labi passus
660. fuisset, pupillo æque ac alijs coheredibus res perijsset; cum præscriptio conventionalis cœpta cum majore currat etiam contra minorem, sine spe restitutionis; l. *Æmilius*; 38. de *min.* Planè tutor & pupillo & alijs coheredibus, si quos habet, rem ita redemptam communicare, non tutelæ, sed familiæ eriscundæ iudicio, tenetur; dum ei precium, quod solvit, restituatur; d. S. *an ea stipulatio*; 9. & S. *si vnus ex coheredibus*; 15. v. & *omniò*. F. E. Clam verò, latenter & per interpositam personam tutores cum pupillis contrahere omninò prohibentur; d. l. 54. de *A. & P. T.* d. l. 5. S. *sed si*; 3. & S. *sequi. t. quod dicimus*; 7. h. t.
663. *Panorm. inc. contingit*; n. 3. de *transact.* Nat. conf. 304. n. 8. *Purpurat. conf.* 130. n. 3. l. 7. Darumb denn in etlichen Fürstenthumen vnd Reichsstädten die Vormunder vnter anderen schweren/das sie weder durch sich selbst/noch andere personen/nichts von ihrer pflegkinder güttern an sich bringen/ noch in ihren nutzen verwenden sollen vnd wollen/wie vnd welcher gestalt solches geschehen vnd menschen sinne er dencken mögen; A. *präjud. d. tit. in fin.* In Nörbergen sium R. P. expressè statutum est; das kein Vormund in zeit werender Vormundschaft einige haab oder güter/darüber er vormund ist/weder durch sich selbst noch dnurch andere mit teile personen käufen oder sonst in andere wege an sich bringen sol/es würde ihm denn solches mit erkändniß der Obrigkeit wißentlich vergont/
665. d. R. *tit. 39. l. 9. S. ult.* Gleicher gestalt sollen auch die vormünder ihre güter den pflegkindern nicht verkäufen/vertauschen oder auffsatzen/ auch sonst keinen namhaften contract mit ihnen/ ohne beysein vnd verwilligung ihrer der pflegkinder nächstverwandten freundschaft/schliessen/ auch einig geding/pflicht oder zusage von ihnen nicht annehmen vnd er practiciren; d. R. *Fr. p. 7. tit. 6. S. gleicher gestalt*; D. *Caroli V. Imp. edictum anno 1540.* in Belgio promulgatum prohibet, ne minores tutori, curatori, aut alijs bonorum administratori, eorumve liberis, quicquam è bonis suis immobilibus donent aut testamento relinqvant. Cum autem in eodem expressa vxorum mentio haud fiat, inde dubium aliquando emerfit, an dispositio valeat, quã minor consanguineæ suæ curatoris vxori immobilia legarat; Hancq; rationi edicti adversari supremo senatui Mechlinensi visum fuit; *Christin. dec. 152. n. 3. vol. 3.* Anno illum proximè præcedente
668. supradictus Rex Franciscus I. sanxerat, omnem dispositionem, tam inter vivos quam testamentariam, à minoribus tutori, curatori, administratori, alijsve ejusmodi personis factam ipso jure nullam esse.
669. Quam functionem ex memoratâ ratione, quæ fundatur in *l. qui jurisdi-*

judictioni, 10. de jurid. ad personarum, quas illa exprimit, liberos, uxores aliosve necessarios suprema curia Tolosana porrigere consuevit; *Mayn. l. 2. c. 92.* b] Quod tripliciter fieri posse statuit Br. b. 670. nempe quando tutor duorum pluriumve auctor fit pupillo: 1. vni qui ab alio tertio convenitur, atq; hunc tertium alius causæ nomine 671. convenienti alteri: 2. qui contra tertium agit atq; ab eodem recon- 672. ventione petitur: 3. qui in eodem iudicio agit & alteri pupillo, qui 673. ab hoc convenitur. De tertio hoc modo, ecquid sit legitimus, dubitari potest. Nam L. evidentem *acta* parere ac iudici, loco actoris 674. & rei, vnicam saltem personam obtrudere videtur, nempe tutoris, 675. qui utriq; pupillo accipienti & edenti iudicium auctor fit. Talis autem foeda confusio in quibuslibet actibus; *l. fin. v. hac. servè, C. de legit. 676. sur. N. 1. c. 1. §. 1. vers. inordinatum; & ibi gl. in verb. confusum; Reinking de retr. conf. qu. 2. n. 6.* præsertim vero judicialibus, maximè vitanda est; 677. *c. cum dilecta; de rescript.* adeò vt equum per caudam frenare dicatur, 678. qui ordinem in ijs negligit; *Men. conf. 51. n. 3. vol. 1. VVarem. ab Ehrenb. l. 1. de soder. c. 140. & seqq. Parib. litigs. l. 1. c. 15. n. 4. II.* Ut nemo simul 679. iudicis & litigantis officio ritè fungi potest; *d. l. 20. ita. qvoq; vnus & idem actor & reus esse nequit; l. inter litigantes; 62. de iudic. III.* Hâc 680. ratione alter vter pupillorum, cui tutor minus faveret, legitimo præsidio destitutus facile præsentissimo periculo exponeretur, cum tamen tantò cautius agendum sit, quantò majus periculum è lite imminet; *c. vbi periculum; in pr. de elect. in 6. IV.* Tantum qvoq; huic 681. ratione iusti tutanimis necessariò decederet, quantum alteri tutor patrocínio suo adicere conaretur; *arg. l. in vicem; 43. de hered. instit. l. si qui in gravi, 3. §. si cum omnes; 4. de Sc. silan.* Et quemadmodum homines naturâ itaferuntur, si duos ad pugnam procedere intelligunt, vt alteri eorum magis faveant, lætamq; victoriam precentur: ita idem qvoq; in pugna illâ forensi, quæ inter litigantes est, evenire solet; *Mayn. l. 1. c. 86. n. 2.* eòq; minus vnus utriq; certanti assistere patrocínio suo potest. V. Absolum est vnum tutorem utriq; pupillo æqvè 683. obstrictum, vni ad iudicationem, alteri vero condemnationem eadem perticiâ admetiri velle; *l. licet; 42. §. pen. de procur. eumq; cui necessitas tuendi incumbit, qvoad vnum pupillorum hoc agere, vt contrarius effectus proveniat; Brun. de statut. c. 7 n. 11. VI.* Hac 684. ratione conscientiam tutoris naufragium pati oporteret; vtpote qui sciens

685. sciens prudensq; altervtri pupillo injustam causam foventi auctor fieret; *Fr. Bald. l. 1. de consciens. c. 15. n. 2. VII. Juramentum calumnie eandem ob causam, vtriusq; pupilli nomine, in tutoris animam haud præstari potest; gl. hic l. m. & in l. 2. §. quod observari; 2. lit. q. vs. vnus sis*
686. tutor, *C. de iurejur. propt. calumn. vbi ob solā hanc rationem concludit, juxta jus novam, quo jusjurandum propter calumniam datur, definitioni huic Marcianæ quoad tertium illum modum minimè locum*
687. relinquvi. VIII. Ipsa juris ratio respuit, vt munera tam diversa vnus idemq; tutor suscipiat; *l. pen. de O. adfess. l. si plures; 9. v. vnus difficile est; de past. d. l. 5 §. item; 2. de A. & P. T. l. ille a quo; 43. §. tempestivum; 4. ad SC. Treb. l. hac parte; 10. C. de prox. sac. scrip. c. quia nonnulli; 3. de cler. non resid. c. cum singula; 32. de præbend. in 6. Geil. 1. O. 44. n. 11. Nec facile cre-*
688. dendum est, duobus actibus peragendis vnum sufficere; *l. nemo; 14.*
689. *§. 1. C. de adfess. IX. Nihil omninò obstat, quo minus tali in casu, æquè ac quando ipsi tutori cum pupillo lis est, alteri, cui minus favet, cura-*
690. *tator ad litem detur; arg. d. l. 1. C. de in lit. dand. Verum hisce non obstantibus magis est vt dicamus, quod accipientis & edentis judi-*
691. *cium idem tutor vtriq; pupillo rectè auctor juxta prædictum tertium*
692. *modum tum etiā fiat, quando vnus ab altero convenitur. Hoc enim ex ipso Marciani responso satis patet. Haud tamen ille ad hos-*
693. *ce casus pertinet; quando vel vtriusq; mutuo litigantis pupilli no-*
694. *mine tutor ipsemet iudicium suscipere vel utiq; unicū tantum acto-*
695. *rem coostituere vellet: Nam ad agere & ad defendere, tanquam con-*
696. *tradictoria, in vno tutore, atq; in eadem causā concurrere nequeunt;*
697. *§. S. Wenn. warhaffter vnd gegründeter bericht vom erregten præcedenz vnd primogeniturstreit §. kläger vnd beklagte; ibi, zwei wiederwertige vnd miteinander spaltige parthenen in vormundschaft nicht verireten können. Ac defensio,*
698. *ceu individua, atq; in faciendo consistens, pro parte præstari nequit;*
699. *l. eadem; 4. in fin. l. stipulationes; 72. in pr. v. idem puto; l. in executione; 85.*
700. *§. in solidum; 5. & l. cum ex causā; 139. de V. O. Constat itaq; illum de-*
701. *fendere non videri, qui in totum non defendit; l. si sine; 9. §. si defensor;*
702. *4. de interrog. Tutorisq; officium, quod maximam partem in tuendo*
703. *consistit, individuum censetur; arg. l. 1. de A. vel O. H. l. neminem; 4. de*
704. *leg. 2. Multa quoq; in iure nostro exempla passim occurrunt, quibus*
705. *probatnr, quod eiusmodi in casibus, quando vna eademq; persona*
706. *operas suas diversis honestè præstare nequit; sufficiat, vt vel vnum*
707. *duntaxat*

Sunt taxat vel etiam neutrum ex ijsdem iuret. Sic vafallus à duobus
 Dominis feuda recognoscens, si inter hos bellum oboriatur, atq; v- 698.
 terq; ab eo servitia exigat, vni tantum, nempe antiquiori servitio te-
 netur; *c. contra omnes; huc fin. lex. 2. F. 28.* adeò, vt in hujus servitio po- 699.
 steriorem licitè offendere queat; *c. imperialem; §. 2. v. illud quoq; de*
P. F. A. per Frid. 2. F. 55. Schn. de feud. p. 5. n. 96. S. brad. p. 6. c. 5. n. 4. H. Piff.
qu. 47. n. 36. p. 2. l. 2. Eadem ratione is, qui cum pluribus fraternitatè 700.
 contraxit, si postea hi invicem bellum gerant, vni solum nempe ei,
 cujus primò frater factus fuit, assistere debet; *arg. l. in operis; 26. locat.*
Muscul. in disp. de confrat. concl. 50. Pati modo advocatum, qui diverso 701.
 tempore duobus monasterijs operas suas locavit, vni tantum, nempe
 ei, quod prius illum conduxit, patrocinari debere concludunt Castl.
in d. l. in operis; n. 2. Alex. in l. filiosfamilias; §. si viri in quingvennum; n.
56. sol. matr. Ex eodem fundamento decidit Bl. *in l. in adoptionem; C.* 702.
de adopt. bello captum à duobus, quorum vnus alterum in capiendo
prævenit, vni solummodo, nempe ei, qui prius cepit, ad partitionem
obstringi. Rectè quoq; à quibusdam traditur, si duo pluresve ab eo 703.
dem in protectionem recepti concurrant inter seipos conflictantes,
neutrum à protectore iuvandum esse; arg. c. deniq; 14. qu. 5. gl. in c. fin.
de postul. synoz. in disp. de jur. protect. §. 12. Hoping. d. differ. conct. 42. l. c.
cum tali in casu protector vnã partem iuvando alteram offendisse 704.
sicq; quoad hanc à debito protectionis munere recessisse videretur;
Mager. in d. tr. c. 13. n. 433. Subditis duorum pluriumve dominorum, 705.
 qui invicem bellum gerunt, nulli auxiliari obstringitur; *Mant. de jur.*
int. dom. & subd. c. 5. n. 23. Exempli admodum illustris quoad tutelam 706.
 meminit M. Baccus, à Baccensibus attestans Serenissimum tutorem
 nomine illustrissimorum pupillorum, qui litem in imperiali aul. ha-
 bebant, iudicium neq; edere neq; accipere voluisse, sed consiliarijs
 vtriusq; ducens aulæ clementissimè in iunxisse, vt, momentis contro-
 versi negotij probè perpensis, omnia, quæ Celsissimorum principū
 suorum nomine necessaria forent, vtrinq; fideliter in iudicio pro-
 poni curarent. Idq; perinde fuisse, ac si ille vtriusq; pupillis peculiari- 707.
 ter curatores ad litem illam aut actores constituisset, concludit Ne-
 genmüll. *in V. A. sup. ead. contr. pag. 64. v. nec est absurdum;* cum con-
 siliariorū auctoritate omnia fere agantur, eorumve consilio ac p. u- 708.
 dentia principis minoris ætatis optimè succurratur; *Ruland. in dec. jur.*

709. *contr. qu. 1. Bels d. diff. 4. b. 22.* ipsiq; ejus vice ac loco sint; *Scip. d. dec. nr.* Majorq; præsumitur esse prudentia & experientia in pluribus consiliarijs, quibus generis splendore magnificis, virtute eminentibus, auctoritate gravibus & eruditione præstantissimis secreta principum creduntur; *Dux. de Pasc. in aulic. pol. reg. 12. Norderm. d. disp. b. 82. lit. b.* quive ipsimet tutoris auctoritate actorem constituere & optime instruere possunt; quam in unico actore, quem ipsemet tutor constitueret. Nec juri adversum est, ut in supremis curijs emergens quoad tutoris auctoritatem defectus per aliquem pollens quiddam suppleatur;
710. *Verat. dec. 323. n. 7.* Sic suprema curia Tolosana acta in judicio cum minore, qui ætatis defectum allegare neglexit, nullumve curatorem ad litem habuit, haud penitus cassare, sed è peritis procuratoribus illi curatorem litis adjungere, atq; huic acta communicare consuevit; ut ex ijs perspiciat an minor aliquid egerit vel omiserit; quod causæ ejus noceat. Si itaq; nihil tale in actis deprehendatur, defectus prædicto modo correctus & reparatus censetur; ac confirmatâ prioris judicis sententiâ minor nonnunquam in expensas condemnari solet;
711. *Mayn. l. 3. c. 44.* cum pro indefenso non habeatur, qui justâ defensor e caruit; *arg. l. si præses; 6. C. quom. & quand. jud. Ruin. cons. 160. n. 31. l. 1. Grat. tom. 4. disc. for. 6. 668. n. 25.* Ex quibus etiam facile patet, quid ad rationes dubitandi superius adductas responderi debeat; cum eorum demum militarent, si ad prædictum tertium modum alteruter jam expositorum casuum referretur. Quare proluxa earum refutatio merito hic omittitur.

VIII.

Sed hoc utrum ita sit, si bis auctor factus sit tutor, an & una auctoritas sufficiat eo animo, a] ut ad utrumq; pertineat. Pomponius b] quidem dubitavit, c] Marcianus d] verò fortiter defendit e] sufficere unam auctoritatem, f]

715. a] Quem semper in quolibet actu maximè attendi convenit; *l. scire; 13. §. 2. v. sed etsi. de excus.* cum ille præcipuum titulum in contractibus quam ultimis voluntatibus locum obtinens; *l. obligationum; 3. §. c. de O. & A. l. heredes meæ; 57. §. 1. ad SC. Treb. Grævel. dec. 5. n. 2.* potissimum hoc, quod agens intendit, non verò ultra ejus mentem operari debeat; *l. si quis intentione; 66. de jud. l. non omnis; 19. in pr. de R. C. l. Casus;*

36. in fin. de legat. 3. l. Labeo; 7. S. 2. de sup. legat. l. possideri; 3. S. Neratius;
 de A. vel A. P. Medic. de LL. & stat. p. 2. qu. 10. n. 7. Mantio. de conject. vltim.
 volunt. l. 4. tit. 2. n. 4. Ronchegal. ad l. 3. in pr. n. 27. de duob. reis. Rebuff. tom.
 3. comment. in const. reg. Gall. tr. de ma. poss. p. 230. n. 52. Kremb. de sume. stud.
 qu. 1. membr. 4. n. 89. Sicq; idem quoad causas tutelarum obtinet, pro
 ut etiam in sequenti illustri casu ita observatum fuit: Tutor principis
 finitâ tutelâ huic apochæ formam transmiserat, cujus clausulæ ali
 quot dubium movebant, ac si fortè inde libero principis statui ali
 quid periculi contrahi posset. Ille rogatus, vt tales clausulas omitte
 ret, respondit, se non alio animo ejusmodi apocham expetere, quàm
 vt ipsemet ac heredes ratione gestæ tutelæ eo modo securi redde
 rentur, quem jus & æquum flagitarent; ne utiqvam vero hac inten
 tione, vt principem, qui sub tutelâ fuerit, ad ea obstringeret, quæ
 principali statui seipsum freyen Fürstenstand illicitas compedes injicerent.
 Quâ animi declaratione factâ princeps quoq; mentē suâ ita exposuit:
 Das er mit solchem freundlichen erbieten vnd etklärung/ weil es diesen billlich:
 vnd rechtmäßigen verstand haben sollte/ vmb vertrewlicher correspondenz willen
 zufrieden vnd begnügese fen/ vnd darauff die vberschicte Notul zu des Herrn vor
 etion vnd freundlichen gefallen in obgemeldtem verstandt vnd mase volziehen vnd
 dargegen die abret: vnd einräumung gewärtig sein wolte. Consultus enim
 videbatur in tali animi declaratione acquiescere gratamq; tutori
 mentem transmissæ formæ confectione demonstrare, quàm conce
 ptis è verborum cortice scrupulis intempestivè traditionem apochæ
 remorari: præsertim cum ex animo liberationem petentis ac libe
 rantis interpretationem accipiat; sig. l. fin. C. de cond. indeb. Danhoud.
 de tut. & cur. liber. c. 1. n. 17. Sic quoq; quoad tutelam animus quondâ
 obtinuit supradicti E. P. Ludovici Barbatî, legem illam filio in testa
 mento dicentis, vt à tutore finitâ tutelâ ad gerendum res electorales
 non admitteretur, nisi & jurato & datis literis illi promitteret, se
 omnia servaturum, quæ pater iusserat, quæve, citra omne dubium,
 non ad deminutionem electoralis status sed ejus dem confirmationē
 ex paternâ provisione maximè spectabant; Gosh. d. l. 7. cl. 4. repl. 11 p.
 580. Si autem non eo animo tutor auctoritatem præstet, vt ea ad y
 trumq; pupillum simul pertineat, in ejus intentione acquiescendum
 est, vt bis seu distinctâ vice, nempe seorsim pupillo judicium accipi
 enti atq; etiam seorsim alteri illud edenti auctor fiat. A merâ enim

Explicatio L. accipientis 15.

- ejus voluntate dependet, vtrum hoc bis an semel perficere velit.
722. b] Descendens cupiditate, quam solam vivendi rationem optimam in 78. ætatis annum duxit, memor sententiæ ejus, qui dixisse fertur, *κάν τὸν ἑπὲρον πόδα ἐν τῇ σωρῶ ἔχω προσμαθεῖν τὶ βελοῖσιν* i. e. etiam si alterum pedem in tumulo haberem, non pigeret aliquid addicere; *l. apud Julianum; 20. de fideicom. libers.* insigniq; sedulitate LL. peritissimus evasit, ac doctrinâ Papiniani imbutus D. Alexandro Severo acceptissimus consiliarius fuit; *Ruil. in d. 17. pag. 364.* De quo optimo principe memoratu admodum dignum refertur, quod nullam constitutionem promulgavit, nisi a dhibitis prius in consilium 20. Jurisperitis, ac 50. doctissimis, sapientibus & disertissimis viris; atq; eo quidem modo, vt per sententiam singulorum iratur ac scriberetur, quidnam quisque dixisset, dato tamen spatio ad disquirendum cogitandumq; priusquam dicerent, ne de rebus arduis ex tempore respondere cogerentur; *Rival d. l. 4. p. 245. Keller. de O. juridp. l. 1. c. 1. p. 17.*
724. Floruerunt sub eo præter Pomponium multi clarissimi JCTi, quos adeo in deliciis princeps habuit, vt eos parentes suos nominaverit;
725. prout patet ex *l. ex Divi; 4. C. de locat.* Sicq; tum temporis verè JCTorum fuit aureum seculum; *Bemkendorf. ad l. 1. p. 1. n. 7. de R. J.* Illud
726. quoq; Pomponij extat singulare in legitimam scientiam beneficium, quod omnes ad Julianum vsq; peritos juris diligenter collegit *l. 2. de O. J.* multosq; eruditissimos libros conscripsit, qui ex compilatoribus plurimum profuerunt. Auctoritatis, quam inter veteres JCTos
727. habuit, indicia haud levia in *l. l. J. 44. S. an G. usq; de R. N. l. Julianus; 20. de J. D. l. siego; 26. de A. vel O. H.* occurrunt; in quibus JCT. Paulus responsa sua Pomponij aliorumq; juris coryphæorum auctoritate firmat. Male tamen ex illis, atq; alijs nonnullis J. V. textibus, præsertim verò *l. vii. in pr. vs. sans crebrior; de O. quest. l. si idem; 11. in pr. de jurid. l. ahibetas; 4. in pr. de his qui. not. inf. d. l. scire oportet; 13. S. 2. v. sed vsq; maxime; de excusat. l. vastum est; 12. S. sed si fundus 27. de instrum. vel instrum leg. l. fin. S. lex enim. C. de fideicom. c. vic. dist. 20. c. 5. dist. 64. c. 5. de canlit. c. prudentiam. in pr. vs. cum integrum; de O. & pot. jud. deleg. inferunt Sæm. ad pr. J. de Obl. quæ ex del. Harprecht in pr. J. de R. D. Geil. l. 1. O. 153. n. 3. Græv. in prox. concl. Pr. jur. n. 116. & seqq. alijs plurim; communes DD. opiniones necessariam juris auctoritatem obinere judicand; secundum eas pronuntias tenent; adeo vt, si hoc facere neglexerit, sententia*

sententia æquæ nulla sit, ac si contra jus scriptum prolata fuisset. Male
 iem asseritur à Br. in d. *ult. pte. prope fin. n. 9. C. de pœn. jud. qui mal. jud. quod* 728.
 iudex contra communem opinionem pronuncians litem suam faci-
 at; à Corat. in thesaur. comm. opin. in præfat. n. 30. quod ided alijs pœnis 729.
 complucibus subijciatur; à Galiula in reper. l. censurio; 15. n. 291. de V.
 & P. S. quod communis opinio legi æquiperanda sit, ejusq; virtutem 730.
 ac vim sortiatur: sicq; iudicibus, advocatis, litigantibusq; imperet,
 vetet, permittat, eosq; puniat; atq; à S. Med. in tr. de LL. & stat. p. 2. qu. 731.
ult. n. 7. quod eandem illa cum consuetudine auctoritatem obtineat.
 Huic hæresi addicti inculcant etiam in concursu suarum opinionum 732.
 communium: magis communem præferendam esse; cum nonnulli è DD.
 more venatorum feras, donec illas capiant, insectantium, captas ve- 733.
 rò parum curantium, receptas à pluribus sententias novis argumen-
 tis impugnare novamq; opinionem subinde inducere summa ope
 ritantur: Id facile illos efficere posse ij. autumant, cum tanta juris 734.
 nostri amplitudo sit, vt in eo bos herbam, canis leporem & ciconia
 lacertam facile inveniat: Neviz. in sylv. nupt. l. 5. n. 12. circa fin. atq; v-
 nius Doctoris sententiam mox alij. magno numero approbent; c. cum 735.
in juventute; S. vnde nos; de purgat. Can. more avium ad anterioris vo-
 latum sequentium, aut ovium, primà præfultante, gregatim profili- 736.
 entium ac pergentium, non, quæ eundum sit, viâ, sed quæ iitur; Senec.
de vit. beat. c. 1. Dec. conf. 481. n. 12. & Conf. 499. n. 12. Kn. de vest. pact.
p. 3. c. 1. n. 370. & de S. non provoc. jur. v. jus; c. 5. n. 96. vbi etiam post Ri- 737.
 pam notat, in tali concertatione, si quis exclamet adductam à se opi-
 nionem communem, mox alterum de communiiori, tertium de communi. s. s-
 mâ gloriari; sicq; magnum verbûm haberi apud DD. ignorantes, si 738.
 quis dicat, *hec est communis opinio*, quâ se non minus ac mortales quon-
 dam in fabellâ Aristidis communi Mercurio indigere statuunt; Eras- 739.
phil. 2. cent. 1. ad. 85. Alij verò, qui ex jure certo jus incertum æstimant,
 non attentâ communi DD. opinione, rectius sentiunt: quos magno 740.
 numero allegat & sequitur Nebelcr. *dec. 1.* cum non ex multitudine au-
 ctorum illud, quod melius & æquius est, judicari debeat; l. 1. §. sed
mag; 6. C. de V. F. E. §. 1. in pr. F. de O. F. vbi iudex jubetur, ne aliter judi-
 cet quàm LL. constitutionibus aut moribus. Sic in O. C. *F. p. 1. lit. 13.* 741.
 iudici & adfessoribus præscriptum legitur, ne ex proprio nudoq; ar-
 bitrio, sed ex LL. constitutionibus publicis, & probatis consuetudi-
 nibus,

742. nibus, jus dicant. Ac graviter admodum Dn. Præs. in *tr. de jur. vet. con-
tr. verb. injur. part. 3. b. 58. l. f.* memorat, se à primis juvenilis ætatis
annis, cum ad studium juris se contulisset, quoties supradictos pes-
simè olentes DD. adversantium ructus inter legendum obfenderit,
cum horrore & admiratione obstupuisse, nec vnquam epulas hasce
rancidissimas, *quæ falsum, injustum & iniquum in iudicando velint vero,
iusto & æquo præferri*, concoquere potuisse; inprimis in foro Christia-
norum ejusmodi voces visas sibi fuisse intolerabiles. *c]* Dubi-
tandi occasio inde existit; 1. quod solemnitas toties formaliter ad-
hiberi debet, quoties à lege requiritur; cum eâ deficiente actus cor-
ruat; *l. si veritas; 23. C. de fideicom.* Atqui extra omnem controversiam
est, quod æquè pupillo, qui iudicium accipit, ac alteri pupillo illud e-
denti, tutor auctor fieri teneatur. Quare vna auctoritas haud suffi-
ciet, sed his ac distinctè tam auctori quàm reo eam fieri oportebit.
744. 2. quod solemnitas non ab animo dependeat, neq; voluntas alicujus
efficere possit vt solemnne sit, quod verè non est; *Men. l. 2. præf. 45. n. 15.*
745. 3. *v. quæ tamen solemnitas;* 3. quod in quolibet actu præter voluntatem
agentis facultas etiam & legitimus agendi modus requiratur; *arg. l.
si queramus;* 4. *qui test. l. 1. de J. C. Petr. de pot. princ. in process. n. 5. Colleg.*
746. *JCe Jngolstad. int. resp. Cothm. resp. 7. n. 180. v. 5.* Cumq; is, cui plura ac
diversa negotia expediunda incumbunt, hanc facultatem minimè
habeat, vt de vnâ fideiâ duos parietes dealbet, eundemq; calceum
omni pedi inducat; ideò etiam tutori, qui tali in casu rationem vtri-
usq; mutuò litigantis pupilli habere debet, haud permissum erit, vt
vno collyrio vtriusq; oculis mederi studens; *Part. litig. l. 7. c. 9. n. 36.*
747. vno verborum tenore vtriq; simul auctor fiat. Verum responderet,
à nullâ lege requiri, talemve solemnitatem præscribi, ut tutor ejus-
modi in casu necessariò bis, sive separatim pupillo iudicium accipi-
enti, & seorsim alteri pupillo illud edenti, auctor fiat. Quare libero
ejus arbitrio relinquitur, vtrum conjunctim & vnâ vice vtriq; an
vero peculiariter cuiuslibet eorum auctoritatem accommodare velit,
in ejusq; animo acquiescendum omnimò est; ex quo liquet quò fine
illam interposuerit; nempe num ad vnum tantum vel an ad vtrumq;
spectare debeat. *d]* quem inter discipulos Papiniani, consiliarios
D. Alexandri, sicq; Pomponij collegas nonnulli referunt; *Rutil. d lib.
pag. 350. Rival. d. hist. l. 5. p. 277.* Hujus scripta disertis verbis D. Justinia-
nus præ-

aus prædictis compileribus commendavit; d. S. sed neq; 6. C. de V. 749.
 f. E. Inter quæ etiam quinque libri regularum juris fuerunt, è quorum 750.
 secundo responsum hoc petitum satis arguit, quod licet collegis mu-
 neris publici societas non mediocrem vinculum ad animorum con-
 junctionem afferat, neq; vlla iustior neq; gravior causa necessitu-
 dinis reperiri possit, quam conjunctio sortis, quam provinciæ, quam
 officij; Cic. l. 3. epist. fam. 4. adeo ut iudex legitimè recusetur, qui ad-
 versa partis collega est; Mayn. l. r. c. 82. nihilominus tamen Jcto ob
 rationum momenta à collegæ sui opinione liberè recedere liceat.
 In legitimâ enim scientiâ filius à patre dissentiens pietatem minimè 753.
 lædere videtur; arg. l. dedi tibi; 3. S. sed si servus; 7. de condict. caus. dat.
 cū quamlibet affectionem veritati cedere oporteat; Kn. de vest. part. p. 1.
 §. 2. n. 33. e] Pro cuius adsertione sequentes rationes militent; 754.
 n. quod in quolibet negotio finis, ad quem id tendit, inspiciatur;
 l. cum aurum; 19. S. perveniamus; 13. de aur. & arg. Decian. resp. 4. n. 32.
 vol. 3. actusq; semper reguletur à fine, in quem dirigitur; l. si n. 63. S. 3.
 v. nemo enim; de A. R. D. 4. l. verum; 39. in pr. de fure. Si autem finem huius
 negotij, quo tutor unam auctoritatem eo animo interponit, ut suffi-
 ciat utriq; pupillo, tam accipienti quam edenti iudicium, pementis 757.
 contemplerur, facile apparet, cum nullum aliud esse, quam hunc,
 ut brevissimis manu; arg. l. licet; 43. S. r. de J. D. promtè hoc daret, quo
 ad pertegendam iudicij telam carere nequeunt. Tale itaq; negotium
 talisve actus juri minimè adversatur. II. Actum agere, præsertim in 758.
 iudicio, maximè inconveniens est VV. Ant. d. 11. concl. 48 n. 157. omnisq;
 inutilis circuitus in eo vitari debet; Monter. dec. 36. n. 18. Rosenh. d. concl. 759.
 10. n. 38. At si tutor, qui semel tali animo auctor factus fuit, ut aucto-
 ritas ad utrumq; pupillum pertineret, cogatur alterutrius nomine
 denuò auctor fieri, sicq; bis auctoritatem interponere, tum eorum
 choro accederet, qui rem actam agere morantur. Quare superflui-
 tate hæc minimè gravandus erit. III. Unicus actus unave ejusdem 760.
 solemnitas sufficit, quoad facta diversa; sed tamen ita comparata, ut
 una esse & stare possint, ac veluti correspectiva videantur; l. pater &
 filij; 20. de V. & P. S. l. Titia; 13. S. 1. de V. O. M. Pist. conf. 11 n. 51. vol. 2.
 At qui hæc duo facta, nempe ut unus pupillorum iudicium accipiat,
 alter vero edat, prædicto modo comparata sunt. Quare ipsdem uni-
 cus actus seu una auctoritas omnino sufficit, nempe ut una verborum
 formu-

- formulā, vñā oratione vtriq; pupillo aut potius litigantibus inter se pupillis auctoritatem tutor præstet; *Cosb. hic lit. b. Dn. Nau. hic n; i. Ber-16ch in repet. jur. part. 1. tit. auctoritas n. 30.* f. Sed præter hanc, vt pupillus ritē suum peragat, interdum etiam alia requiruntur. Manu-
 761. missurus enim facti sui causam apud consilium ex L. *Æl. Sentia* probare tenetur; *d. l. 9. § 1. v. hoc amplius h. 1. § eadem lege 14. J. qvib. ex. auf.*
 762. *manumitt.* Prædia similesve res pupillorum auctoritate tutorum distrahi nequeat; nisi vt id fieret parentes testamento vel codicillis caveant, æsq; alienum tantum sit, vt ex rebus cæteris non possit exolvi, atqve magistratus præviā cognitione decretum interponat; *l. 1. l. magis puto; § non p. ssm; 9. vbi gl. & § si as. alienum; 14. de reb. cor. l. lex qua; 22. C. de A. T. l. minorum; 6. C. de præd. & al. reb. min. d. X. Q. W. de an. 1548 & de anno 1577 d. 5.* Item dast er, adeo ut tutores tale quippiā
 763. haud demonstrantes minimē securi sint, etiam si princeps alienationi consentiens eam fieri permittat. *Nebelsa. des. 7.* Prætori enim non li-
 764. berum arbitrium datum distrahendi res pupillares, sed ita demum si æs alienum immineat; *d. § 14. l. as. alienum; 12. C. d. tit.* Atqve ob hoc
 765. causā cognitā prædiali decreto alienationem rei pupillaris fieri posse DD. *Dioclet. & Max. m. in l. as. alienum; C. de præd. & al. reb. min.*
 766. rescripserunt. In C. J. qvoad ejusmodi casus str. etē expendi solere, an hæc quatuor intervenerint, notat d. *Auct. præjud. tit. pupillus p. 298.* 1. auctoritas tutorum, 2. cognitio causæ, 3. decretum iudicis, 4.
 767. subhastatio. Præterea si bona alienanda magni momenti sint, tutores jurare oportet, prout ex sequenti sententia *19 Aug. an. 1575.* prolatā patet; *Auff D. Alexander Reiffstods von wegen Herrn H. von E. Graffn zu S. Herrn zu S. Frauen Z. vnd Frauen X. von J. hender Frauen vnd Wittiben zu S. als verordneter vnd bestätigter vormunder vnd vormunderin Herrn E. von J. Herrn zu S. vorbrachten gewalt vnd supplication ist erkandt: wofern ermelter Reiffstod in kraft jetztverhettes seines gewalts vnd in nahmen benielter vormunder vnd vormunderin einen E. zu Gott vnd auff das heilige Evangelium schwören wird/ das er angezogenen ver. auff vnd verenderung derer güter/ so gedachtem minderjährigen H. E. von J. zupending nützlicher zuthun sen denn zwunterlassen/ das sie auch die jenige güter/ so bertur. in minderjährigen H. am weitesten entlegen vnd ihm am wenigsten nuzen/ dar durch auch seine Stam: o. er andere häuser nicht enthlöst oder geschwedt/ ihe nach gelegenheit der Reuffer/ die ihnen dorstehen/ bis auff 12. tausend fl. werth/ verkäufen/ dar zu die kauffsumma zu abzah lung der auffgewachsenen pensionen vnd schulden/ vnd sonst in gemein nützlicher anlegen wollen/ denn so gedachter minderjähriger Herr E. die berichte güter überverkauft innen behielte/ das solches gehört werden/ vnd alsdann anst obangelegte*

Gelegte Supplication ferner ergehen sol/was recht ist; *Barth. d. p. 5 p. 92 f. Alienatorum autem sine iustis solemnibus immobilium pupilli restitutio* 768.
sine clausulâ præcipi potest; d. Auct. Præjud. tit. alienatio, p. 12. Diff. Geil. l. 2. O. l. n. 18. Berl. dec. 149. n. 12. qui putant ejusmodi alienationem non 769.
planè nullam sed duntaxat imperfectam esse. Si bona alienanda sub aliâ jurisdictione sita sunt, alibi vero pupillus degat, domicilij magistratui 770.
convenit decretum interponere; d. l. 5. S. illud quæri; 12. cum tutor ad univèrsum patrimonium datus credatur; l. certarum; 12. l. propter li- 771.
tem; 21. S. licet: 2. de excus. S. datus; 17. F. eod. Br. in l. legitimus; n. 2. de legit. tut. Geil. l. 2. O. 123. n. 6. Thilm. de Benign. in apospasm. prodrom. dec. 5. vol. 8. n. 17. Marta de jurid. p. 4. cent. 2. cas. 148. n. 10. nisi ob contradi- 772.
ctoris factum per ministros judicis immisionem fieri oporteat. Tum siquidem & magistratus, sub cujus jurisdictione bona sita sunt, jus-
fus requiri debet; Br. d. loc. arg. l. cum vnus; 12. S. 1. de reb. auct. jud. Sed & ad domicilij magistratum spectat confirmatio tutorum alij etiam 773.
jurisdictioni subjeutorum; Cothm. resp. Acad. 23 n. 19. & n. 53. vbi approbatorix Jctorum Francofurtensium ad Viadrum & Lipsiensium
sententiæ referuntur. Nec obstat § sed hoc jure utimur; 4. F. de Atil. tut. 774.
Quemadmodum enim hoc verum manet, quod regulariter magistratus, secundum suam jurisdictionem, tutores dent: ita quoque rectè
statuitur, quod supra jurisdictionem suam haud jus dicat, qui forensem pupillo sub suâ jurisdictione degenti tutorem testamento vel lege datum confirmat. Confirmatio enim ab ipsâ constitutione dif- 775.
fert; l. & quia; 6. & ibi gl. lit. u. v. dic. ergo; de jurid. Imò etiam non
municeps tutor dari potest, dummodò municipi detur; l. etiam; 10. de 776.
tut. atq; magistratum municipale collegam suum, in quem tanquam parem nihil imperij habet, tutorem dare posse non est dubiù;
L. vbi; 19. de tut. & cur. dat. Quos textus expendit atq; cum allegato 777.
§. conciliat Bachov. d. d. 4. lit. f. Rectè quoque; ad. l. vn. C. vb. per tut. Gothofr. l. X. notat, si pupillus in vnâ ciuitate originem, in aliâ 778.
domicilium, in aliâ patrimonium habeat, domicilij, à patre vltro electi, non fortuito delati, magistratum præferri judici originis, multò magis patrimonij, administrationemq; tutoris à prædicto magistratu dati ad omnia bona extendi, & tamen à rerum pupillarum iudicibus curatores bonis rectè dari, vt quot iudices illarum fuerint, totidem curatores possint constitui. Atq; ita ad curatores dispositionē

M

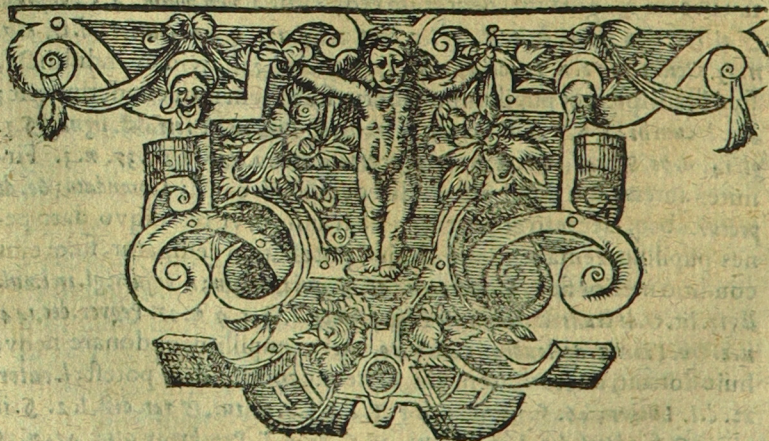
L. pupill.

779. l. pupillo; 27. in pr. de tut. & cur. nec non d. l. propter litem; refert. Indeq; etiã nonnulli eo casu, quo curatores bonis dati sunt, vtriusq; magi-
780. stratus decretũ requirendũ & interponendũ esse arbitrantur; Goth. d. resp. 13. n. 4. arg. d. l. Furi peruos; 30. S. cum oriundũ; 2. de excus. d. l. si prædium; 16. C. de præd. Talibus autẽ curatoribus instructo pupillo ad ea,
781. quæ solemnitatẽ juris desiderant, explicandã nihilominus tutore auctore opus est; l. curatorem; 19. h. 1. l. vlt. in fin. C. de in lit. dand. tut. veluti ad hereditatis aditionem; l. cum in vnã; 17. in fin. de appell. Sed &
782. bonis pupilli per plura loca dispersis, nonnunquam tutor vniverfo alicujus loci patrimonio datur; veluti rei Syriacæ vel Africanæ, quasi administratio tutelæ esset diversa; l. si rramen; 15. de testam. tut. l. inter tutores; 36. de A. & P. T. l. 2. C. de per. tut. l. fin. C. si ex plur. tut. Porro nec solã tutoris auctoritate immobilia pupilli, sine decreto; hypo-
783. thecã subijci possunt; l. si pupillorum; 7. S. si prætor; 3. & S. si obligavit; 5. de reb. eor. qui sub tut. l. pen. C. de his qui ven. l. fin. C. de reb. al. non alien. d. S. Item daß er; ibi, verpfänden. Idq; adeo verum est, vt etiam prædium à pupillo emtum hypothecã supponi nequeat, donec precium solvatur, nisi illud aut fisci aut alius pupilli nomine venditum fuerit;
784. l. 1. S. fin. l. 2. & l. sequ. de reb. eor. qui sub tut. Gut. d. 17. p. 26. f. n. 36. Trent. l. 2. ref. 9. de min. n. 7. Rauchb. p. 1. qu. 6. n. 22. 23. 24. & seqq. Finitã tutelã si de eo concertetur, ecquid alienationi rerum pupillarum solemnina adhibita fuerint, haud raro quæri solet, vter litigantium probare teneatur res illas legitimẽ vel minus alienatas fuisse? Regulariter actori rem sine solemnitatibus venditã fuisse contendenti probationem incumbere defendit Scult. qu. 17. n. 8. & seqq. At si libellus ita conceptus sit, vt reum sive emtorem defensione suã alienationẽ iustẽ factam fuisse docere oporteat, tum huic probationem solemnium injungendam esse censet Schef. d. l. 3. qu. 21. n. 5. præsertim, cum JC. Cajus expressẽ responderit eum, qui à pupillo emit, probare debere, tutore auctore ac lege non prohibente se emisse;
785. l. quæcumq; 130. S. 2. de P. in rem alt. Heig. part. prior. qu. 34. n. 22. Quoties item minor in integrum restituitur, emtor, creditor vel alius, qui cum
786. eo contraxit, solutum precium vel datam pecuniam aliter haud recuperat, quam si prober eam in minoris vtilitatem versam fuisse; arg. l. quod si minor; 25. S. restitutio; 3. de minor. l. sine herede; 37. S. intermissio; 4. de A. & P. T. l. prædiorum; 10. l. si prædium; 16. C. de præd. & al. reb. min.

reb. min. Mayn. l. 3. c. 32. n. 1. nisi decretum magistratus intervenerit. Tum enim parcendum est emtori, qui credidit decreto; *l. minor. 32. in fin. de minor.* & ipsi minori hoc casu incumbit onus probandi, qui dicit obreptum fuisse prætori; *d. l. 5. §. pen. de reb. eor. Fab. d. l. 5. C. tit. 37. def. 2. n. 4.* De eo aliquando litigatum fuit, an arra restituenda esset emtori, qui re penitus deliberatâ se fundum à minore, nisi solemnitates prædictæ adhiberentur, efficaciter emere haud posse deprehendens venditori cautionem offerenti, quod major factus alienationem ratam & gratam habiturus esset, reliquum precij exsolvere noluerat. Atq; pro illo, quod contractum, nisi solemnia intervenerint, haud perficere teneretur; sed arra ei omnimodo restituenda esset, *suprema curia Tolos. 7. Julij an. 1569.* pronunciavit; *Mayn. l. 6. c. 41. & l. 7. c. 56.* Haud quoq; sat tutus est, qui tutore auctore cum pupillo ita transigit, ut rem aliquam ejus immobilem nanciscatur. Hæc enim translatio, quâ res illa pupillo abesse, alteri verò adesse incipit, alienatio est pupilli patrimonium deminuens; *l. quod autem; 6. in pr. quæ in fraud. cred. l. alienationis; 28. in pr. ubi Gôdd. de V. S. l. 1. C. de fund. dot. l. fin. C. de reb. al. non alien.* Omnis autem transactio deminuendi causa inita tutoribus interdicitur; *l. Lucius; 46. in fin. de A. & P. T. l. præses; 12. C. de transact. Everh. jun. cons. 33. n. 29. vol. 2. Gôdd. consil. Marp. 26. n. 227. vol. 1. Thilm. de Benign. in apospasm. syndr. penec. 4. O. 33. n. 3. ideòq; tali in casu magistratus decretum requiritur; l. non solum; 4. C. de præd. & al. reb. min. Men. de A. F. Q. l. 2. cent. 2. cas. 171. n. 40. Gutier. d. tr. c. 7. n. 13. Geil. 2. O. 72. n. 3. Colbm. resp. 27. n. 31. vol. 3. & quidem indistinctè, sive illam ipsemet pupillus possederit, sive litem movens detinuerit; arg. *l. cum hi; 8. §. si cum lû; 20. de transact. Tiragu. de retract. lignag. §. 1. gl. 14. n. 70. Schrad. cons. 1. n. 93. v. præterea; vol. 1. Fab. d. tit. 37. n. 3.* Firmiter autem non deminuendi sed decidendi causâ; *l. mandato; 60. de procur. absq; decreto etiam tutor ita transigit, ut res aliquo dato penes pupillum remaneat aut in ejus potestatem redigatur, sicq; ejus conditio melior fiat; l. in eisdem; 56. §. qui tutelam; 4. de furt. gl. in l. nulli; 13. lit. O. de transact. Molin. de Hiss. primog. l. 4. c. 9. n. 27. Pegver. dec. 144. n. 2. Dn. Frantz. de laudem. c. 21. n. 10.* At res pupilli neq; donare neq; huic donanti auctoritatem efficaciter accommodare potest; *l. tutor; 22. d. l. Lucius; 46. §. fin. de A. & P. T. l. 1. §. 1. de tut. & rat. dist. l. 2. §. in aliis; C. si advers. don. l. non omni; 16 C. de A. T. Pruckman cons. 42. n. 35.**

- Treutl. *conf.* 37. n. 74. vol. 1. Marefcot. d. l. 2. c. 93. n. 7. Thoming. *conf.* 21. n. 96. vol. 1. nisi solemnia munera mittantur vel pupillus cōstitutus fit in dignitate, ob cujus conservacionem donetur; 1. cum plures; 12. S. cum tutor; 3. & l. sequ. in pr. de A. & P. T. e. 1. de donat. Geil. d. O. n. 8. Bererand. *conf.* 80. n. 1. vol. 3 part. post. Christine. *dec.* 301. n. 93. vol. 1. Thilm. de Benign. 799. in apospasm. *syndr. vot.* 8. n. 34. Pupilli quoq; nomine tutor regulariter compromittere nequit, nisi cum iudicis decreto; Blanc. in 17. de compr. qu. 3. princ. n. 39. Menoch. de A. J. Q. l. 2. cent. 2. cas. 171. n. 43. Treutl. l. 2. 300. res. 6. n. 2. Neq; auctoritas tutoris sufficit, vt legatum pupillo relictum vel hereditas ei delata repudietur, sed præterea utroq; casu comprobatio magistratus necessaria est; d. l. magis puto; 5. S. fundum 8. l. defendente; 21. h. t. d. P. D. E. d. tit. 15. art. 11. S. wirtdeu sic nun bestuden; Mart. in tract. de jurisd. part. 4. cent. 1. cas. 4. n. 9. Idemq; in omnibus alijs causis, quæ prætoris decretum desiderant, dicendum videtur; Mejer. d. tit. 8. h. 12. in fin. Hisque pro exp[lan]atione hujus responsi εν πλαταις ita prolatis, ac sine hujus dissertationis jam factis, devotè cantatur.

Δ. Τ. Θ.

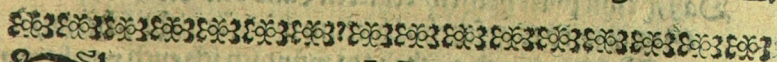
CAR-

CARMINA GRATULATORIA
RESPONDENTI
CONSECRATA.

Hocce statu rerum truce dum Germanica pubes
Marta, neglectis Artibus, arva colit:
dum clupei huic, harpa, scloppi, catapulta, machæra:
illi ballistæ, pelta, veruta placent:
tu contra calamos, philyras, BRUCNERE, libellos,
cum tabulisq; Theses, organa blanda, moves.
Quid? num, quo sua quemq; trahit vagabunda voluptas,
pulcrum hoc cuiq; suum, quod sequier liceat?
Non dicam: tamen hoc, melior sententia mentis
BRUCNERI, dico, quod sedeat Genio.
Mars, aclides, parmæ, cristæ, lorica valete!
Tu Lex, tu Codex, Musaq; paxq; redi!

Heningus Rennemanus D.

Discipulo cariss. gratulatur.

I E.

Es es euch wohl recht vnd gut/ das man zu dieser zeit/
Sehr scharff administrire, Recht vnd gerechtigkeit
Ist auch wol recht g'ehan/ das man mit allem fleisse/
Der frommen nehme war/ böse ab'r abweise
Wie scharffer schwerer straff/ damit ihr böse sinne/
Nicht irgend was ärgers/ vnd vbeiers beginnen/
Ich halt es wol darfür, vnd sag es ohne schert/
Das es gar recht vnd gut/ auch zumal männlich sey/
Denn dencke doch iederman/ ond nera es wol in acht/
Vnd auch zugleich nebn diejem/ der Wohl laufft betrachte/
Wie würd es doch hergehn/ je was für placterey/
Wucher/raub/mord, todtschlag/ Ehrbruch vnd hureren/
Würde

CARMINA

Würde im Schwange gehen/ Wann nicht zu dieser Zeit/
 Man hette vnd brauchen könde/ die streng gerechtigkeit:
 Die Gott der allerhöchst/ nach seinem weisen rath/
 In die liebe Natur selbst eingepflanzet hat.
 Drumb wer sich nun beleiβet/ dieselbe zu studirn/
 Vnd seine ganze zeit/ darinn zu consumiren,
 Desselben propositum, ist sehr gut vnd reche/
 Nützlich ist's einem jedem/ dem Herren als dem Knecht/
 In dieser Faculter, wil sich nun iso vben/
 Herr Brückner fremdiglich/ deme sie thut belieben/
 Die allerschönste Pallas, sie liebt ihn also sehr/
 Daß er fast tag vnd nacht/ für ihr kein ruh hat mehr.
 Nun rechte es ist gar gut/ O ihr justicien freund.
 Fahret nur beständig fort/ mit trewen sie euch meine/
 Sie wird's euch schon belohnn/ sie wird auch einmal stete/
 Euch geben würdigkeit/ vnd groß Auctoritet,
 Sie wird euch dermal setzen/ den Fürsten an die seit/
 Daß ihr ihn sollet helfen/ regieren Land vnd Leut/
 Gewiß wird es geschehn/ hierinn wird sie nicht scherzn/
 Vnd dz es auch gescheh/ dz wünsch ich euch von herzn.

Gratulabundus obrulic
 & apposuit.

Ernestus Lothus à Miltitz/
 Eqves Thuringus.

III.

Pectoris est equidem fortis dare corpora ferro
 Obvia: pro patriis sumere tela focus:
 Prendere Amazonidum peltas, Agamemnonis hastam;
 Et Martis duras sustinuisse vices;
 Nil curare tetras strages, ensesq; corufcos,
 Sulphure fumantes nil metuisse globos:

Intr-

GRATULATORIA.

Intrepido armicepos hostes prostrernere pugno:
Crebrius Herculeâ ferre trophæa manu;
Ast quia nec semper, nec ubivis quisq; Brabentes,
Sit quamvis Hector, robore & arte, potens.
Fulgidulo pugnax alium modo qui ferit, ense
Cuspide vulnus alens, cum subito ipse cadat:
Qui modo conspicuus numeroso milite cinctus
Jam jaceat: Victus, sit modò victor atrox.

Esse reor satius, majoraq; dona mereri,
Si quis se Clarius datq; dicatq; choris.
Agmine si fretus non Martis at Artis, opimis
Thespiadum in castris digna trophæa gerit.
Scilicet hinc nomen venit immortale: sacratum
Hinc vivax pandit Fama decoris iter.

Ergo non tantum studiis, BRUCNERE suavis,
Quod dederis vitæ tempora verna tuæ:
Sed quoq; jam peragas comitatus Apolline Phæbo
Quæ studiisq; tui, quæq; Themistos erant,
Et legum nodos, imas & Juris abysfos
Luce bees facili, dissoluisq; bene,
Nomine dignus eras, veluti Marpesia cautes
Quod duret, nitido fulgeat inq; cedro.
Nec deerit; solum tu perge, sagaxq; probandas
Exere: judicij dexterioris opes.
Donec erunt Vates, veterum & monumenta virorum,
Non erit ingenij gloria surda tui.
Dum Themis alma foret: certe tua nuncia fama
Nominis implebit Solis utramq; domum.
Macte istis pugnâ, BRUCNERE polite, celebris
Hoc tandem Themico pulvere victor eris:

Sic BRUCNERO suo candido can-
dide forebat.

Johannes Möller/ L. L. S.

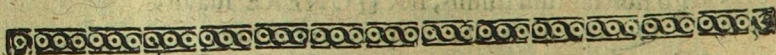
Melpo

CARMINA GRATULATORIA.

I V.

Melpomené grande Deesse du ſçauoir,
par diſpute, Brûcner, vous fait aſſauoir,
que maintenant ſeſt fait vn mont nouueau,
ou les Muſès ſont comme en parnaſſe tres-beau:
Courrez, & verrez, an compas de ſa bouche,
que tout y va par ordre, & bonne touche,
Voſtre memoire renouuelle ſon eſtude,
& met en hault degre voſtre beatitude.

Guerard François.

V.

Πρῶτ' ἀναστάσιμον βρυκκηπέε' ἔχεις διὰ ἡμῶν
Ἐξετάσει γλυκερῆς πατρίδ' ἠνὶ χολῆν!
Ἐνδὲν ἀναστήσει σοὶ ἀειμνηστον κλέε', ἕοσ' ἡ
Ἡδὲ μέγας πωλλῶν κείμενον ἐν σῶμασιν.
Μνάται ἣ γὰρ ἀναστασίμοιο χολῆς, αἶμα κἀκῆ
μνήμη βρυκκηπέοτ' ἕοσεται ἐν κλέει.
Τὰτ' εὐχαίρω σοὶ, ἐπευχόμενον βασιλῆϊ
οὐρανόω ἔργοις σέο δότω χάριτα!

Amico suo luce & oculis cariori hocce
Ἐπιχαρμα apposuit.

Comradus Th. Brandt.

F I N I S.

26

EXERCITATIO
De
PATHIA NA-
TIONUM

Moderatore
V I R O
lentissimo & Clarissimo
STIAN - FRIDERICO
L. & Hist. Prof. Publ. Collegii Major.
legiato, Alumnorum Electoralium In-
Academiae Decem Viro, Praeceptore
& Fautore aetatem colendo
publice proposita

IOFREDO Kretschmarn.
A & R.
Ad diem IV: Eidnum April.
M. DC. LXI.
H. L. Q. C.

LIPSIAE,
Typis BAUFRIANIS.